

Latviešu valodas aģentūra

**MĀCI UN MĀCIES
LATVIEŠU VALODĀ!**

MATEMĀTIKA

5. KLASE

Latviešu valodas un matemātikas satura integrēta
apguve lingvistiski nevienīgā vidē

Metodisks līdzeklis skolotājam

MĀCI UN MĀCIES LATVIEŠU VALODĀ!

Jekaterina Semenkova-Lauce, Daniels Štriters

MATEMĀTIKA 5. KLASE

Latviešu valodas un matemātikas satura
integrēta apguve lingvistiski neviendabīgā vidē
Metodisks līdzeklis skolotājam

Projekta vadītāja *Linda Krastiņa*

Recenzente *Jeļena Azareviča*

Māksliniece *Anita Ozoliņa*

Redaktore *Iveta Sirica (Ivetta Sirica)*

Makets SIA „Capital Word”

Darba autortiesības ir aizsargātas saskaņā ar Autortiesību likumu.

Darba publicēšana jebkurā drukātā vai elektroniskā formā, kopumā vai daļām, tā izdošana, izplatīšana plašsaziņas līdzekļos ir stingri aizliegta bez Latviešu valodas aģentūras rakstveida piekrišanas.

Izdevuma ISBN 978-9934-617-69-0

Izdevuma UDK 51(07)

Izdevuma autorzīme Se463

Latviešu valodas aģentūra, 2024

SATURS

Ievads	7
---------------------	---

1. KĀ DAŽĀDI PIERAKSTA NATURĀLOS SKAITĻUS?	8
---	---

- Raksti skaitļus!
- Nosauc skaitļus!
- Nosaki skaitļu skaitu!
- Raksti un lasi skaitļus!
- Uzraksti un nolasi skaitļus!
- Daudzciparu skaitļu lasīšana
- Skaitļu pieraksts
- Turpini skaitļu virkni!
- Skaitļu salīdzināšana
- Daudzciparu skaitļu lasīšana 2
- Skaitļu šķiras
- Naturālo skaitļu virkne
- Skaitliskās izteiksmes: lasi un risini!
- Skaitlisko izteiksmju nosaukumi
- Skaitliskās izteiksmes: klausies, domā, pieraksti!
- Sakarības starp darbību locekļiem summās un starpībās
- Romiešu skaitļi
- Pirkumi
- Skaitļu noapaļošana
- Izdevīgās akcijas

2. KĀ LIETO SKAITĻA SADALĪŠANU REIZINĀTĀJOS?	15
---	----

- Reizināšanas un dalīšanas īpašības un paņēmieni
- Krustvārdu mīkla
- Dalītāji un dalāmie
- Pirmskaitļi un salikti skaitļi
- Skaitļu sadalīšana pirmreizinātājos
- Savstarpēji pirmskaitļi
- Lasi un raksti izteiksmes!
- Kāpināšana
- Galvas rēķini

3. KĀ SKAIDRO UN LIETO DAĻAS PAMATĪPAŠĪBU? 19

Raksti daļas!

Kā radusies daļa?

Atkāрто jēdzienus!

Īstas un neīstas daļas

Daļu rakstīšana

Daļu saīsināšana un paplašināšana

Daļu virkne

Patiesība vai meli?

Daļu salīdzināšana

Daļu saskaitīšana un atņemšana. Kļūdu labošana

Uzmini nu!

4. KĀ VIENU SKAITLI IZSAKA KĀ OTRA SKAITĻA DAĻU? 25

Nosaki skaitli!

Nosaki daļu!

Nosaki daļu 2!

Nosaki visu skaitli!

Kopīgs darbs

Kopīgs darbs 2

Secini!

Vai apgalvojums ir patiess?

Skaitlis kā cita skaitļa daļa

Tangrams

Izsaki kā daļu un salīdzini!

Izdomā situāciju uzdevumus!

Viena figūra kā otras figūras daļa

5. KĀ SASKAITA UN ATŅEM JAUKTUS SKAITĻUS?..... 30

Figūras un jaukti skaitļi
Atkārtoti jēdzienus!
Daļas un jaukti skaitļi
Naturāli skaitļi un jaukti skaitļi
Daļas, jaukti skaitļi un mērvienības
Veido skaitļu virkni!
Summas un starpības vērtība
Atkārtoti saskaitīšanas un atņemšanas paņēmienus!
Atrodi nezināmo skaitli!
Ieraksti trūkstošo skaitli!

6. KĀ NOSAKA FIGŪRU NEZINĀMOS LIELUMUS? 34

Leņķis un tā veidi
Leņķa mērīšana un konstruēšana
Leņķa nosaukšana
Leņķa konstruēšana
Trijstūra un četrstūra leņķu summa
Riņķis un riņķa līnija
Riņķa līnijas garums
Taisnleņķa trijstūra laukums
Taisnstūru skaits
Kombinēto figūru laukums

7. KĀ LIETO DECIMĀLDAĻAS UN PROCENTUS? 38

Decimāldaļu lasīšana
Skaitītāji un dati
Daļa un procenti no skaitļa
Salīdzini!
Daļa un procenti no skaitļa 2
Decimāldaļas
Decimāldaļas. Procenti. Skaitļu virkne
Daļas un procenti
Decimāldaļas un mērvienības
Sektoru diagrammas
Aritmētiskais vidējais

8. KĀ VIZUĀLI ATTĒLO SAKARĪBU STARP LIELUMIEM? 42

Nosaki punkta koordinātas!

Punkta koordinātas

Kustības grafiks

Kustības grafiks 2

Datu salīdzināšana

PIELIKUMI 44

IEVADS

2023. gada 1. septembrī Latvijas skolās sākās pāreja uz vienotu izglītības sistēmu jeb mācībām valsts valodā. Turpmāk skolēni mācību saturu apgūs tikai valsts valodā. Tomēr daudziem latviešu valodas prasmes nav pietiekamas un nepieciešams atbalsts. Plānojot mācību stundu, īpaši jādomā par jaunu jēdzienu apguvi un iepriekšmācīto jēdzienu atkārtošānu, par tādu metodisko paņēmienu izmantošanu, kas veicina visu valodas pamatprasmju – klausīšanās, runāšanas, lasīšanas un rakstīšanas – pilnveidošanu. Lai to veiksmīgi īstenotu, jāpieņem, ka katrs skolotājs ir arī valodas skolotājs un mācību procesā izmantojama didaktiska pieeja – valodas un satura integrēta apguve jeb CLIL (*Content and Language Integrated Learning*). Tā ir mācīšanās aktīvā darbībā un saziņā, lai sasniegtu divus vienlīdz svarīgus mērķus – apgūtu valodu un mācību priekšmeta saturu.

Īpaši nozīmīga ir skolotāja izpratoša un labvēlīga attieksme pret skolēniem. Lai skolēnu motivētu, noderēs uzslavas un pamudinājumi.

Metodiskajā materiālā „Māci un mācies latviešu valodā! Matemātika. 5. klase” piedāvāti daudzveidīgi mācību uzdevumu apraksti katram tematam matemātikas mācību satura un latviešu valodas integrētai apguvei. Piedāvātie uzdevumi iekļaujami gan stundas sākumā, piemēram, vingrinoties galvas rēķinos, gan galvenajā daļā, apgūstot jauno mācību saturu vai vingrinoties, gan noslēgumā, lai skolēni varētu demonstrēt savu sniegumu. Metodiskie komentāri un mācību līdzekļi veidoti un sakārtoti atbilstoši matemātikas mācību priekšmeta programmas parauga 5. klases tematiem. Mācību priekšmeta programmas paraugs pieejams: [ŠEIT](#)

Aicinām izmantot arī 4. klasei veidoto metodisko materiālu „[Māci un mācies latviešu valodā! Matemātika. 4. klase](#)”, kur apkopoti atbilstoši metodiskie paņēmieni un izdales materiāli jaunās situācijās.

Palīdzēsim skolēniem mācīties ar prieku!

1. TEMATS. KĀ DAŽĀDI PIERAKSTA NATURĀLOS SKAITĻUS?

► RAKSTI SKAITĻUS!

Apgūstamais vārdu krājums: pirmo desmit tūkstošu skaitļu nosaukumi, skaitlis, cipars

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs sauc skaitļus no 0 līdz 10 000, kas veidoti no vieniem un tiem pašiem cipariem. Skolēni raksta nosauktos skaitļus. Pēc tam skolēni darbu turpina pāros – savstarpēji salīdzina atbildes, viens otram nosaucot skaitļus. Ja atbildes nesakrīt, tad pārrunā klasē.

Piemērs

Raksti skaitļus 2012, 1002, 102, 2102, 1212, 2201!

► NOSAUC SKAITĻUS!

Apgūstamais vārdu krājums: pirmo desmit tūkstošu skaitļu nosaukumi, pāra skaitlis, nepāra skaitlis

Valoddarbības veidi: runāšana, lasīšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolotājs parāda uz ekrāna vai uzraksta uz tāfeles ciparus. Skolēnu uzdevums ir izveidot no tiem dažādus skaitļus pēc nosacījumiem, kurus skolotājs rāda uz ekrāna. Skaitļu skaitu nosaka skolotājs. Pēc tam, kad skolēni ir izveidojuši skaitļus un pierakstījuši tos, viņi samainās ar darbiem, savstarpēji pārbauda, vai pierakstītie skaitļi atbilst nosacījumiem, un nolasa skaitļus viens otram.

Piemērs

Doti cipari 0, 1, 2, 4. Izveido no tiem

- četrpāru pāra skaitļus, kuros cipari var atkārtoties;*
- piecpāru nepāra skaitļus, kuros cipari var atkārtoties;*
- divciparu skaitļus, kuru ciparu summa nepārsniedz 5; cipari tajos nedrīkst atkārtoties;*
- trīsciparu skaitļus, kuri dalās ar 3 bez atlikuma; cipari tajos var atkārtoties.*

► NOSAKI SKAITĻU SKAITU! (1. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: cipars, ciparu summa, skaitlis, divciparu skaitļi, trīsciparu skaitļi, lielāks, mazāks

Valoddarbības veidi: lasīšana, rakstīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (1. pielikums). 1. un 3. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – lasa iesākto risinājumu, papildina to un turpina atbilstoši piemēram. Katru uzdevumu skolēni veic noteiktā laikā – 10 minūtēs. Pēc 1. un 3. uzdevuma izpildes skolēni strādā pāros – salīdzina atbildes.

► RAKSTI UN LASI SKAITĻUS!

Apgūstamais vārdu krājums: ciparu nosaukumi, skaitļu nosaukumi

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās, rakstīšana, lasīšana

Darba gaita

Skolēni raksta skaitļus pēc nosacījumiem, ko pasaka skolotājs. Pēc tam lasa uzrakstīto skaitli.

Piemēri

Izveido skaitli no vienpadsmit vieniniekiem!

Izveido skaitli no sešiem pieciniekiem!

Izveido nepāra skaitli no pieciem dažādiem cipariem!

Izveido skaitli no septiņiem cipariem tā, lai to varētu vienādi lasīt no labās puses uz kreiso pusi un otrādi!

► UZRAKSTI UN NOLASI SKAITĻUS! (2. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: lielākais, mazākais, pāra skaitlis, nepāra skaitlis, divciparu skaitlis, trīsciparu skaitlis, dalīties, nedalīties

Valoddarbības veidi: lasīšana, rakstīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (2. pielikums). Skolēni 1. uzdevumu veic patstāvīgi – 10 minūtēs no cipariem 0, 1, 2, 3, 4, 5 veido skaitļus pēc dotajiem nosacījumiem (cipari skaitlī nedrīkst atkārtoties). Pēc 1. uzdevuma izpildes skolēni strādā pāros – salīdzina atbildes, viens otram nosaucot skaitļus. Skolotājs jautā, kuriem piemēriem pareiza var būt tikai viena atbilde, kuriem – vairākas.

► DAUDZCIPARU SKAITĻU LASĪŠANA (3. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: daudzciparu skaitļu nosaukumi

Valoddarbības veidi: lasīšana, klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (3. pielikums). Skolēni strādā pāros – pārmaiņus viens otram lasa interesantus faktus, īpašu uzmanību pievēršot skaitļu lasīšanai. Ja nepieciešams, labo viens otru. Pēc katra fakta izlasīšanas skolēni novērtē, vai to jau zināja vai uzzināja, tikai izlasot tagad šo informāciju.

► SKAITĻU PIERAKSTS

Apgūstamais vārdu krājums: ciparu nosaukumi, skaitļu nosaukumi, skaitļa šķiras, palielināties par, samazināties par

Valoddarbības veidi: klausīšanās, rakstīšana, runāšana, lasīšana

Darba gaita

Skolotājs raksta uz tāfeles dažādus daudzciparu skaitļus, pēc tam izvirza skolēniem dažādus nosacījumus, kuros paredz dotajā skaitlī mainīt vietām dažus ciparus.

Piemēri

Raksti skaitli 250 312! Samaini vietām pēdējos divus ciparus! Kā mainīsies skaitlis?

Raksti skaitli 123 476! Samaini vietām vienu un simtu skaitu! Kā mainīsies skaitlis?

Raksti piecciparu skaitli, kuram pēdējie cipari ir 4 un 2! Samaini pēdējos ciparus vietām! Kā mainīsies skaitlis?

Skolēni strādā patstāvīgi – salīdzina doto skaitli ar skaitli, kas uzrakstīts pēc nosacījumiem, un atbild uz jautājumu. Atbildei izmanto nepabeigtā teikuma piemēru, ko skolotājs parāda uz ekrāna vai uzraksta uz tāfeles.

Nepabeigtā teikuma piemērs

Skaitlis ... palielināsies par .../samazināsies par ... .

► TURPINI SKAITĻU VIRKNI! (4. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: palielināt par, samazināt par, skaitļu virkne

Valoddarbības veidi: runāšana, lasīšana, klausīšanās, rakstīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (4. pielikums). Skolēni strādā pāros – pēta skaitļu virknes un pārmaiņus viens otram skaidro, kā tiek iegūts nākamais virknes loceklis. Katrai virknei pieraksta nākamās trīs skaitļus un lasa tos. Ja pāri nevar noskaidrot pareizo atbildi, jautā skolotājam.

► SKAITĻU SALĪDZINĀŠANA (5. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: mazāks, lielāks, dilstošs, augošs, vairāk, mazāk, summa, starpība

Valoddarbības veidi: lasīšana, rakstīšana, klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (5. pielikums). 1., 3. un 4. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi. 1. uzdevumā lasa teikumus un, izmantojot dotos vārdus, raksta iederīgos vārdus, teikumus papildina ar piemēriem. 3. un 4. uzdevumā dotos skaitļus un lielumus raksta attiecīgi augošā un dilstošā secībā. Pēc 1., 3. un 4. uzdevuma izpildes strādā pāros – salīdzina un pārrunā atbildes.

► DAUDZCIPARU SKAITĻU LASĪŠANA 2 (6. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu šķiras un klases, daudzciparu skaitļu nosaukumi, vieni, desmiti, simti, tūkstoši, desmittūkstoši, simttūkstoši, miljoni, desmitmiljoni, simtmiljoni, miljardi, desmitmiljardi, simtmiljardi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, rakstīšana, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (6. pielikums). 1. un 2. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – 1. uzdevumā lasa tabulā dotos skaitļus, 2. uzdevumā skolēni paši izdomā un ieraksta tabulā skaitļus atlikušajās ailēs. 3. uzdevumu skolēni veic pāros – pārmaiņus viens otram lasa 1. uzdevuma tabulā ierakstītos skaitļus.

► SKAITĻU ŠĶIRAS (7. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: cipars, skaitlis, daudzciparu skaitļu nosaukumi, vieni, desmiti, simti, tūkstoši, desmittūkstoši, simttūkstoši, miljoni, desmitmiljoni, simtmiljoni, miljardi, desmitmiljardi, simtmiljardi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, rakstīšana, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (7. pielikums). 1. un 2. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – 1. uzdevumā lasa teikumus un raksta skaitļu šķiru nosaukumus, 2. uzdevumā raksta skaitļus atbilstoši nosacījumiem. 3. uzdevumā skolēni strādā pāros – pārbauda 1. un 2. uzdevuma atbildes. Pievērš uzmanību gan skaitļu rakstībai, gan to izrunai. Skolotājs parāda uz ekrāna dažus piemērus.

Piemēri

8 tūkstoši 3 desmiti 5 vieni ir 8 035 (astoņi tūkstoši trīsdesmit pieci)

5 desmitmiljardi 3 simtmiljoni 5 tūkstoši 4 desmiti ir 50300005040 (pieci desmitmiljardi trīs simtmiljoni pieci tūkstoši četrdesmit)

12 miljoni 307 tūkstoši 18 vieni ir 12307018 (divpadsmit miljoni trīs simti septiņi tūkstoši astoņpadsmit)

2 miljardi 5 miljoni 30 tūkstoši 4 vieni ir 2005030004 (divi miljardi pieci miljoni trīsdesmit tūkstoši četri)

► **NATURĀLO SKAITĻU VIRKNE** **(8. pielikums)**

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļa kaimiņi, lielāks, mazāks, nākamais, atrodas pirms, atrodas pēc

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, rakstīšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (8. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – raksta skaitļus atbilstoši nosacījumiem. 2. uzdevumā strādā pāros – pārmaiņus viens otram lasa 1. uzdevumā uzrakstītos skaitļus. Ja rezultāti atšķiras, pārrunā. Ja nepieciešams, lūdz palīdzību skolotājam.

► **SKAITLISKĀS IZTEIKSMES: LASI UN RISINI!** **(9. pielikums)**

Apgūstamais vārdu krājums: summa, starpība, reizinājums, dalījums

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, rakstīšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem darba lapu (9. pielikums) un risina dotās izteiksmes – vispirms no diviem piedāvātajiem izteiksmes vārdiskajiem pierakstiem izvēlas izteiksmes aprēķināšanai atbilstošo variantu un pasvītro to, pēc tam risina izteiksmi. Skolēni izteiksmes risina pārmaiņus – viens no pāra risina izteiksmi, otrs pārbauda, ja nepieciešams, labo. Tad mainās.

► **SKAITLISKO IZTEIKSMJU NOSAUKUMI**

Apgūstamais vārdu krājums: summa, starpība, divkārsot, trīskārsot, palielināt, samazināt, reizināt, reizinājums, dalīt, dalījums

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs diktē skaitliskās izteiksmes. Skolēni tās pieraksta un aprēķina to vērtību. Pēc tam pārbauda izteiksmes pierakstu un rezultātu, salīdzinot ar klasesbiedru.

Piemērs

Doti divi skaitļi 36 un 12. Pieraksti un aprēķini

- a) *abu skaitļu summu;*
- b) *abu skaitļu starpību;*
- c) *abu skaitļu starpības un mazākā skaitļa reizinājumu;*
- d) *abu skaitļu summas un abu skaitļu starpības dalījumu.*

► SKAITLISKĀS IZTEIKSMES: KLAUSIES, DOMĀ, PIERAKSTI!

Apgūstamais vārdu krājums: vislielākais, vismazākais

Valoddarbības veidi: klausīšanās, rakstīšana, runāšana

Darba gaita

Skolotājs diktē izteiksmes, lietojot skaitļu īpašības. Skolēni pieraksta izteiksmes, pēc tam aprēķina to vērtību. Tad pārbauda izteiksmes pierakstu un rezultātu, salīdzinot ar klasesbiedru.

Piemērs

Pieraksti un aprēķini

- vislielākā divciparu skaitļa un vismazākā naturālā skaitļa starpību;
- vismazākā trīsciparu skaitļa un skaitļa deviņi reizinājumu;
- vislielākā trīsciparu pāra skaitļa un skaitļa divi dalījumu;
- vismazākā četrsciparu skaitļa un skaitļa desmit reizinājumu;
- vislielākā piecciparu nepāra skaitļa un skaitļa divpadsmit summu.

► SAKARĪBAS STARP DARBĪBU LOCEKĻIEM SUMMĀS UN STARPĪBĀS (10. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: saskaitīšana, saskaitāmais, summa, atņemšana, mazināmais, mazinātājs, starpība, nemainīties, palielināt par, samazināt par

Valoddarbības veidi: rakstīšana, klausīšanās, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (10. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – lasa nepabeigtos teikumus, izdomā atbilstošas izteiksmes, raksta un risina tās. Pēc tam secina, kā teikumus pabeigt, izmantojot dotos vārdus. 2. uzdevumu skolēni veic pāros – pārmaiņus viens otram lasa izveidotos teikumus, salīdzina atbildes.

Ieteikums. Skolēni strādā pāros un izdomā 1. uzdevumam līdzīgus nepabeigtos teikumus (2–3). Pāri savstarpēji samainās ar uzdevumiem, tos atrisina, tad pārrunā.

► ROMIEŠU SKAITĻI (11. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: romiešu skaitļi

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, rakstīšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (11. pielikums). 1.–9. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi savā tempā. Pēc tam skolēni strādā pāros – lasa teikumus, skaitļus, izteiksmes, salīdzina un pamato atbildes, ja nepieciešams, labo. Ja rodas jautājumi, tos uzdod skolotājam.

► PIRKUMI (12. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: nezināmais mainīgais

Valoddarbības veids: lasīšana

Darba gaita

Uzdevumam nepieciešamas 13 kartītes ar izteiksmēm un 13 kartītes ar aprakstiem (12. pielikums), ko izdrukā un izgriež (var arī ielaminēt atkārtotai lietošanai).

Uzdevumu var pildīt patstāvīgi, pāros vai grupās. Katrs skolēns, pāris vai grupa saņem pilnu kartīšu komplektu. Pirms uzdevuma veikšanas skolēni iepazīstas ar nosacījumiem: vienas piena pakas cena – p eiro, viena maizes klaipa cena – k eiro, viena kilograma banānu cena – b eiro. Skolēni atrod katrai izteiksmei atbilstošo aprakstu un savieno kartītes. Pēc tam skolēni nosauc izveidotos pārus, salīdzina atbildes.

► SKAITĻU NOAPAĻOŠANA (13. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: aptuvenā vērtība, noapaļot, noapaļošana līdz noteiktai šķīrai, ar uzviju, ar iztrūkumu, daudzciparu skaitļi

Valoddarbības veidi: runāšana, rakstīšana, klausīšanās, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (13. pielikums). 1.–3. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – noapaļo skaitļus ar iztrūkumu vai uzviju, pieraksta, meklē informāciju par valstu platību, salīdzina, dažādās krāsās iekrāso valstis, kas platības ziņā ir lielākas vai mazākas par Latviju. 4. uzdevumā skolēni strādā pāros – pārmaiņus viens otram lasa noapaļotos skaitļus un raksturo, vai noapaļots ir ar uzviju vai iztrūkumu.

► IZDEVĪGĀS AKCIJAS (14. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: izdevīgāks, dārgāks, lētāks, atlaide, puscena, akcija

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolotājs parāda uz ekrāna vai izdala visiem skolēniem izdales materiālu (14. pielikums). Uzdevumus skolēni veic patstāvīgi – raksta risinājumu un atbildes. Pēc uzdevumu izpildes tos pārrunā klasē. Ja nepieciešams, risinājumu skolotājs raksta uz tāfeles.

2. TEMATS. KĀ LIETO SKAITĻA SADALĪŠANU REIZINĀTĀJOS?

► REIZINĀŠANAS UN DALĪŠANAS ĪPAŠĪBAS UN PAŅĒMIENI (15. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: reizināšanas pārvietojamības īpašība, reizināšanas savienojamības īpašība, reizināšanas sadalāmības īpašība, dalīšanas sadalāmības īpašība

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (15. pielikums). Skolēni 1. uzdevumā iepazīstas ar formulām un piemēriem, kuru risināšanā var izmantot reizināšanas vai dalīšanas īpašības, savieno formulu ar atbilstošo piemēru. 2. uzdevumu skolēni risina patstāvīgi, pēc tam strādā pāros – pārmaiņus viens otram skaidro 2. uzdevuma izteiksmju risināšanas gaitu. Līdzīgi veic arī 4., 5. un 6. uzdevumu – vispirms izpēta reizināšanas un dalīšanas paņēmienus, tad patstāvīgi risina uzdevumu, pēc tam strādā pāros – pārmaiņus viens otram skaidro risināšanas gaitu.

► KRUSTVĀRDU MĪKLA (16. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: reizināšanas pārvietojamības īpašība, reizināšanas savienojamības īpašība, reizināšanas sadalāmības īpašība, dalīšanas sadalāmības īpašība

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana, rakstīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (16. pielikums, 1. lapa) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – risina krustvārdu mīklu. Pēc tam skolēni strādā pāros. Skolotājs katram pārim iedod atbilžu lapu (16. pielikums, 2. lapa). Skolēni salīdzina rezultātus un pārmaiņus viens otram skaidro, kuras darbību īpašības izmantoja, lai aprēķinātu izteiksmes vērtību.

► DALĪTĀJI UN DALĀMIE (17. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: dalāmais, dalītājs, kopīgais dalāmais, kopīgais dalītājs, lielākais kopīgais dalītājs, mazākais kopīgais dalāmais

Valoddarbības veidi: klausīšanās, rakstīšana, runāšana

Darba gaita

Ieteicams izmantot 4. klases metodiskajā līdzeklī piedāvātās atgātnes [Matematika 4 klase.pdf \(valoda.lv\)](#) (7. un 9. pielikums).

Katrs skolēns saņem darba lapu (17. pielikums). 1. uzdevumā skolēni strādā pāros – nosaka visus dotā skaitļa

dalītājus un trīs skaitļa daļāmos. 2. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – nosaka doto skaitļu kopīgo dalītāju vai daļāmo. Uzdevuma izpildīšanai izmanto 1. uzdevumā aizpildīto tabulu. Pēc tam uzdevumu pārrunā klasē.

► PIRMSKAITĻI UN SALIKTI SKAITĻI

Apgūstamais vārdu krājums: pirmskaitlis, salikts skaitlis

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Sākot spēli, skolotājs izvēlas vienu skolēnu no klases un skaļi nosauc viņam skaitli. Skolēns nosaka, vai nosauktais skaitlis ir pirmskaitlis vai salikts skaitlis. Ja dotais skaitlis ir salikts skaitlis, tad skolēnam ir jānosauc viens dalītājs, kas nav 1 un dotais skaitlis. Skolēns atbild, izmantojot nepabeigto teikumu piemērus, ko skolotājs parāda uz ekrāna.

Nepabeigto teikumu piemēri

Tas ir pirmskaitlis, jo tas dalās tikai ar ... .

Tas ir salikts skaitlis, jo tas dalās ne tikai ar ... .

Ja pārējie skolēni piekrīt klasesbiedra atbildei un pamatojumam, tad paceļ roku. Skolēns, kurš atbildēja, izvēlas nākamo skolēnu un nosauc viņam skaitli. Spēli turpina tik ilgi, kamēr ir atbildējuši visi skolēni.

► SKAITĻU SADALĪŠANA PIRMREIZINĀTĀJOS (18. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: sadalīšana reizinātājos, pirmreizinātāji

Valoddarbības veidi: klausīšanās, lasīšana, runāšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (18. pielikums). Skolēni iepazīstas ar skaitļu sadalīšanas pirmreizinātājos paņēmieniem. Tad patstāvīgi risina dotos piemērus. Pēc tam strādā pāros – salīdzina rezultātus un pārmaiņus viens otram skaidro risināšanas gaitu.

► SAVSTARPĒJI PIRMSKAITĻI

Apgūstamais vārdu krājums: savstarpēji pirmskaitļi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs nosauc divus skaitļus un jautā skolēniem, vai tie ir savstarpēji pirmskaitļi. Kāds no skolēniem atbild, izmantojot nepabeigto teikumu piemērus, ko skolotājs parāda uz ekrāna.

Nepabeigto teikumu piemēri

Jā, skaitļi ... un ... ir savstarpēji pirmskaitļi, jo ... .

Nē, skaitļi ... un ... nav savstarpēji pirmskaitļi, jo ... .

Pārējie skolēni ar īkšķi parāda, vai piekrīt atbildei vai nepiekrīt. Pēc tam skolēns, kurš atbildēja, izdomā savus divus skaitļus un uzdod jautājumu citam klasesbiedram, vai tie ir savstarpēji pirmskaitļi. Tā turpina tik ilgi, kamēr visi skolēni ir atbildējuši.

Piemēri

Vai skaitļi 2 un 7 ir savstarpēji pirmskaitļi?

Vai skaitļi 3 un 12 ir savstarpēji pirmskaitļi?

► LASI UN RAKSTI IZTEIKSMES! (19. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: pakāpe, kāpinātājs, izteiksme, summa, starpība, reizinājums, dalījums

Valoddarbības veidi: lasīšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (19. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – lasa un pieraksta izteiksmes ar skaitļiem. 2. uzdevumu skolēni veic pāros – salīdzina 1. uzdevuma atbildes. 3. uzdevumā skolēni strādā pāros – pārmaiņus viens otram lasa izteiksmes. Labo viens otru, ja nepieciešams.

► KĀPINĀŠANA (20. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: kāpināšana, kāpinātājs, bāze, pakāpe

Valoddarbības veidi: rakstīšana, runāšana, klausīšanās, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (20. pielikums). 1. un 2. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – aizpilda tabulu un raksta trūkstošos vārdus. 3. uzdevumu veic pāros – salīdzina 1. un 2. uzdevuma atbildes.

► GALVAS RĒĶINI

Apgūstamais vārdu krājums: kāpināšana, skaitļa daļa, divkāršot, trīskāršot, palielināt, samazināt, reizināt, dalīt

Valoddarbības veidi: klausīšanās, rakstīšana, runāšana

Darba gaita

Skolotājs nosauc kādu skaitli, skolēni to pieraksta. Skolotājs diktē darbību ķēdes. Skolēni klausās darbību ķēdes, risina galvā un starprezultātu pieraksta. Katras darbību ķēdes noslēgumā skolēni atbild uz jautājumu un salīdzina atbildes.

Piemēri

Raksti skaitli 8! Kāpini to kvadrātā! Pēc tam samazini rezultātu par 16! Divkāršo iegūto skaitli! Cik liela ir jaunā skaitļa trešā daļa?

Raksti skaitli 20! Palielini to par pusi no tā! Samazini rezultātu par 2! Kāda ir iegūtā skaitļa ceturtdaļa?

Raksti skaitli 500! Aprēķini desmito daļu no šī skaitļa! Pie iegūtā rezultāta pieskaiti vismazāko divciparu skaitli! Kāds ir rezultāts?

Raksti skaitli 1234! Samazini šo skaitli par tā ciparu summu! Dali rezultātu ar 8! Palielini iznākumu par 7! Nosauc skaitli, kura puse ir iegūtais skaitlis!

Raksti skaitli 25! Trīskāršo to! Palielini iznākumu par vislielāko divciparu skaitli! Par cik šis skaitlis ir mazāks nekā 200?

3. TEMATS. KĀ SKAIDRO UN LIETO DAĻAS PAMATĪPAŠĪBU?

► RAKSTI DAĻAS!

Apgūstamais vārdu krājums: skaitļu nosaukumi, parastā daļa, saucējs, skaitītājs

Valoddarbības veidi: klausīšanās, rakstīšana, runāšana

Darba gaita

Skolotājs raksta uz tāfeles vairākas parastās daļas ar skaitļiem. Skolēni tās pieraksta ar vārdiem. Skolotājs atgādina, ka vārds *daļa* ir sieviešu dzimtes vārds un skaitītājs, respektīvi, skaitļa vārds, vienmēr saskaņosies ar vārdu sieviešu dzimtē vai nu vienskaitlī (viena), vai daudzskaitlī (divas, piecas, septiņas utt.). Saucējs visbiežāk būs izteikts daudzskaitlī (trešdaļas, piektdaļas, simtdaļas), taču, ja skaitītājs ir viena vai skaitlis, kas izteikts ar vārdu savienojumu un beidzas ar viena (piemēram, divdesmit viena), tad saucējs būs vienskaitlī (trešdaļa, piektdaļa, simtdaļa). Pēc tam skolotājs parāda atbildes uz ekrāna. Tad skolēni izdomā piecus savus piemērus un diktē tos klasesbiedriem, klasesbiedri parastās daļas pieraksta ar skaitļiem.

Piemēri

$$\frac{1}{3}; \frac{3}{4}; \frac{2}{5}; \frac{7}{8}; \frac{5}{11}; \frac{31}{100}$$

Atbildes

Viena trešdaļa.

Trīs ceturtdaļas.

Divas piektdaļas.

Septiņas astotdaļas.

Piecas vienpadsmitdaļas.

Trīsdesmit viena simtdaļa.

► KĀ RADUSIES DAĻA?

Apgūstamais vārdu krājums: vesels, skaitītājs, saucējs

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolotājs raksta uz tāfeles parastās daļas. Skolēni nosaka, kā katra daļa radusies, t. i., cik daļās ir sadalīts vesels, un cik šādu daļu ir ņemts. Skolēni atbildē izmanto nepabeigto teikumu piemērus.

Nepabeigto teikumu piemēri

Vesels ir sadalīts ... daļās.

Ir ņemtas ... daļas.

Skaitītājs ir ... .

Saucējs ir ... .

► ATKĀRTO JĒDZIENUS! (21. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: daļa, skaitītājs, saucējs, daļsvītra, īsta daļa, neīsta daļa, mazāks, lielāks, pamatdaļa, dalāmais, dalītājs, summa

Valoddarbības veidi: lasīšana, rakstīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (21. pielikums, 1. lapa). 1. un 2. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi 20 minūšu laikā. Pēc tam skolēni strādā pāros. Skolotājs katram pārim iedod atbilžu lapu (21. pielikums, 2. lapa). Skolēni salīdzina 1. un 2. uzdevuma atbildes. Ja nepieciešams, uzdevumus pārrunā ar skolotāju.

► ĪSTAS UN NEĪSTAS DAĻAS

Apgūstamais vārdu krājums: parastā daļa, skaitītājs, saucējs, daļsvītra, īsta daļa, neīsta daļa

Valoddarbības veidi: klausīšanās, lasīšana

Darba gaita

Skolotājs piedāvā skolēniem pierakstīt daļas pēc noteiktas pazīmes un pasvītrot īstās daļas ar vienas krāsas pildspalvu, bet neīstās – ar citas krāsas pildspalvu. Skolotājs daļu pierakstīšanas nosacījumus gan lasa, gan parāda uz ekrāna. Pēc tam skolēni strādā pāros – samainās darbiem un pārbauda viens otra darbu. Tad skolotājs raksta atbildes uz tāfeles, skolēni salīdzina ar savām atbildēm.

Piemēri

Izveido un raksti visas īstās parastās daļas ar saucēju pieci!

Raksti trīs parastās daļas, kuru saucējs ir par trīs lielāks nekā skaitītājs!

Raksti trīs parastās daļas, kurām saucēja un skaitītāja starpība vienāda ar četri!

Raksti četras parastās daļas, kurām saucējs ir divas reizes lielāks nekā skaitītājs!

Raksti četras parastās daļas, kurām skaitītājs ir par divi mazāks nekā saucējs!

Izveido un raksti divas parastās daļas, kurām skaitītāja un saucēja summa ir vienāda ar septiņi!

► DAĻU RAKSTĪŠANA

Apgūstamais vārdu krājums: skaitītājs, saucējs, parastā daļa, neīsta daļa

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs nosauc skaitli un lūdz pierakstīt tam atbilstošas neīstās daļas pēc dotajiem nosacījumiem. Kad skolēni uzdevumu izpildījuši, skolotājs atbildes uzraksta uz tāfeles. Skolēni salīdzina ar savām atbildēm. Ja nepieciešams, atbildes pārrunā.

Piemērs

Raksti skaitli 5 kā parasto daļu

- a) ar skaitītāju 5; 10; 40;
- b) ar saucēju 3; 4; 10.

► DAĻU SAĪSINĀŠANA UN PAPLAŠINĀŠANA (22. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: skaitītājs, saucējs, parastā daļa, daļas pamatīpašība, daļas saīsināšana, daļas paplašināšana, kopsaucējs, papildreizinātājs

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (22. pielikums) un uzdevumus veic patstāvīgi. Pēc katra uzdevuma skolēni strādā pāros – viens otram skaidro risināšanas gaitu. Ja nepieciešams, izmanto nepabeigto teikumu piemērus, ko skolotājs parāda uz ekrāna.

Nepabeigto teikumu piemēri

*Ja saucēju/skaitītāju palielina ... reizes, tad skaitītāju/saucēju arī palielina ... reizes.
Ja saucēju/skaitītāju samazina ... reizes, tad skaitītāju/saucēju arī samazina ... reizes.*

► DAĻU VIRKNE

Apgūstamais vārdu krājums: daļas pamatīpašība, daļas saīsināšana, daļas paplašināšana, kopsaucējs

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs nosauc daļu un piedāvā turpināt rindu – rakstīt daļas augošā secībā līdz vienam veselam vai dilstošā secībā līdz pamatdaļai. Pēc tam skolēni lasa izveidotās daļu virknes, tur, kur iespējams, sauc jau saīsinātās daļas.

Piemēri

a) $\frac{1}{6}; \frac{1}{3}; \dots; 1$ (augošā secībā)

b) $\frac{1}{15}; \frac{2}{15}; \dots; 1$ (augošā secībā)

c) $1; \frac{7}{8}; \dots$ (dilstošā secībā)

d) $1; \frac{15}{16}; \dots$ (dilstošā secībā)

► PATIESĪBA VAI MELI?

Apgūstamais vārdu krājums: nesaīsināma daļa, patiens apgalvojums, aplams apgalvojums, daļas saucējs, daļas skaitītājs, daļas saīsināšana, daļas paplašināšana

Valoddarbības veidi: lasīšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolotājs parāda uz ekrāna apgalvojumus, kuru patiesumu piedāvā skolēniem pārbaudīt. Skolēni lasa apgalvojumus un ar īkšķi uz augšu norāda, ka apgalvojums ir patiens, bet ar īkšķi uz leju – ka apgalvojums ir aplams.

Piemēri

Daļa $\frac{2}{4}$ ir nesaīsināma daļa.

Saīsinot daļu $\frac{10}{15}$, iegūst $\frac{2}{5}$.

Paplašinot daļu $\frac{1}{3}$ ar 4, iegūst $\frac{4}{12}$.

Saīsinot daļu $\frac{9}{15}$ ar 3, iegūst nesaīsināmu daļu.

Daļu paplašinot ar dažādiem skaitļiem, iegūst pēc lieluma dažādas daļas.

Daļas $\frac{2}{7}$ un $\frac{14}{49}$ ir vienādas.

Daļu $\frac{7}{10}$ var saīsināt.

► DAĻU SALĪDZINĀŠANA

Apgūstamais vārdu krājums: dalāmais, dalītājs, parastā daļa, skaitītājs, saucējs, daļu salīdzināšana

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolotājs raksta uz tāfeles vairākus piemērus (skaitļu dalījumus) un lūdz skolēniem šos dalījumus pārveidot par parastajām daļām, pēc tam tās salīdzināt.

Piemērs

Salīdzini dalījumus

a) $1 : 5$ un $1 : 4$ b) $2 : 3$ un $2 : 5$ c) $17 : 20$ un $21 : 20$

Pēc tam skolēni strādā pāros – salīdzina rezultātus un pārmaiņus viens otram skaidro risināšanas gaitu. Ja nepieciešams, izmanto nepabeigto teikumu piemērus, ko skolotājs parāda uz ekrāna.

Nepabeigto teikumu piemēri

Dalījumu ... var pārveidot par daļu ...

Daļa ... ir lielāka/mazāka nekā daļa ..., tāpēc arī dalījums ... ir lielāks/mazāks nekā dalījums ...

Tad skolotājs uz ekrāna parāda pareizās atbildes. Skolēni salīdzina ar savām atbildēm. Ja nepieciešams, jautā skolotājam.

► DAĻU SASKAITĪŠANA UN ATŅEMŠANA. KĻŪDU LABOŠANA

Apgūstamais vārdu krājums: daļas pamatīpašība, daļas saīsināšana, daļas paplašināšana, kopsaucējs, papildreizinātājs, kopīgais dalītājs

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolotājs raksta uz tāfeles vairākus piemērus ar parasto daļu saskaitīšanu, atņemšanu un daļu saīsināšanu, kuru risināšanā vai rezultātā ir kļūdas. Skolēni labo kļūdas – raksta, kā pareizi rēķināt šos piemērus, un norāda pareizo rezultātu. Skolotājs atkārtο daļu saīsināšanas un paplašināšanas algoritmu. Atbildes pārrunā klasē.

Piemēri

$$a) \frac{1}{2} + \frac{1}{3} = \frac{1+1}{2+3} = \frac{2}{5}$$

$$b) \frac{3}{8} - \frac{2}{5} = \frac{3-2}{8-5} = \frac{1}{3}$$

$$c) \frac{3+2}{4+2} = \frac{3}{4}$$

$$d) \frac{1^{(\cdot 2)}}{7} = \frac{1 \cdot 2}{7} = \frac{2}{7}$$

$$e) \frac{7-3}{9-3} = \frac{7}{9}$$

$$f) \frac{1}{9} + \frac{1^{(\cdot 3)}}{3} = \frac{1}{9} + \frac{1}{9} = \frac{2}{9}$$

$$g) 1 - \frac{1}{8} = \frac{1}{8}$$

$$h) \frac{2}{7} + \frac{1}{4} = \frac{2+1}{7 \cdot 4} = \frac{3}{28}$$

► **UZMINI NU!**
(23. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: daļa, vairāk, mazāk

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana

Darba gaita

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem darba lapu (23. pielikums). Skolēni pārmaiņus lasa uzdevumus un izvēlas pareizo atbildi. Tad pamato atbildes izvēli, izmantojot nepabeigto teikumu piemērus.

4. KĀ VIENU SKAITLI IZSAKA KĀ OTRA SKAITĻA DAĻU?

► NOSAKI SKAITLI!

Apgūstamais vārdu krājums: daļu nosaukumi, skaitļu nosaukumi

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs lasa uzdevumus, skolēni izdomā un raksta atbildi, pēc tam strādā pāros – salīdzina atbildes. Ja atbildes nesakrīt, jautā skolotājam.

Piemērs

Atrodi skaitli:

- a) kura puse ir 12;
- b) kura viena ceturtdaļa ir vienāda ar 19;
- c) kura divas trešdaļas ir vienādas ar 24;
- d) kura trīs piektdaļas ir vienādas ar 45.

► NOSAKI DAĻU! (24. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: mērvienību nosaukumi, mērvienību saīsinājumi

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (24. pielikums). 1. un 2. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – raksta atbilstošo skaitli un risina situāciju uzdevumus pēc parauga. 1. uzdevumā uzmanību pievērš mērvienību saīsinājumiem. 3. uzdevumu veic pāros – salīdzina 1. un 2. uzdevuma rezultātus.

► NOSAKI DAĻU 2!

Apgūstamais vārdu krājums: kāda daļa

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana

Darba gaita

Skolotājs rāda uz ekrāna situāciju uzdevumus un uzdod skolēniem jautājumus par darbu un kustību. Skolēnu uzdevums ir aprēķināt paveiktā darba (attāluma) daļu.

Situāciju uzdevumu piemēri

1) Darbu paveic 4 stundās.

- a) Kādu daļu darba paveic vienā stundā?
- b) Kādu daļu darba paveic trīs stundās?

2) Baseinu ar ūdeni piepilda 6 stundās.

a) Kādu daļu baseina piepilda katru stundu?

b) Kādu daļu baseina piepildīs pēc 3 stundām?

3) Tūrists nogāja plānoto attālumu 5 stundās. Kādu daļu attāluma viņš nogāja katru stundu, ejot nemainīgā ātrumā?

4) Vienu un to pašu darbu viens meistars izdara 3 stundās, otrs meistars – 6 stundās. Kādu daļu darba abi meistari varētu izdarīt vienas stundas laikā, ja abi strādātu kopā?

5) Viens gājējs attālumu var noiet 3 stundās, otrs gājējs – 2 stundās. Kādu daļu attāluma viņi var noiet vienas stundas laikā, ejot viens otram pretī?

► NOSAKI VISU SKAITLI!

Apgūstamais vārdu krājums: daļa no skaitļa, daļu nosaukumi

Valodarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs lasa situāciju uzdevumus par darbu un kustību. Skolēni klausās un veic aprēķinus, izsakot rezultātu veselos skaitļos. Lai atrisinātu uzdevumus, skolotājs piedāvā skolēniem izveidot shematisku zīmējumu un atzīmēt tajā atbilstošo daļu. Skolēnu uzdevums ir izdomāt, kā to izdarīt. Pēc uzdevumu izpildes tos pārrunā klasē.

Situāciju uzdevumu piemēri

Ceļotājs stundā noiet $\frac{1}{3}$ ceļa. Cik stundās viņš noies visu ceļu?

Risinājums

$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$
---------------	---------------	---------------

Ceļš ir sadalīts trīs vienādās daļās, tātad ceļotājs visu ceļu noies 3 stundās.

a) Katru stundu baseins piepildās par $\frac{1}{8}$. Pēc cik stundām baseins būs piepildījies?

b) Strādnieks stundā veic $\frac{1}{10}$ visa plānotā darba. Cik stundās strādnieks pabeigs visu darbu?

c) Mašīna stundā nobrauc $\frac{1}{4}$ visa ceļa. Cik stundās mašīna nobrauks visu ceļu?

d) Tūrists stundā noiet $\frac{1}{5}$ plānotā maršruta. Cik stundās tūrists paveiks visu maršrutu?

e) Vecmāmiņa stundā izravēja $\frac{1}{12}$ dārza. Cik stundās viņa izravēs visu dārzu?

► KOPĪGS DARBS (25. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: kāda daļa, ātrums, laiks, ceļš, kopīgs darbs

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana, lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (25. pielikums) un situāciju uzdevumus risina patstāvīgi. Lai atrisinātu uzdevumu, skolēni tā nosacījumus vispirms attēlo shematiskā zīmējumā. Pēc tam uzdevumus pārrunā klasē.

► KOPĪGS DARBS 2 (26. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: kopīgs darbs, kāda daļa

Valoddarbības veidi: lasīšana, rakstīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (26. pielikums). Darbu veic patstāvīgi vai pāros – lasa situāciju uzdevumus un turpina iesākto risinājumu. Pēc uzdevumu izpildes tos pārrunā klasē. Skolotājs var uzdot papildu jautājumus, lūdzot pamatot atbildi.

► SECINI! (27. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: daļa no skaitļa, daļu nosaukumi

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (27. pielikums) un 1. uzdevuma piemērus risina patstāvīgi. Pēc tam skolēni strādā pāros, lasa 1. uzdevuma teikumus un pārrunā risināšanas gaitu.

► VAI APGALVOJUMS IR PATIESS? (28. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: daļa no skaitļa, daļu salīdzināšana

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (28. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – attēlo uzdevuma nosacījumus shematiskā zīmējumā, veic aprēķinus un secina, vai apgalvojums ir patiess – to norāda ar X lodziņā. 2. uzdevumā strādā pāros – salīdzina 1. uzdevuma rezultātus un pārmaiņus viens otram skaidro risināšanas gaitu.

► SKAITLIS KĀ CITA SKAITĻA DAĻA (29. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: mērvienību nosaukumi, mērvienību saīsinājumi, kāda daļa

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (29. pielikums) un uzdevuma piemērus risina patstāvīgi. Skolotājs uzsver, ka pirms darbību veikšanas ar atšķirīgi izteiktām mērvienībām tās vispirms ir jāpārveido. Kad piemēri ir atrisināti, skolēni klasē pāros viens otram pārmaiņus skaidro risināšanas gaitu un salīdzina rezultātus.

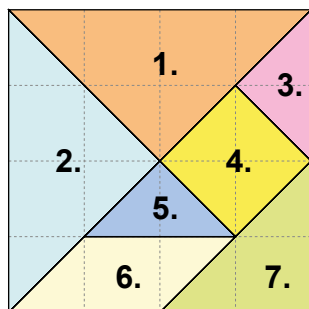
► TANGRAMS

Apgūstamais vārdu krājums: tangrams, trijstūris, kvadrāts, četrstūris, daļa no skaitļa

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolotājs uz ekrāna parāda tangramu ar sanumurētām figūrām un uzdod skolēniem jautājumus par tām figūrām.

Jautājumu piemēri

Kā sauc 1. (1.–7.) figūru?

Kāda daļa tangrama laukuma ir katra no numurētajām figūrām (1.–7.)?

Ar cik mazajiem trijstūriem var pārklāt visu tangrama laukumu?

► IZSAKI KĀ DAĻU UN SALĪDZINI! (30. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: kāda daļa

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (30. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – lasa situāciju aprakstus, katru situāciju izsaka kā daļu un pēc tam salīdzina. Tad skolēni strādā pāros, salīdzina 1. uzdevuma atbildes un pārrunā risināšanas gaitu.

► **IZDOMĀ SITUĀCIJU UZDEVUMUS!** **(31. pielikums)**

Apgūstamais vārdu krājums: daļu nosaukumi, daļa no skaitļa, viss skaitlis

Valoddarbības veidi: rakstīšana, lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolēni strādā grupās. Katra grupa saņem darba lapu (31. pielikums). Skolēni vēro shematiskos zīmējumus un par katru zīmējumu izdomā situāciju uzdevumu. Situāciju uzdevumos izmanto dotos vārdus vai vārdu savienojumus. Pēc tam katra grupa iepazīstina ar saviem izveidotajiem situāciju uzdevumiem. Pārējās grupas klausās un novērtē, vai uzdevums atbilst zīmējumam, ja nepieciešams, labo.

► **VIENA FIGŪRA KĀ OTRAS FIGŪRAS DAĻA** **(32. pielikums)**

Apgūstamais vārdu krājums: daļa, garums, platums, laukums

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (32. pielikums). 1. un 2. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – salīdzina figūru garumus, laukumus un perimetrus. 3. uzdevumu skolēni veic pāros – salīdzina rezultātus, pārmaiņus viens otram lasot teikumus ar atbildēm. Ja nepieciešams, jautā skolotājam.

5. KĀ SASKAITA UN ATŅEM JAUKTUS SKAITĻUS?

► FIGŪRAS UN JAUKTI SKAITĻI (33. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: daļa, skaitītājs, saucējs, vesels skaitlis, jaukts skaitlis

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (33. pielikums). Skolēni veic uzdevumus patstāvīgi. Pēc uzdevumu izpildes skolēni strādā pāros – salīdzina 1.–3. uzdevuma atbildes un skaidro savu domu gaitu.

► ATKĀRTO JĒDZIENUS! (34. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: dalījums, dalāmais, dalītājs, neīsta daļa, skaitītājs, saucējs, jaukts skaitlis

Valoddarbības veidi: lasīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem izdales materiālu – vienu kartīti (34. pielikums). Skolotājam jāseko līdzi, lai solabiedriem nebūtu vienādas kartītes. Skolēni kartīti aizpilda patstāvīgi, pēc tam samainās ar solabiedru un pārbauda viņa aizpildīto kartīti. Ja nepieciešams, jautā skolotājam.

► DAĻAS UN JAUKTI SKAITĻI (35. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: daļa, skaitītājs, saucējs, vesels skaitlis, jaukts skaitlis

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (35. pielikums). 1.–6. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi. Pēc tam strādā pāros – pārmaiņus viens otram lasa izteiksmes, nosauc 1.–6. uzdevuma atbildes un salīdzina.

► NATURĀLI SKAITĻI UN JAUKTI SKAITĻI

Apgūstamais vārdu krājums: naturāls skaitlis, vesels skaitlis, jaukts skaitlis, daļa, skaitītājs, saucējs

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās, lasīšana

Darba gaita

Skolotājs rāda uz ekrāna piemērus un uzdod jautājumus. Skolēni atbild uz jautājumiem, nosaucot norādīto jaukto skaitļu kaimiņus – naturālus skaitļus.

Piemēri

Starp kuriem naturāļajiem skaitļiem novietots jauktais skaitlis?

$$2\frac{2}{5}; 6\frac{7}{9}; 11\frac{6}{11}$$

Kuram naturāļajam skaitlim ir tuvāks jauktais skaitlis?

$$3\frac{1}{5} - \mathbf{3 \text{ vai } 4}$$

$$5\frac{5}{6} - \mathbf{5 \text{ vai } 6}$$

$$7\frac{6}{11} - \mathbf{7 \text{ vai } 8}$$

$$12\frac{6}{13} - \mathbf{12 \text{ vai } 13}$$

Cik naturālu skaitļu ir novietoti starp jauktajiem skaitļiem?

$$4\frac{6}{11} \text{ un } 7\frac{1}{11}$$

► DAĻAS, JAUKTI SKAITĻI UN MĒRVIENTĪBAS (36. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: daļa, skaitītājs, saucējs, vesels skaitlis, jaukts skaitlis, mērvienību nosaukumi

Valoddarbības veidi: lasīšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (36. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – izsaka dotās mērvienības lielākās prasītajās mērvienībās. Ja nepieciešams, izmanto atgādnēs. Pēc tam strādā pāros – salīdzina atbildes, pārmaiņus viens otram lasot pārveidotos lielumus.

► VEIDO SKAITĻU VIRKNI!

Apgūstamais vārdu krājums: lielāks par, mazāks par, skaitļu virkne, daļa, skaitītājs, saucējs, vesels skaitlis, jaukts skaitlis

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolotājs raksta uz tāfeles trīs daļas vai jauktus skaitļus, norāda, ka tas ir skaitļu virknes sākums. Skolēni atrod sakarību un turpina skaitļu virkni ar vismaz 3 skaitļiem. Pēc tam klasē skaidro, kā veidota virkne un kā atrada nākamos skaitļus.

Piemēri

$$\frac{1}{6}; \frac{5}{6}; 1\frac{1}{2}; \text{_____}$$

$$7\frac{4}{5}; 6\frac{1}{5}; 4\frac{3}{5}; \text{_____}$$

$$2\frac{7}{10}; 3\frac{4}{5}; 4\frac{9}{10}; \text{_____}$$

► SUMMAS UN STARPĪBAS VĒRTĪBA (37. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: saskaitīšana, saskaitāmais, summa, atņemšana, mazināmais, mazinātājs, starpība, daļa, skaitītājs, saucējs, vesels skaitlis, jaukts skaitlis

Valoddarbības veidi: runāšana, lasīšana, klausīšanās, rakstīšana

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (37. pielikums). 1. un 2. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – lasa un pabeidz teikumus, kā mainīsies summa un starpība. Ja nepieciešams, skolēni izdomā un savos pierakstos raksta atbilstošu piemēru pārbaudei. Pēc tam skolēni strādā pāros – pārmaiņus viens otram lasa teikumus.

► ATKĀRTO SASKAITĪŠANAS UN ATŅEMŠANAS PAŅĒMIENUS! (38. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: saskaitīšana, saskaitāmais, summa, atņemšana, mazināmais, mazinātājs, starpība, daļa, skaitītājs, saucējs, vesels skaitlis, jaukts skaitlis

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (38. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – izvēlas vērtības aprēķināšanai izdevīgāko paņēmienu un risina. 2. uzdevumā strādā pāros – viens otram skaidro 1. uzdevuma risināšanas gaitu un izvēlēto paņēmienu. 3. uzdevumā jautājuma zīmes vietā ievieto skaitļus, skaidro solabiedram, kā var aizstāt divas darbības ar vienu darbību.

► ATRODI NEZINĀMO SKAITLI! (39. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: saskaitīšana, saskaitāmais, summa, atņemšana, mazināmais, mazinātājs, starpība, daļa, skaitītājs, saucējs, vesels skaitlis, jaukts skaitlis

Valoddarbības veidi: lasīšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (39. pielikums). Skolēni strādā pāros – nosaka nezināmo skaitli. Par rezultātu pareizību pārliecinās, veicot atbilstošu darbību.

► IERAKSTI TRŪKSTOŠO SKAITLI!

Apgūstamais vārdu krājums: daļa, skaitītājs, saucējs, vesels skaitlis, jaukts skaitlis, salīdzināt, lielāks, mazāks

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolotājs rāda uz ekrāna nevienādības. Skolēni nosaka, kurus skaitļus var ievietot daudzpunktes vietā, lai nevienādība būtu patiesa. Ir iespējami vairāki atbilžu varianti. Atbildes pārrunā.

Piemēri

$$\dots \frac{7}{18} < 2 \frac{5}{18}; \quad 3 \frac{2}{5} > 3 \frac{\dots}{5}; \quad 6 \frac{7}{11} > \dots \frac{8}{11}; \quad 5 \frac{\dots}{6} < 5 \frac{5}{6}; \quad \dots \frac{8}{9} < 4 \frac{\dots}{9}$$

6. TEMATS. KĀ NOSAKA FIGŪRU NEZINĀMOS LIELUMUS?

► LEŅĶIS UN TĀ VEIDI

Apgūstamais vārdu krājums: leņķis, leņķa virsotne, leņķa malas, šaurs leņķis, taisns leņķis, plats leņķis, izstiepts leņķis, pilns leņķis

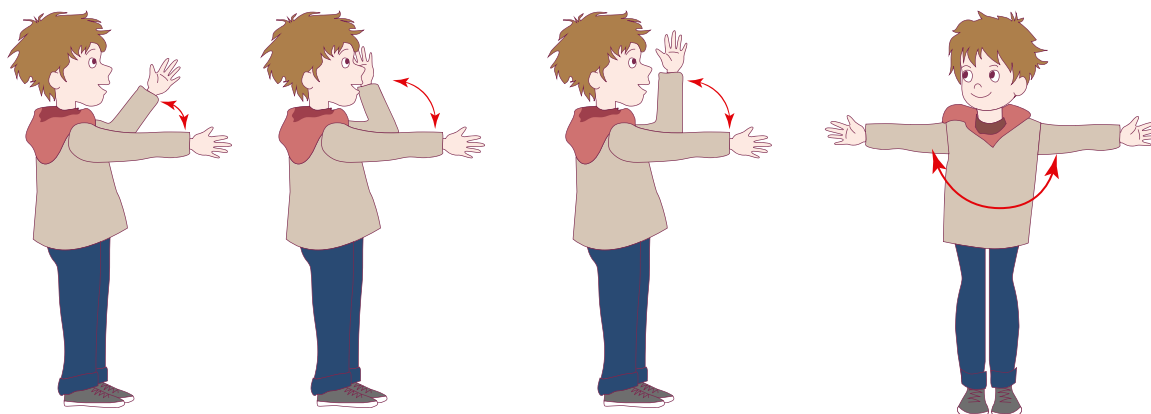
Valoddarbības veids: klausīšanās

Darba gaita

Skolotājs nosauc leņķa veidu – šaurs, taisns, plats, izstiepts, pilns. Skolēni ar rokām parāda nosaukto leņķi. Pēc tam skolotājs jautā, kādu leņķi iegūst, ja vienam leņķa veidam pieskaita vai no tā atņem citu leņķa veidu. Skolēni ar rokām parāda atbildi.

Piemēri

Kādu leņķi iegūst, ja no taisna leņķa atņem šauru leņķi?
Kādu leņķi iegūst, ja no pilna leņķa atņem izstieptu leņķi?
Kādu leņķi iegūst, ja saskaita divus taisnus leņķus?
Kādu leņķi iegūst, ja no plata leņķa atņem taisnu leņķi?
Kādu leņķi iegūst, ja saskaita šauru un taisnu leņķi?

► LEŅĶA MĒRĪŠANA UN KONSTRUĒŠANA (40. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: grāds, šaurs leņķis, taisns leņķis, plats leņķis, izstiepts leņķis

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (40. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – nosaka leņķa lielumu un veidu. 2. uzdevumā skolēni strādā pāros – viens otram pārmaiņus stāsta, kāds ir katra leņķa lielums un veids. Ja nepieciešams, izmanto dotās teikumu konstrukcijas. 3. uzdevumā skolēni patstāvīgi konstruē norādītā lieluma leņķus. 4. uzdevumā skolēni strādā pāros – viens otram pārmaiņus stāsta, kā konstruēja leņķi un kāds ir tā veids.

► **LEŅĶA NOSAUKŠANA** **(41. pielikums)**

Apgūstamais vārdu krājums: šaurs leņķis, taisns leņķis, plats leņķis, izstiepts leņķis, atvērts leņķis, pilns leņķis

Valoddarbības veidi: rakstīšana, runāšana, lasīšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (41. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – vispirms iepazīstas ar atgādni, pēc tam vēro attēlu un raksta visu attēlā redzamo leņķu nosaukumus. 2. uzdevumu skolēni veic pāros – pārmaiņus viens otram rāda un nosauc pierakstītos leņķus. 3. uzdevumu veic patstāvīgi – lasa tekstu, raksta leņķu nosaukumus un iederīgos vārdus, pēc tam pāros pārmaiņus viens otram lasa uzrakstītos teikumus un salīdzina atbildes. 5. uzdevumu veic patstāvīgi – atbild uz jautājumu un pamato atbildi. Pēc tam šo uzdevumu pārrunā klasē.

► **LEŅĶA KONSTRUĒŠANA**

Apgūstamais vārdu krājums: leņķis, taisns leņķis, izstiepts leņķis, pilns leņķis, grāds, mazāks, lielāks

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs raksturo leņķus. Skolēni klausās un konstruē tos, raksta leņķa lielumu un nosaukumu ar lielajiem burtiem. Pēc tam skolēni strādā pāros – viens otram nosauc leņķi, raksturo tā veidu, salīdzina attēlus.

Piemēri

Konstruē leņķi ABC, kurš ir par 30 grādiem lielāks nekā taisns leņķis!

Konstruē leņķi KLM, kurš ir par 40 grādiem mazāks nekā pilns leņķis!

Konstruē leņķi EFG, kurš ir 6 reizes mazāks nekā izstiepts leņķis!

Konstruē leņķi OPR, kurš ir 3 reizes lielāks nekā taisns leņķis!

► **TRIJSTŪRA UN ČETRSTŪRA LEŅĶU SUMMA** **(42. pielikums)**

Apgūstamais vārdu krājums: leņķis, trijstūra leņķu summa, četrstūra leņķu summa

Valoddarbības veidi: lasīšana, rakstīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (42. pielikums). 1. un 3. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – vēro attēlus, mēra katra trijstūra vai katra četrstūra leņķus, pēc veiktajiem mērījumiem aprēķina konkrētās figūras visu leņķu summu. 2. un 4. uzdevumu skolēni veic pāros – viens otram jautā un atbild pēc parauga.

► RIŅĶIS UN RIŅĶA LĪNIJA

Apgūstamais vārdu krājums: riņķa rādiuss, riņķa diametrs

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Skolotājs parāda uz ekrāna attēlu ar riņķi, kurā ir novilkti vairāki rādiusi, diametri un citi nogriežņi. Visus nogriežņus apzīmē ar burtiem. Vispirms skolēni sauc visus rādiusus un diametrus, pēc tam nosauc arī nogriežņus, kuri nav ne rādiusi, ne diametri.

Tad skolēni patstāvīgi zīmē riņķa līniju, novelk tajā vienu diametru un trīs rādiusus, kā arī apzīmē tos ar burtiem. Noslēgumā skolēni apmainās ar darbiem un viens otram nosauc rādiusus un diametrus.

► RIŅĶA LĪNIJAS GARUMS (43. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: riņķa līnijas garums, skaitlis π , rādiuss, diametrs

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (43. pielikums). 1. un 2. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – vispirms izpēta piemēru, pēc tam nosaka aptuveno riņķa līnijas garumu un aptuveno riņķa līnijas diametru vai rādiusu. 3. uzdevumu veic pāros – salīdzina 1. un 2. uzdevuma atbildes.

► TAISNLEŅĶA TRIJSTŪRA LAUKUMS (44. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: taisnleņķa trijstūris, laukums

Valoddarbības veidi: klausīšanās, runāšana

Darba gaita

Vispirms skolotājs uz tāfeles uzzīmē taisnleņķa trijstūri. Kopīgi pārrunā, kā aprēķināt šīs figūras laukumu, papildinot zīmējumu līdz taisnstūrim.

Pēc tam katrs skolēns saņem darba lapu (44. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – vēro attēlu un aprēķina taisnleņķa trijstūra laukumu pēc parauga. 2. uzdevumā strādā pāros – salīdzina 1. uzdevuma atbildes un pārmaiņus viens otram skaidro risināšanas gaitu.

► TAISNSTŪRU SKAITS (45. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: taisnstūra laukums

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (45. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – nosaka, cik daudz taisnstūru var uzzīmēt, ja ir dots laukums un malu garumi ir izteikti pilnos centimetros. Pēc tam skolēni strādā pāros – viens otram uzdod jautājumus un atbild par 1. uzdevumu, izmantojot paraugu.

► KOMBINĒTO FIGŪRU LAUKUMS (46. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: figūras laukums

Valoddarbības veidi: klausīšanās, rakstīšana, runāšana

Darba gaita

Vispirms skolēni zīmē zīmējumu, piemēram, egli, pa rūtiņu malām vai to diagonālēm. Pēc tam kopīgi pārrunā, kā sadalīt šo figūru tā, lai iegūtu iespējami mazāko figūru skaitu, kuru laukumu skolēni prot aprēķināt. Tad katrs skolēns saņem darba lapu (46. pielikums). Skolēni vēro piemēru, pēc tam, vai nu strādājot pāros, vai patstāvīgi, aprēķina doto figūru laukumus pēc dotā parauga.

7. KĀ LIETO DECIMĀLDAĻAS UN PROCENTUS?

► DECIMĀLDAĻU LASĪŠANA (47. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: parastā daļa, decimāldaļa, desmitdaļa, simtdaļa, tūkstošdaļa, desmittūkstošdaļa

Valoddarbības veidi: lasīšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (47. pielikums). Skolēni uzdevumus veic patstāvīgi – parastās daļas un jauktos skaitļus pārveido par decimāldaļām un decimāldaļas pārveido par jauktiem skaitļiem. Pēc katra uzdevuma izpildes strādā pāros – pārmaiņus viens otram lasa parastās daļas, jauktos skaitļus, decimāldaļas un atbildes.

► SKAITĪTĀJI UN DATI (48. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: decimāldaļa

Valoddarbības veidi: runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (48. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – raksta skaitītāju rādījumus, lietojot decimāldaļas. Pēc tam 2. uzdevumā strādā pāros – nosauc viens otram skaitītāju rādījumus.

► DAĻA UN PROCENTI NO SKAITĻA (49. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: parastā daļa, decimāldaļa, procents, procentu skaitliskā vērtība, parasto daļu nosaukumi

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (49. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – vispirms izpēta piemēru, tad lasa teikumus un raksta skaitli, parasto daļu vai procentus. 2. uzdevumu skolēni veic pāros – lasa viens otram teikumus un salīdzina atbildes.

► SALĪDZINI! (50. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: parastā daļa, procents, procentu skaitliskā vērtība

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (50. pielikums). 1. un 3. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – papildina teikumus, izmantojot dotos vārdu savienojumus, kā arī risina situāciju uzdevumus. 2. un 4. uzdevumu veic pāros – lasa viens otram teikumus vai skaidro risināšanas gaitu un salīdzina atbildes.

► DAĻA UN PROCENTI NO SKAITĻA 2 (51. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: parastā daļa, procents, procentu skaitliskā vērtība

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (51. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – vispirms izpēta piemēru, tad risina dotos piemērus un teikumus raksta atbilstošo skaitli. Pēc tam strādā pāros – pārmaiņus viens otram lasa teikumus un salīdzina atbildes. Ja atbildes nesakrīt, skaidro risināšanas gaitu.

► DECIMĀLDAĻAS (52. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: decimāldaļa, jaukts skaitlis, parastā daļa, naturāls skaitlis

Valoddarbības veidi: runāšana, lasīšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (52. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic pāros – lasa viens otram teikumus, īpašu uzmanību pievēršot decimāldaļu pareizai izrunai. Tad 2.–7. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi. Pēc tam strādā pāros – pārmaiņus viens otram lasa 2.–7. uzdevuma piemērus un salīdzina atbildes.

► DECIMĀLDAĻAS. PROCENTI. SKAITĻU VIRKNE (53. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: decimāldaļa, procents, dilstoša secība, augoša secība, naturāls skaitlis

Valoddarbības veidi: runāšana, lasīšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (53. pielikums). 1.–7. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi. Pēc tam skolēni salīdzina 1.–7. uzdevuma atbildes.

► DAĻAS UN PROCENTI (54. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: decimāldaļa, parastā daļa, procents

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (54. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – aizpilda tabulu un izkrāso atbilstošo figūru skaitu. 2. uzdevumā skolēni strādā pāros – pārmaiņus viens otram nosauc tabulā ierakstītos skaitļus un izkrāsoto figūru skaitu.

► DECIMĀLDAĻAS UN MĒRVIENĪBAS (55. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: decimāldaļu nosaukumi, mērvienību nosaukumi

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (55. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – pārveido dotās mērvienības prasītajās mērvienībās, tās norādot decimāldaļās. Pēc tam skolēni strādā pāros – pārmaiņus viens otram nosauc pārveidotās mērvienības un salīdzina atbildes.

► SEKTORU DIAGRAMMAS (56. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: sektoru diagramma

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (56. pielikums). 1. un 2. uzdevumā skolēni aplūko sektoru diagrammas, iepazīstas ar doto informāciju un aprēķina grāmatu skaitu un produktu masu. 3. uzdevumā lasa teikumus un sektoru diagrammā attēlo dotos datus, pēc tam atbild uz jautājumiem, veicot aprēķinus. 4. uzdevumu skolēni veic pāros – salīdzina 1.–3. uzdevuma atbildes.

► ARITMĒTISKAIS VIDĒJAIS (57. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: aritmētiskais vidējais

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem darba lapu (57. pielikums). Vispirms skolēni izpēta piemēru, pēc tam risina dotos piemērus – aprēķina aritmētisko vidējo. Pēc parauga viens otram skaidro risināšanas gaitu.

8. KĀ VIZUĀLI ATTĒLO SAKARĪBU STARP LIELUMIEM?

► NOSAKI PUNKTA KOORDINĀTAS! (58. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: koordinātu plakne, koordinātu ass, punkta koordinātas, vienības nogrieznis

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (58. pielikums) un 1. uzdevumu veic patstāvīgi – vēro koordinātu plaknes, nosaka punktu koordinātas un aizpilda tabulu. 2. uzdevumu skolēni veic pāros – viens otram pārmaiņus nosauc punktu koordinātas, lietojot burtu nosaukumus https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2024/08/Matematika_2_klase.pdf (10. pielikums). Īpašu uzmanību pievērš tam, ka vispirms jānosauc koordināta uz x ass, pēc tam – koordināta uz y ass. Ja nepieciešams, izmanto doto teikuma paraugu.

► PUNKTA KOORDINĀTAS (59. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: koordinātu plakne, koordinātu ass, punkta koordinātas, vienības nogrieznis

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (59. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – aizpilda tabulu, pierakstot koordinātām atbilstošos burtus. 2. uzdevumā skolēni strādā pāros – pārmaiņus viens otram nosauc 1. uzdevumā doto punktu koordinātas un atbilstošos burtus, salīdzina atbildes tabulā. 3. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – zīmē savu koordinātu plakni, atliek vienības nogriežņus un brīvi atzīmē plaknē piecus punktus, nosauc tos ar burtiem. 4. uzdevumu veic pāros un izpilda dotos nosacījumus.

► KUSTĪBAS GRAFIKS (60. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: koordinātu plakne, vienības nogrieznis, koordinātu ass, kustības grafiks

Valoddarbības veidi: lasīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Skolēni strādā pāros. Katrs pāris saņem darba lapu (60. pielikums) – nolasa datus no kustību grafika un attēlo tos tabulā. Uzdevumu veicot, apspriež novēroto. Lai veiktu uzdevumu, skolēni izmanto darba lapā norādīto secību.

► KUSTĪBAS GRAFIKS 2 (61. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: grafiks, laiks, attālums

Valoddarbības veidi: lasīšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (61. pielikums). Uzdevumu skolēni veic pāros – izpēta informāciju grafikos par piknika laiku un attālumu un pārmaiņus viens otram lasa tekstu par Lauču ģimenes izbraucienu piknikā, papildinot teikumus ar datiem no katra grafika. Ja nepieciešams, izmanto rūtiņu tīklu aprēķiniem. Pēc tam skolēni izdomā savu grafiku par Lauču ģimenes došanos piknikā.

► DATU SALĪDZINĀŠANA (62. pielikums)

Apgūstamais vārdu krājums: koordinātu plakne, koordinātu ass, punkta koordinātas, sakarības grafiks

Valoddarbības veidi: lasīšana, rakstīšana, runāšana, klausīšanās

Darba gaita

Katrs skolēns saņem darba lapu (62. pielikums). 1. uzdevumu skolēni veic pāros – izpēta informāciju grafikā un rakstveidā atbild uz jautājumiem. 2. uzdevumu skolēni veic patstāvīgi – papildina tekstu par laikapstākļiem no 1. līdz 15. maijam, pamatojoties uz 1. uzdevuma grafiku par gaisa un ūdens temperatūru. Pēc tam 3. uzdevumā pārī viens otram lasa uzrakstītos teikumus un salīdzina atbildes.

DARBA LAPA „NOSAKI SKAITĻU SKAITU!”

1. Nosaki, cik ir tādu divciparu skaitļu, kuros pirmais cipars ir lielāks par otro! Pamato! Turpini iesākto risinājumu!

Risinājums

Starp pirmajiem desmit divciparu skaitļiem tāds skaitlis ir tikai viens. Tas ir 10, jo $1 > 0$.

Otrajā desmitā ir divi šādi skaitļi. Tie ir 20, jo $2 > 0$, un 21, jo _____.

Trešajā desmitā ir _____ šādi skaitļi. Tie ir _____, jo _____,

_____, jo _____, un _____, jo _____.

---

2. Strādājiņiet pārī! Salīdziniet 1. uzdevuma rezultātus!

3. Nosaki, cik ir tādu trīsciparu skaitļu, kuru ciparu summa ir vienāda ar 4! Turpini iesākto risinājumu!

Risinājums

Vispirms raksta visus trīsciparu skaitļus, kuru pirmais cipars ir 1, bet ciparu summa ir 4: 103, 130, 112, 121.

Pēc tam raksta visus trīsciparu skaitļus, kuru pirmais cipars ir 2, bet ciparu summa ir 4:

---

4. Strādājiņiet pārī! Salīdziniet 3. uzdevuma rezultātus!

DARBA LAPA „UZRAKSTI UN NOLASI SKAITĻUS!”

1. No cipariem 0, 1, 2, 3, 4, 5 izveido skaitļus pēc dotajiem nosacījumiem (cipari skaitlī nedrīkst atkārtoties)!

Raksti iespējami mazāko skaitli, izmantojot visus ciparus! _____

Raksti iespējami lielāko skaitli, izmantojot visus ciparus! _____

Raksti četrsciparu skaitli, kurā ir trīs simti! _____

Raksti pāra trīsciparu skaitli, kurā ir pieci desmiti! _____

Raksti nepāra piecciparu skaitli, kas ir lielāks par 50 000! _____

Raksti iespējami lielāko pāra skaitli, izmantojot visus ciparus! _____

Raksti trīsciparu skaitli, kas dalās ar 5! _____

Raksti četrsciparu skaitli, kas dalās ar 3, bet nedalās ar 10! _____

2. Strādājiet pāri! Salīdziniet savas atbildes, viens otram nosaucot uzrakstītos skaitļus! Vai visas atbildes sakrīt? Ja atbildes atšķiras, pamatojiet!

DARBA LAPA „DAUDZCIPARU SKAITĻU LASĪŠANA”

Strādājiet pāri! Pārmaiņus lasiet viens otram interesantus faktus! Īpašu uzmanību pievēršiet skaitļu lasīšanai! Ja nepieciešams, labojiet viens otru! Novērtējiet, vai šī informācija jums ir jauna vai jau zināma!

Nr. p. k.	Fakti	Jau zināju	Uzzināju tagad
1.	Pasaulē ir 6000 līdz 7000 valodu, kurās runā 7 000 000 000 cilvēku 189 neatkarīgās valstīs. Daudzās valodās ir 50 000 vai vairāk vārdus. Pēc uzņēmuma „Tilde” pētnieku aprēķiniem, latviešu valodā ir vismaz 20 000 000 dažādu vārdformu dažādos locījumos.		
2.	Pašlaik Latvijā ir konstatētas aptuveni 13 000 dzīvnieku sugas. Zinātnieki uzskata, ka pasaulē ir aptuveni 9 000 000 dzīvnieku sugu. 2010. gada sākumā uz Zemes bija 320 000 augu sugu. Latvijas augu valsts sarakstā iekļautas 1830 sugas.		
3.	Brazīlijas platība ir 8 514 877 km ² . Austrālijas kopējā platība ir 7 617 930 km ² . Latvijas platība ir 64 589 km ² .		
4.	Mēness attālums līdz Zemei ir apmēram 384 400 km. Attālums no Zemes līdz Saulei ir aptuveni 150 000 000 km. Zeme griežas ap Sauli ar vidējo ātrumu 29 765 km/s.		
5.	2023. gadā Romā dzīvoja 2 748 109 cilvēki. Pamatojoties uz ASV tautas skaitīšanas datiem, 2010. gadā Ņujorkā dzīvoja 8 175 133 cilvēki. Zinātnieki uzskata, ka 2050. gadā visā pasaulē dzīvos 9 450 000 000 cilvēku.		
6.	Skaņas ātrums ir 344 m/s, bet gaismas ātrums ir tieši 299 792 458 m/s. <i>Bugatti</i> zīmola automašīna spēj sasniegt ātrumu 8166 m/s.		
7.	Mūsdienās pasaulē ir aptuveni 3 700 000 000 e-pasta kontu. 2016. gadā <i>Google</i> meklētājs apstrādāja vidēji 3 000 000 000 vaicājumu dienā. 2021. gadā tīmeklī bija apmēram 1 880 000 vietņu.		
8.	2022. gadā Latvijas muzeji tika apmeklēti 2 765 939 reizes, bet bibliotēkas – 7 619 513 reizes.		
9.	Vidēji uz cilvēka galvas ir 156 600 matu folikulu, no kuriem jau aug mati.		
10.	Visvairāk spalvu ir tundras gulbim. Vienam putnam ir uzskaitītas 25 216 spalvas.		

Interesantie fakti sagatavoti, izmantojot interneta resursus:

- <https://edl.ecml.at/Facts/LanguageFacts/tabid/1859/language/lv-LV/Default.aspx>; <https://lvportals.lv/viedokli/312138-datorzinatnieks-latviesu-valoda-ir-vismaz-20-miljoni-vardformu-2020>
- <https://www.latvijasdaba.lv/augi/>
- <https://lv.wikipedia.org/>
- <https://lv.wikipedia.org/>
- <https://lv.wikipedia.org/>
- <https://lv.wikipedia.org/>
- https://gb.ru/posts/at_symbol_history
- <https://stat.gov.lv/lv>
- <https://calculator888.ru/blog/zdorovie/poschitaem-volosi-na-golove.html>
- <https://otvet.mail.ru/question/12536149>

DARBA LAPA „TURPINI SKAITĻU VIRKNĪ!”

1. Strādājiēt pārī! Pētiēt skaitļu virknes!

Piemēri

- 1022; 1025; 1028; ...

Katrs nākamais virknes loceklis ir veidots, pieskaitot pie iepriekšējā skaitļa trīs:

$$1022 + 3 = 1025; 1025 + 3 = 1028$$

Tātad tālāk būtu jāraksta:

$$1028 + 3 = 1031; 1031 + 3 = 1034; 1034 + 3 = 1037$$

- 2034; 2134; 2284; ...

Izrēķina starpību starp nākamo un iepriekšējo skaitli:

$$2134 - 2034 = 100; 2284 - 2134 = 150$$

Var nojaust, ka tālāk būtu jāpieskaita 200:

$$2284 + 200 = 2484$$

Pēc tam jāpieskaita 250:

$$2484 + 250 = 2734$$

Visbeidzot jāpieskaita 300:

$$2734 + 300 = 3034$$

2. Strādājiēt pārī! Katrai virknei pierakstiet nākamos trīs skaitļus! Pārmaiņus viens otram skaidrojiet, kā tiek iegūts nākamais virknes loceklis!

a) 3056; 3036; 3016; _____ ; _____ ; _____

b) 9989; 9970; 9951; _____ ; _____ ; _____

c) 2024; 2046; 2068; _____ ; _____ ; _____

d) 1095; 1110; 1125; _____ ; _____ ; _____

e) 7676; 7651; 7626; _____ ; _____ ; _____

f) 4068; 3958; 3848; _____ ; _____ ; _____

g) 5235; 5120; 5005; _____ ; _____ ; _____

h) 1188; 1300; 1412; _____ ; _____ ; _____

i) 2023; 1923; 1723; _____ ; _____ ; _____

j) 5850; 6000; 6250; _____ ; _____ ; _____

DARBA LAPA „SKAITĻU SALĪDZINĀŠANA”

1. Lasī! Raksti iederīgo vārdu! Izmanto dotos vārdus! Raksti atbilstošus piemērus! Zvaigznītes (*) vietā raksti jebkuru ciparu!*mazāks, lielāks, dilstošā, augošā, vairāk, mazāk*

Jebkurš četrциparu skaitlis ir _____ nekā jebkurš piecciparu skaitlis. _____

Skaitļi 115, 125, 1125, 3005 ir sakārtoti _____ secībā.

Skaitļi 5500, 1901, 1200, 901 ir sakārtoti _____ secībā.

Jebkurš četrциparu skaitlis ir _____ nekā jebkurš trīsciparu skaitlis. _____

Skaitlis 71*** ir _____ nekā skaitlis 75***. _____

Skaitlis *1** ir _____ nekā skaitlis *7*. _____

Skaitlis 85** ir _____ nekā skaitlis 13***. _____

Skaitlis **** ir _____ nekā skaitlis *****. _____

1600 kg ir _____ nekā 16 t.

12 m ir _____ nekā 12 dm.

124 min ir _____ nekā 2 h.

20 m/s ir _____ nekā 15 km/min.

12 km/min ir _____ nekā 600 km/h.

2. Strādājiet pārī! Pārrunājiet 1. uzdevuma atbildes!**3. Sakārto augošā secībā skaitļus un lielumus! Izpildi nosacījumus!**

43404, 3034, 4043, 3433, 43300, 344

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Apvelc vismazāko skaitli!

b) Pasvītro vislielāko skaitli!

c) Nosaki vislielākā un vismazākā skaitļa summu!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

203 kg, 2002 g, 2 c 12 kg, 2 t 2 kg, 12 c, 20 kg 20 g

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Apvelc vismazāko lielumu!

b) Pasvītro vislielāko lielumu!

c) Nosaki vislielākā un vismazākā lieluma summu!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

DARBA LAPA „DAUDZCIPARU SKAITĻU LASĪŠANA 2”

1. Lasi tabulā dotos skaitļus!

KLASES											
Miljardu klase			Miljonu klase			Tūkstošu klase			Vienu klase		
ŠĶIRAS											
simtmiljardi	desmitmiljardi	miljardi	simtmiljoni	desmitmiljoni	miljoni	simttūkstoši	desmittūkstoši	tūkstoši	simti	desmiti	vieni
					2	1	4	9	5	0	8
				3	0	2	5	4	7	1	9
		1	2	9	4	0	3	5	8	0	6
	2	7	0	0	1	1	3	9	5	7	1
1	4	4	9	0	8	0	5	6	0	6	8

2. Papildini 1. uzdevuma tabulu – izdomā un ieraksti skaitļus!

3. Strādājiet pāri! Pārmaiņus viens otram lasiet 1. uzdevuma tabulā ierakstītos skaitļus!

DARBA LAPA „NATURĀLO SKAITĻU VIRKNE”

1. Raksti atbilstoši nosacījumiem!

a) Raksti skaitli, kas ir nākamais virknē pēc skaitļa 399!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Raksti skaitli, kas ir par vienu mazāks nekā skaitlis 150 000!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Raksti skaitli, kas ir par vienu lielāks nekā skaitlis 189 999!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

d) Raksti skaitli, kas atrodas pirms skaitļa 190 000!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

e) Raksti skaitļus, kas ir lielāki nekā 10 896 un mazāki nekā 10 906!

f) Raksti skaitļa 111 001 kaimiņus!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

g) Raksti skaitļus, kas atrodas starp skaitļiem 1 999 998 un 2 000 002!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

h) Raksti visus četrpāru skaitļus, kas nav lielāki par 1001!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

i) Raksti trīs četrpāru skaitļus, kas nav mazāki par 2056!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Strādājiet pārī! Pārmaiņus lasiet viens otram pierakstītos skaitļus! Ja nepieciešams, labojiet!

DARBA LAPA „SAKARĪBAS STARP DARBĪBU LOCEKĻIEM SUMMĀS UN STARPĪBĀS”

1. Lasī! Izdomā atbilstošas izteiksmes, raksti un risini! Turpini teikumus! Izmanto dotās frāzes un vārdu!

nemainās, palielinās par, samazinās par

Ja vienu saskaitāmo palielina par 23, bet otru samazina par 23, tad summa _____.

Ja vienu saskaitāmo samazina par 17, bet otru nemaina, tad summa _____.

Ja vienu saskaitāmo palielina par 20, bet otru nemaina, tad summa _____.

Ja mazināmo palielina par 57, bet mazinātāju palielina par tikpat, tad starpība _____.

Ja mazināmo samazina par 18, bet mazinātāju samazina par tikpat, tad starpība _____.

Ja mazinātāju samazina par 7, tad starpība _____.

Ja mazinātāju palielina par 9, tad starpība _____.

Ja mazināmo palielina par 11, tad starpība _____.

Ja mazināmo samazina par 8, tad starpība _____.

2. Strādājiet pāri! Pārmaiņus viens otram lasiet izveidotos teikumus! Salīdziniet atbildes!

DARBA LAPA „ROMIEŠU SKAITĻI”

1. Uzmanīgi lasi piemērus un labo kļūdas! Paskaidro, kāpēc pieraksts nav pareizs!

Piemērs

9 = VIII; pieraksts nav pareizs, jo tiek izmantoti četri vieninieka simboli; 9 = IX.

a) 8 = IIX; pieraksts nav pareizs, jo _____

_____.

b) 21 = XIX; pieraksts nav pareizs, jo _____

_____.

c) 60 = LVV; pieraksts nav pareizs, jo _____

_____.

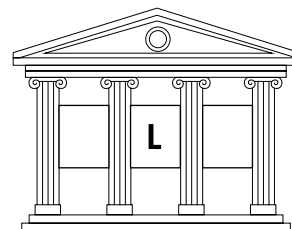
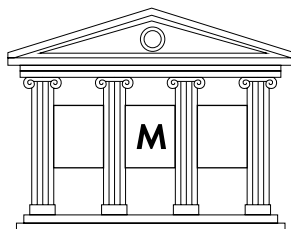
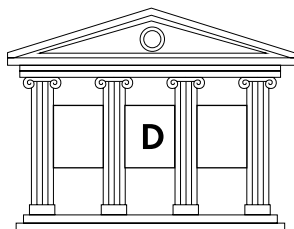
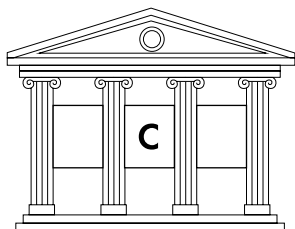
d) 55 = XXXXV; pieraksts nav pareizs, jo _____

_____.

Atceries!

Romiešu skaitlis	Vērtība
I	1
V	5
X	10
L	50
C	100
D	500
M	1000

2. Raksti skaitļa kaimiņus!

3. Lasi un salīdzini skaitļus!

a) XXXIII ... CV

b) XIX ... XVIII

c) XXXIX ... XXXVII

d) DCXI ... DXCVII

4. Lasi izteiksmes un labo kļūdas! Pamato!

a) XIII + I = XIII

b) XXXVI + I = XXXV

c) LIX – I = LX

5. Lasi izteiksmes un aprēķini izteiksmju vērtības!

a) XXIX + XLII =

d) XXXVIII – X =

g) CLXXIV + XXVI =

b) XCV – XIV =

e) XXXI + XXXIX =

h) LXXXIV – II =

c) XCV + XXV =

f) XC – XIV =

i) LXXXIX + IX =

DARBA LAPA „ROMIEŠU SKAITĻI”

6. Lasi izteiksmes! Izdomā, kā var atrast izlaisto skaitli! Atrodi izlaisto skaitli!

a) D – _____ = CCLII

c) MMIII – _____ = MDCCLVII

b) CCCXVIII + _____ = DL

d) _____ + MCLXIX = MMIII

7. Lasi skaitļus! Sakārto tos augošā secībā!

L, M, C, D, X, V

---

8. Lasi skaitļus! Sakārto tos dilstošā secībā!

CX, DC, LXX, XLIX, LVIII, LXVII

---

9. Ralfs uzrakstīja vairākus romiešu skaitļus bez atstarpēm. Raksti, kuri skaitļi varētu būt uzrakstīti! Aplūko dažādus gadījumus!

CXLVLC

---

10. Strādājiet pārī! Salīdziniet 1.–9. uzdevuma atbildes! Lasiet uzdevumos dotos teikumus, skaitļus, izteiksmes! Pamatojiet! Ja nepieciešams, labojiet!

IZDALES MATERIĀLS „PIRKUMI”

$2p$	Tik maksā divas piena pakas.
$k > 2$	Maizes klaips maksā dārgāk par diviem eiro.
$4p - 3b$	Par tik četras piena pakas ir dārgākas nekā trīs kilogrami banānu.
$3p + k$	Tik maksā trīs piena pakas un maizes klaips.
$p - k$	Par tik piena paka ir dārgāka nekā maizes klaips.
$b + k + 2p$	Tik maksā kilograms banānu, maizes klaips un divas pakas piena.
$10 - (p + 2b)$	Tas ir atlikums no 10 eiro, samaksājot par diviem kilogramiem banānu un piena paku.
$b : k$	Tik reižu banāni ir dārgāki nekā maizes klaips.
$2k + b = 5$	Divi klaipi maizes un kilograms banānu maksā piecus eiro.
$12 : k$	Tik maizes klaipu var nopirkt par 12 eiro.
$3p - 2k = 2$	Trīs pakas piena ir par diviem eiro dārgākas nekā divi klaipi maizes.
$6p = 12$	Sešas piena pakas maksā 12 eiro.
$3b > 2p$	Trīs kilogrami banānu ir dārgāki nekā divas piena pakas.

DARBA LAPA „SKAITĻU NOAPAĻOŠANA”

1. Izpēti informāciju tabulā un noapaļo skaitļus! Nosaki, vai noapaļots ir ar uzviju vai iztrūkumu!

Valsts nosaukums	Platība (km ²)	Noapaļots līdz tūkstošiem (km ²)	Noapaļots ar uzviju vai iztrūkumu
Ēģipte	995 450	995 000	Ar iztrūkumu
Latvija	62 200		
ASV	9 147 420		
Ukraina	579 320		
Luksemburga	2 590		
Beļģija	30 280		
Indija	2 973 190		
Igaunija	42 390		
Lietuva	62 674		
Austrālija	7 682 300		
Ķīna	9 388 211		
Kipra	9 240		
Šveice	39 516		
Somija	303 890		
Zviedrija	410 340		

2. Meklē informāciju tīmeklī un papildini 1. uzdevuma tabulu!

3. 1. uzdevuma tabulā atšķirīgi iekrāso to valstu nosaukumus, kuru platība ir lielāka vai mazāka par Latvijas platību!

4. Strādājiet pāri! Pārmaiņus viens otram lasiet noapaļotos skaitļus un raksturojiet, vai noapaļots ir ar uzviju vai iztrūkumu!

Piemērs

Ēģiptes platība ir **aptuveni** 995 000 kvadrātkilometru. Noapaļots ir ar iztrūkumu.

DARBA LAPA „REIZINĀŠANAS UN DALĪŠANAS ĪPAŠĪBAS UN PAŅĒMIENI”

1. Izpēti piemērus un formulas! Savieno piemērus ar atbilstošajām formulām!

$$14 \cdot 11 + 6 \cdot 11 = (14 + 6) \cdot 11 = 20 \cdot 11 = 220$$

$$b \cdot a - c \cdot a = (b - c) \cdot a$$

$$98 \cdot 24 - 96 \cdot 24 = (98 - 96) \cdot 24 = 2 \cdot 24 = 48$$

$$b : a + c : a = (b + c) : a$$

$$121 : 11 + 99 : 11 = (121 + 99) : 11 = 220 : 11 = 20$$

$$b : a - c : a = (b - c) : a$$

$$2 \cdot 5000 = 5000 \cdot 2$$

$$b \cdot a + c \cdot a = (b + c) \cdot a$$

$$786 : 14 - 758 : 14 = (786 - 758) : 14 = 28 : 14 = 2$$

$$a \cdot b = b \cdot a$$

$$250 \cdot (9 \cdot 4) = 250 \cdot 4 \cdot 9 = 1000 \cdot 9 = 9000$$

$$a \cdot (b \cdot c) = (a \cdot b) \cdot c$$

2. Risini izteiksmes!

a) $65 \cdot 55 + 65 \cdot 45 = \underline{\hspace{2cm}} \cdot (\underline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}}) = \underline{\hspace{2cm}} \cdot \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$

b) $78 \cdot 6 - 68 \cdot 6 = (\underline{\hspace{2cm}} - \underline{\hspace{2cm}}) \cdot 6 = \underline{\hspace{2cm}} \cdot 6 = \underline{\hspace{2cm}}$

c) $47 : 9 + 43 : 9 = (\underline{\hspace{2cm}} + \underline{\hspace{2cm}}) : 9 = \underline{\hspace{2cm}} : 9 = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $120 : 9 - 30 : 9 = (\underline{\hspace{2cm}} - \underline{\hspace{2cm}}) : \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}} : \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$

e) $2 \cdot (96 \cdot 50) = \underline{\hspace{2cm}} \cdot \underline{\hspace{2cm}} \cdot \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}} \cdot \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$

f) $8 \cdot 125 = \underline{\hspace{2cm}} \cdot 8 = \underline{\hspace{2cm}}$

3. Strādājiet pāri! Pārmaiņus viens otram skaidrojiet 2. uzdevuma izteiksmju risināšanas gaitu!

4. Izpēti reizināšanas un dalīšanas paņēmienus!

$$17 \cdot 13 = 17 \cdot (10 + 3) = 17 \cdot 10 + 17 \cdot 3 = 170 + 51 = 221$$

$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \\ 10 + 3 \end{array}$

Skaitli 13 var uzrakstīt kā skaitļu **10** un **3** summu. Izmantojot reizināšanas **sadalāmības īpašību**, var reizināt katru saskaitāmo atsevišķi. Iegūtos reizinājumus saskaita.

$$99 \cdot 12 = (100 - 1) \cdot 12 = 100 \cdot 12 - 1 \cdot 12 = 1200 - 12 = 1188$$

$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \\ 100 - 1 \end{array}$

Skaitli 99 var uzrakstīt kā skaitļu **100** un **1** starpību. Izmantojot reizināšanas **sadalāmības īpašību**, var reizināt mazināmo un mazinātāju atsevišķi. Iegūtos reizinājumus atņem.

DARBA LAPA „REIZINĀŠANAS UN DALĪŠANAS ĪPAŠĪBAS UN PAŅĒMIENI”

$$\begin{array}{l} 204 : 17 = (170 + 34) : 17 = 170 : 17 + 34 : 17 = 10 + 2 = 12 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 170 + 34 \end{array}$$

Skaitli 204 var uzrakstīt kā skaitļu **170** un **34** summu. Izmantojot dalīšanas **sadalāmības īpašību**, var dalīt katru saskaitāmo atsevišķi. Iegūtos dalījumus saskaita.

$$\begin{array}{l} 925 : 25 = (1000 - 75) : 25 = 1000 : 25 - 75 : 25 = 40 - 3 = 37 \\ \swarrow \quad \searrow \\ 1000 - 75 \end{array}$$

Skaitli 925 var uzrakstīt kā skaitļu **1000** un **75** starpību. Izmantojot dalīšanas **sadalāmības īpašību**, var dalīt mazināmo un mazinātāju atsevišķi. Iegūtos dalījumus atņem.

5. Risini izteiksmes!

a) $25 \cdot 12 = 25 \cdot (\underline{\quad} + \underline{\quad}) = 25 \cdot \underline{\quad} + 25 \cdot \underline{\quad} = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$

b) $999 \cdot 14 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) \cdot 14 = \underline{\quad} \cdot 14 - \underline{\quad} \cdot 14 = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$

c) $1326 : 13 = (\underline{\quad} + \underline{\quad}) : 13 = \underline{\quad} : 13 + \underline{\quad} : 13 = \underline{\quad} + \underline{\quad} = \underline{\quad}$

d) $405 : 45 = (\underline{\quad} - \underline{\quad}) : 45 = \underline{\quad} : 45 - \underline{\quad} : 45 = \underline{\quad} - \underline{\quad} = \underline{\quad}$

6. Strādājiet pāri! Pārmaiņus viens otram skaidrojiet 5. uzdevuma izteiksmju risināšanas gaitu!

DARBA LAPA „KRUSTVĀRDU MĪKLA”

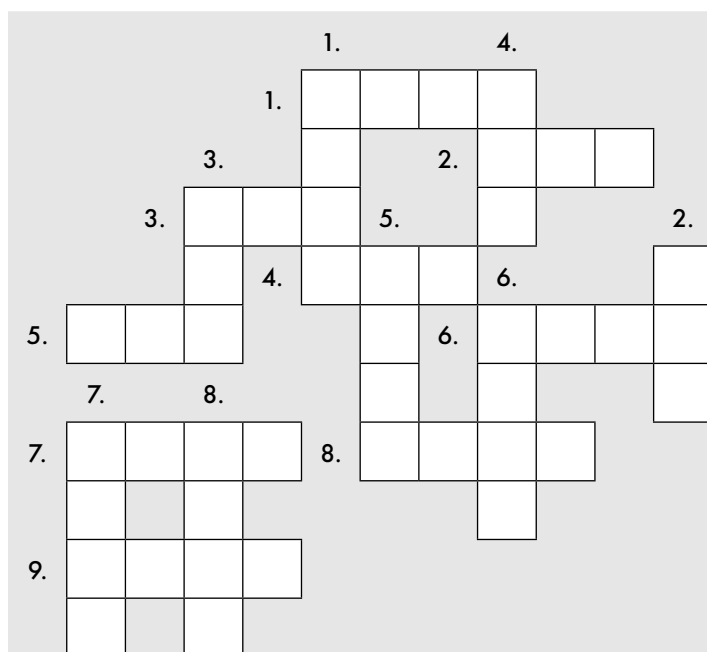
1. Risini izteiksmes galvā! Aizpildi krustvārdu mīklu!

Horizontāli

- 1) $635 + 308 + 1365 + 392 + 5$
- 2) $(527 + 658) - (127 + 358)$
- 3) $14 \cdot 15 + 14 \cdot 5$
- 4) $19 \cdot 521 - 521 \cdot 18$
- 5) $21 \cdot 25 - 17 \cdot 25$
- 6) $(5555 + 1100) : 5$
- 7) $(3457 + 705) + 295$
- 8) $125 \cdot 3 \cdot 8 \cdot 3$
- 9) $4478 + 8265 - 4265$

Vertikāli

- 1) $25 \cdot 7 \cdot 3 \cdot 4 + 5$
- 2) $1360 : 17 + 3740 : 17$
- 3) $2 \cdot 8 \cdot 3 \cdot 5$
- 4) $(1823 + 473) - 1723$
- 5) $9200 : 4 : 25 + 2107$
- 6) $(250 + 25) \cdot 4$
- 7) $999 + 998 + 997 + 996 + 4 + 3 + 2 + 1 + 84$
- 8) $(5593 + 407) - 999 + 70$

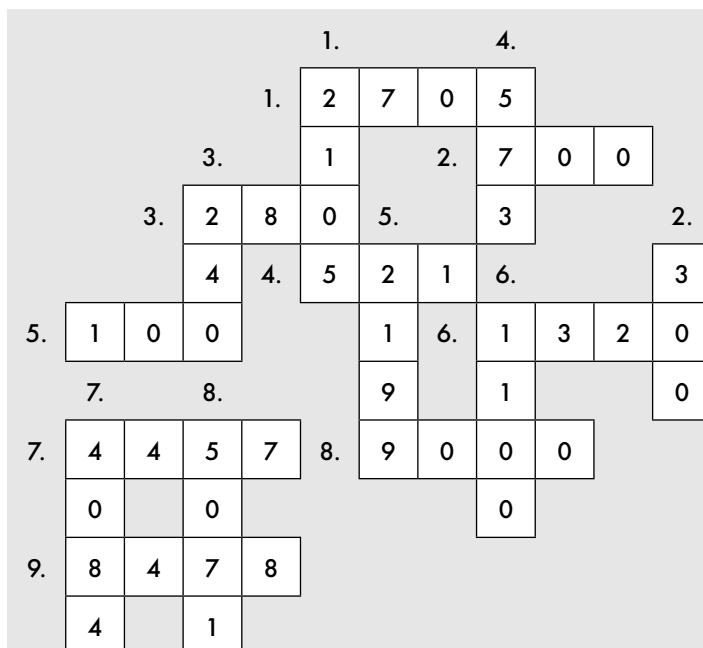
2. Strādājiet pāri! Salīdziniet rezultātus ar atbilžu lapu! Pārmaiņus viens otram skaidrojiet, kuras darbību īpašības izmantojāt, lai aprēķinātu izteiksmes vērtību!

DARBA LAPA „KRUSTVĀRDU MĪKLA”
Atbildes**1. Risini izteiksmes galvā! Aizpildi krustvārdu mīklu!****Horizontāli**

- 1) $635 + 308 + 1365 + 392 + 5$
- 2) $(527 + 658) - (127 + 358)$
- 3) $14 \cdot 15 + 14 \cdot 5$
- 4) $19 \cdot 521 - 521 \cdot 18$
- 5) $21 \cdot 25 - 17 \cdot 25$
- 6) $(5555 + 1100) : 5$
- 7) $(3457 + 705) + 295$
- 8) $125 \cdot 3 \cdot 8 \cdot 3$
- 9) $4478 + 8265 - 4265$

Vertikāli

- 1) $25 \cdot 7 \cdot 3 \cdot 4 + 5$
- 2) $1360 : 17 + 3740 : 17$
- 3) $2 \cdot 8 \cdot 3 \cdot 5$
- 4) $(1823 + 473) - 1723$
- 5) $9200 : 4 : 25 + 2107$
- 6) $(250 + 25) \cdot 4$
- 7) $999 + 998 + 997 + 996 + 4 + 3 + 2 + 1 + 84$
- 8) $(5593 + 407) - 999 + 70$

DARBA LAPA „DALĪTĀJI UN DALĀMIE”

1. Strādājiet pārī! Nosakiet visus skaitļa dalītājus un trīs skaitļa dalāmos!

Piemērs

Dots skaitlis 12. Skaitļa 12 dalītāji ir 1, 2, 3, 4, 6, 12, jo ar šiem skaitļiem 12 dalās bez atlikuma. Skaitļa 12 dalāmie ir 24, 36, 48, jo šie skaitļi ar 12 dalās bez atlikuma.

Skaitlis	Dalītāji	Dalāmie
2		
4		
6		
15		
17		
21		
24		

DARBA LAPA „DALĪTĀJI UN DALĀMIĒ”

2. Nosaki doto skaitļu kopīgo dalītāju vai dalāmo! Izmanto 1. uzdevuma tabulu! Raksti!

Piemērs

Skaitlis	Dalītāji	Dalāmie
4	1; 2; 4	4, 8, 12, 16, 20, ...
10	1; 2; 5, 10	10, 20, 30, ...

Skaitļu 4 un 10 kopīgie dalītāji ir 1 un 2. Skaitļu 4 un 10 **lielākais** kopīgais dalītājs ir 2. Skaitļu 4 un 10 **mazākais** kopīgais dalāmais ir 20.

a) Nosaki skaitļu 2 un 4 kopīgos dalītājus! Raksti!

---

b) Nosaki skaitļu 6 un 15 kopīgos dalītājus! Raksti!

---

c) Nosaki skaitļu 4 un 17 lielāko kopīgo dalītāju! Raksti!

---

d) Nosaki skaitļu 15 un 21 lielāko kopīgo dalītāju! Raksti!

---

e) Nosaki skaitļu 6 un 24 mazāko kopīgo dalāmo! Raksti!

DARBA LAPA „SKAITĻU SADALĪŠANA PIRMREIZINĀTĀJOS”

1. Izpēti skaitļu sadalīšanas pirmreizinātājos paņēmienus!

1. paņēmiens

Dots skaitlis 60. Vispirms to dalu ar mazāko pirmskaitli, tas ir 2. 60 dalīt ar 2 ir 30. Skaitli 30 dalu ar mazāko pirmskaitli, tas ir 2. 30 dalīt ar 2 ir 15.

Skaitli 15 dalu ar mazāko pirmskaitli, tas ir 3. 15 dalīt ar 3 ir 5.

Skaitli 5 dalu ar mazāko pirmskaitli, tas ir 5. 5 dalīt ar 5 ir 1.

To var pierakstīt arī šādi:

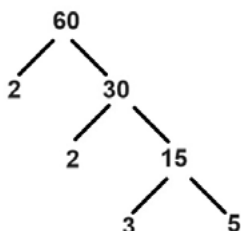
60		2
30		2
15		3
5		5
1		

Tātad: $60 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 5$

2. paņēmiens

Dots skaitlis 60. Šo skaitli var uzrakstīt kā skaitļu 2 un 30 reizinājumu. Skaitlis 2 ir pirmskaitlis, taču 30 ir salikts skaitlis. Skaitli 30 var uzrakstīt kā skaitļu 2 un 15 reizinājumu. Skaitlis 2 ir pirmskaitlis, taču 15 ir salikts skaitlis, un to atkal var sadalīt reizinātājos 3 un 5. Gan 3, gan 5 ir pirmskaitļi. Dotā shēma arī atspoguļo skaitļa 60 sadalījumu pirmreizinātājos.

To var ilustrēt arī šādi:

Tātad: $60 = 2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 5$

DARBA LAPA „SKAITĻU SADALĪŠANA PIRMREIZINĀTĀJOS”

2. Sadali skaitļus pirmreizinātājos!

1) Sadali skaitli 6 pirmreizinātājos!

5) Sadali skaitli 17 pirmreizinātājos!

9) Sadali skaitli 100 pirmreizinātājos!

2) Sadali skaitli 14 pirmreizinātājos!

6) Sadali skaitli 187 pirmreizinātājos!

10) Sadali skaitli 42 pirmreizinātājos!

3) Sadali skaitli 210 pirmreizinātājos!

7) Sadali skaitli 32 pirmreizinātājos!

11) Sadali skaitli 84 pirmreizinātājos!

4) Sadali skaitli 48 pirmreizinātājos!

8) Sadali skaitli 36 pirmreizinātājos!

12) Sadali skaitli 408 pirmreizinātājos!

3. Strādājiet pāri! Salīdziniet rezultātus! Pārmaiņus viens otram skaidrojiet risināšanas gaitu!

DARBA LAPA „LASI UN RAKSTI IZTEIKSMES!”

1. Lasi un pieraksti izteiksmes ar skaitļiem!

Piemērs

Četri kubā – 4^3 Skaitļu 2 un 5 summas ceturtnā pakāpē – $(2 + 5)^4$ Skaitļu 4 un 1 kvadrātu reizinājums – $4^2 \cdot 1^2$

- a) Pieci kubā – _____
- b) Divi sestajā pakāpē – _____
- c) Skaitļu 2 un 3 summas kubs – _____
- d) Skaitļu 1 un 3 kvadrātu summa – _____
- e) Skaitļu 9 un 3 dalījuma kvadrāts – _____
- f) Skaitļa 2 kubs – _____
- g) Skaitļu 4 un 3 ceturto pakāpju starpība – _____
- h) Skaitļu 4 un 2 kvadrātu starpība – _____

2. Strādājiet pārī! Salīdziniet 1. uzdevuma atbildes!**3. Strādājiet pārī! Pārmaiņus viens otram lasiet izteiksmes!**

Piemērs

 4^5 – četri piektajā pakāpē 9^2 – deviņi otrajā pakāpē jeb deviņi kvadrātā 4^3 – četri trešajā pakāpē jeb četri kubā

- a) 3^2
- b) 2^3
- c) $(1 + 4)^2$
- d) $2^2 + 5^2$
- e) $(5 - 2)^4$
- f) $6^3 - 3^3$
- g) $2 \cdot 4^2$
- h) $100 - 9^2$

DARBA LAPA „KĀPINĀŠANA”

1. Aizpildi tabulu!

Reizinājums	Pakāpe	Bāze	Kāpinātājs	Pakāpes vērtība
$2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 2$				
	4^3			
		5	2	
		2		81
			3	125
$1 \cdot 1 \cdot 1 \cdot 1$				
	1^{300}			

2. Raksti trūkstošos vārdus!

Vairāku skaitļu reizinājumu var aizstāt ar šī skaitļa _____ . Izteiksmē 2^5 skaitlis 2 ir _____ un skaitlis 5 ir _____ . Skaitli 36 var pierakstīt kā _____ kvadrātu. Skaitli 8 var pierakstīt kā skaitļa 2 _____ pakāpi jeb _____ . Kāpinot skaitli 2 _____ pakāpē, iegūst skaitli 16, bet, kāpinot skaitli 3 tajā pašā pakāpē, iegūst skaitli _____ . Reizinot skaitli pašu ar sevi, mēs iegūstam šī skaitļa _____ jeb _____ .

3. Strādāji pāri! Salīdziniet 1. un 2. uzdevuma atbildes!

DARBA LAPA „ATKĀRTO JĒDZIENUS!”

1. Raksti iederīgo vārdu vai vārdu savienojumu!

1. Lai iegūtu $\frac{1}{7}$ lapas, papīra lapa jāsadala _____ vienādās daļās. 2. Viens vesels ir _____ piektdaļas. 3. Vienā veselā ir piecpadsmīt _____.
4. Daļu saīsina, ja tās _____ un _____ daļa ar vienu un to pašu _____.
5. Ja daļas skaitītāju un saucēju _____ vai _____ ar vienu un to pašu skaitli, tad _____ nemainās. 6. Daļas, kas ir _____ par 1, sauc par īstām daļām.
7. Ja daļas _____ ir mazāks nekā tās _____, tad daļu sauc par īstu. 8. _____ daļas ir lielākas nekā 1 vai vienādas ar 1. 9. Daļas $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{100}$, $\frac{1}{5}$ sauc par _____. 10. Daļa $\frac{1}{9}$ ir _____ nekā $\frac{1}{6}$. 11. Daļa $\frac{3}{5}$ ir _____ nekā $\frac{3}{8}$.

2. Meklē jēdzienus burtu jūklī! Raksti iederīgo jēdzienu!

1. Skaitlis, ko dala, ir _____. 2. Daļu, kas ir mazāka nekā viens vesels, sauc par _____. 3. _____ ir skaitlis, kuru raksta zem daļsvītras. 4. Vienādu skaitļu saskaitīšanu var aizstāt ar _____. 5. Viena no divām vienādām skaitļa vai daudzuma daļām ir _____. 6. Skaitlis, kurš sastāv no veselā un daļas, ir _____ skaitlis. 7. Darbība, kad savā starpā reizina vienādus skaitļus, ir _____. 8. _____ ir skaitlis, kuru raksta virs daļsvītras. 9. Daļa, kuras skaitītājā ir skaitlis 1, ir _____. 10. Saskaitīšanas rezultāts ir _____. 11. Svītra, kuru izmanto daļas pierakstā, ir _____. 12. Naturāls skaitlis, kam ir tikai divi dalītāji (pats skaitlis un skaitlis 1), ir _____. 13. Skaitlis, ar kuru dala, ir _____. 14. Daļa, kas ir lielāka nekā 1 vai vienāda ar 1, ir _____ daļa.

n	p	u	v	ņ	o	g	a	u	p	e	o	s	t	a
e	d	a	l	ā	m	a	i	s	s	n	f	k	o	s
ī	u	k	ē	n	e	ī	s	t	u	g	d	a	ļ	a
s	n	ū	t	u	p	k	j	r	o	r	a	i	r	u
t	a	g	ž	ģ	i	r	ā	e	s	ī	ļ	t	o	c
a	š	i	k	i	r	i	t	š	f	u	s	ī	k	ē
n	ā	e	p	u	m	o	ī	d	a	t	v	t	o	j
d	n	s	ņ	a	s	i	l	a	n	f	ī	ā	l	s
o	i	u	ī	m	k	s	a	ļ	a	k	t	j	g	ā
r	z	p	a	m	a	t	d	a	ļ	a	r	s	ē	z
a	i	s	ņ	u	i	s	l	ī	v	f	a	o	n	ī
n	e	r	ī	s	t	ā	ņ	d	a	ļ	a	v	ū	ž
s	r	u	k	o	l	a	l	o	r	ī	z	i	r	g
e	p	k	ā	p	i	n	ā	š	a	n	a	m	l	o
j	a	u	k	t	s	ī	s	k	a	i	t	l	i	s

3. Strādājiet pārī! Salīdziniet 1. un 2. uzdevuma atbildes!

DARBA LAPA „ATKĀRTO JĒDZIENUS!”

Atbildes

1. Raksti iederīgo vārdu vai vārdu savienojumu!

1. Lai iegūtu $\frac{1}{7}$ lapas, papīra lapa jāsadala *septiņās* vienādās daļās. 2. Viens vesels ir *piecas* piektdaļas. 3. Vienā veselā ir *piecpadsmit* *piecpadsmitās daļas*. 4. Daļu saīsina, ja tās *skaitītāju* un *saucēju* daļa ar vienu un to pašu *skaitli*. 5. Ja daļas *skaitītāju* un *saucēju* *reizina* vai *dala* ar vienu un to pašu *skaitli*, tad *daļas vērtība* nemainās. 6. Daļas, kas ir *mazākas* par 1, sauc par *īstām daļām*. 7. Ja daļas *skaitītājs* ir *mazāks* nekā tās *saucējs*, tad daļu sauc par *īstu*. 8. *Neīstas* daļas ir *lielākas* nekā 1 vai vienādas ar 1. 9. Daļas $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{100}$, $\frac{1}{5}$ sauc par *pamatdaļām*. 10. Daļa $\frac{1}{9}$ ir *mazāka* nekā $\frac{1}{6}$. 11. Daļa $\frac{3}{5}$ ir *lielāka* nekā $\frac{3}{8}$.

2. Meklē jēdzienus burtu jūklī! Raksti iederīgo jēdzienu!

1. Skaitlis, ko dala, ir *dalāmais*. 2. Daļu, kas ir *mazāka* nekā viens vesels, sauc par *īstu daļu*. 3. *Saucējs* ir skaitlis, kuru raksta zem daļsvītras. 4. Vienādu skaitļu *saskaitīšanu* var aizstāt ar *reizināšanu*. 5. Viena no divām vienādām skaitļa vai daudzuma daļām ir *puse*. 6. Skaitlis, kurš sastāv no veselā un daļas, ir *jaukts skaitlis*. 7. Darbība, kad savā starpā reizina vienādus skaitļus, ir *kāpināšana*. 8. *Skaitītājs* ir skaitlis, kuru raksta virs daļsvītras. 9. Daļa, kuras *skaitītājā* ir skaitlis 1, ir *pamatdaļa*. 10. *Saskaitīšanas rezultāts* ir *summa*. 11. Svītra, kuru izmanto daļas pierakstā, ir *daļsvītra*. 12. *Naturāls skaitlis*, kam ir tikai divi dalītāji (pats skaitlis un skaitlis 1), ir *pirmskaitlis*. 13. Skaitlis, ar kuru dala, ir *dalītājs*. 14. Daļa, kas ir *lielāka* nekā 1 vai vienāda ar 1, ir *neīsta daļa*.

n	p	u	v	ņ	o	g	a	u	p	e	o	s	t	a
e	d	a	l	ā	m	a	i	s	s	n	f	k	o	s
ī	u	k	ē	n	e	ī	s	t	u	g	d	a	ļ	a
s	n	ū	t	u	p	k	j	r	o	r	a	i	r	u
t	a	g	ž	ģ	i	r	ā	e	s	ī	ļ	t	o	c
a	š	i	k	i	r	i	t	š	f	u	s	ī	k	ē
n	ā	e	p	u	m	o	ī	d	a	t	v	t	o	j
d	n	s	ņ	a	s	i	l	a	n	f	ī	ā	l	s
o	i	u	ī	m	k	s	a	ļ	a	k	t	j	g	ā
r	z	p	a	m	a	t	d	a	ļ	a	r	s	ē	z
a	i	s	ņ	u	i	s	l	ī	v	f	a	o	n	ī
n	e	r	ī	s	t	ā	ņ	d	a	ļ	a	v	ū	ž
s	r	u	k	o	l	a	l	o	r	ī	z	i	r	g
e	p	k	ā	p	i	n	ā	š	a	n	a	m	l	o
j	a	u	k	t	s	ī	s	k	a	i	t	l	i	s

DARBA LAPA „DAĻU SAĪSINĀŠANA UN PAPLAŠINĀŠANA”

1. Raksti trūkstošos skaitļus! Pēc tam strādāji pāri! Skaidroji risināšanas gaitu!

$$\begin{array}{lll} \text{a) } \frac{2}{3} = \frac{2 \cdot 5}{3 \cdot 5} = \frac{\dots}{\dots} & \text{c) } \frac{3}{5} = \frac{3 \cdot \dots}{5 \cdot 2} = \frac{\dots}{\dots} & \text{e) } \frac{3}{\dots} = \frac{3 \cdot 3}{\dots \cdot \dots} = \frac{9}{33} \\ \text{b) } \frac{2}{7} = \frac{2 \cdot 3}{7 \cdot \dots} = \frac{\dots}{\dots} & \text{d) } \frac{4}{9} = \frac{\dots \cdot \dots}{\dots \cdot \dots} = \frac{12}{27} & \text{f) } \frac{\dots}{7} = \frac{\dots \cdot \dots}{\dots \cdot 6} = \frac{18}{42} \end{array}$$

2. Raksti trūkstošos skaitļus! Pēc tam strādāji pāri! Skaidroji risināšanas gaitu!

$$\begin{array}{lll} \text{a) } \frac{2}{3} = \frac{\dots}{9} = \frac{\dots}{36} = \frac{\dots}{18} & \text{b) } \frac{5}{7} = \frac{15}{\dots} = \frac{25}{\dots} = \frac{100}{\dots} & \text{c) } \frac{3}{8} = \frac{12}{\dots} = \frac{\dots}{16} = \frac{30}{\dots} \end{array}$$

3. Saīsiņi! Pēc tam strādāji pāri! Skaidroji risināšanas gaitu!

$$\begin{array}{ll} \text{a) } \frac{20}{30} = \frac{20 : 10}{30 : 10} = \frac{\dots}{\dots} & \text{c) } \frac{36}{54} = \frac{36 : 2}{\dots : \dots} = \frac{\dots}{\dots} \\ \text{b) } \frac{45}{81} = \frac{45 : 9}{81 : 9} = \frac{\dots}{\dots} & \text{d) } \frac{28}{35} = \frac{\dots : \dots}{35 : 7} = \frac{\dots}{\dots} \end{array}$$

4. Raksti trūkstošos skaitļus! Pēc tam strādāji pāri! Skaidroji risināšanas gaitu!

$$\begin{array}{llll} \text{a) } \frac{2}{90} = \frac{\dots}{45} & \text{b) } \frac{24}{36} = \frac{\dots}{12} & \text{c) } \frac{40}{72} = \frac{5}{\dots} & \text{d) } \frac{55}{77} = \frac{5}{\dots} \end{array}$$

5. Atrodi daļu kopsaucēju! Pēc tam strādāji pāri! Skaidroji risināšanas gaitu!

$$\begin{array}{lll} \text{a) } \frac{2}{3} \text{ un } \frac{1}{6} & \text{c) } \frac{3}{10} \text{ un } \frac{2}{7} & \text{e) } \frac{2}{3}, \frac{1}{2} \text{ un } \frac{2}{5} \\ \text{b) } \frac{5}{9} \text{ un } \frac{5}{6} & \text{d) } \frac{5}{12} \text{ un } \frac{3}{20} & \text{f) } \frac{3}{10}, \frac{1}{20} \text{ un } \frac{3}{8} \end{array}$$

6. Salīdzini daļas! Pēc tam strādāji pāri! Skaidroji risināšanas gaitu!

$$\begin{array}{llll} \text{a) } \frac{2}{5} \dots \frac{1}{3} & \text{b) } \frac{5}{8} \dots \frac{1}{4} & \text{c) } \frac{1}{10} \dots \frac{3}{4} & \text{d) } \frac{5}{12} \dots \frac{1}{30} \end{array}$$

7. Raksti izteiksmi un risini! Pēc tam strādāji pāri! Skaidroji risināšanas gaitu!

$$\begin{array}{ll} \text{a) Daļu } \frac{2}{5} \text{ un } \frac{1}{3} \text{ summa.} & \text{c) Daļu } \frac{2}{9} \text{ un } \frac{2}{3} \text{ summas un daļas } \frac{1}{18} \text{ starpība.} \\ \text{b) Daļu } \frac{7}{10} \text{ un } \frac{2}{5} \text{ starpība.} & \text{d) Daļu } \frac{3}{5} \text{ un } \frac{2}{15} \text{ starpības un daļas } \frac{1}{10} \text{ summa.} \end{array}$$

DARBA LAPA „UZMINI NU!”

Strādājiet pāri! Pārmaiņus lasiet uzdevumus! Izvēlieties pareizo atbildi! Pamatojiet, izmantojot nepabeigtos teikumus!

Nepabeigto teikumu piemēri

Atbilde ... var/nevar būt pareiza, jo skaitlis ... ir lielāks/mazāks par ... .

Atbilde ... var/nevar būt pareiza, jo skaitlis ... dalās/nedalās ar ... .

Tātad pareizā atbilde ir ... .

Piemērs

Parkā aug vairāk nekā 50 koku. Liepas ir $\frac{1}{4}$ no visu koku skaita, bet $\frac{1}{5}$ ir kļavu. Koku skaits parkā var būt

- a) 56   b) 75   c) 80   d) 40

Atbilde 56 nevar būt pareiza, jo skaitlis 56 nedalās ar 5.

Atbilde 75 nevar būt pareiza, jo skaitlis 75 nedalās ar 4.

Atbilde 40 nevar būt pareiza, jo skaitlis 40 ir mazāks par 50.

Atbilde 80 var būt pareiza, jo skaitlis 80 dalās gan ar 4, gan ar 5 un ir lielāks nekā 50.

Tātad pareizā atbilde ir 80.

1) Madaras kolekcijā ir vairāk nekā 60 pastmarku. $\frac{1}{3}$ pastmarku ir no Anglijas, $\frac{1}{8}$ ir no Spānijas. Tātad Madaras kolekcijā pastmarku skaits var būt

- a) 48   b) 63   c) 72   d) 64

2) Saimniecei ir vairāk nekā 50 kg dārzeņu. $\frac{1}{7}$ visu dārzeņu ir burkāni, $\frac{1}{3}$ ir kartupeļi, $\frac{1}{4}$ ir bietes. Dārzeņu svars kilogramos varētu būt

- a) 70   b) 84   c) 21   d) 60

3) Skolai pasūtīja mazāk nekā 120 jaunu mēbeļu. Puse no tām bija krēsli, trešdaļa – galdi, bet $\frac{1}{9}$ – sekcijas. Pasūtīto mēbeļu skaits var būt

- a) 42   b) 60   c) 72   d) 81

4) Dārzā aug vairāk nekā 30 krūmi. $\frac{1}{3}$ no tiem ir jāņogu krūmi, $\frac{1}{4}$ ir ērkšķogu krūmi, bet $\frac{1}{6}$ ir upeņu krūmi. Krūmu skaits dārzā nevar būt

- a) 32   b) 48   c) 54   d) 30

5) Saimniecībā ir vairāk nekā 80 mājdzīvnieku. $\frac{1}{4}$ no tiem ir govīs, $\frac{1}{5}$ ir aitas, un $\frac{1}{10}$ ir cūkas. Dzīvnieku skaits saimniecībā varētu būt

- a) 90   b) 100   c) 110   d) 85

6) Vairāk nekā 200 skolēnu piedalās sporta pasākumos. $\frac{1}{2}$ piedalās futbola turnīrā, $\frac{1}{4}$ – basketbola spēlēs, bet $\frac{1}{8}$ – vieglatlētikas sacensībās. Skolēnu skaits varētu būt

- a) 220   b) 218   c) 192   d) 250

7) Noliktavā ir vairāk nekā 100 preču. $\frac{1}{3}$ no tām ir sadzīves tehnika, $\frac{2}{5}$ ir mēbeles, bet $\frac{1}{10}$ ir elektronika. Preču skaits noliktavā nevar būt

- a) 120   b) 150   c) 110   d) 180

DARBA LAPA „NOSAKI DAĻU!”**1. Raksti atbilstošo skaitli!**

- Piektdaļa kilograma ir _____ g.
 Desmitdaļa stundas ir _____ min.
 Simtdaļa tonnas ir _____ kg.
 Puse centnera ir _____ kg.
 Piektdaļa minūtes ir _____ s.
 Divas piektdaļas hektolitra ir _____ l.
 Trīs desmitās tonnas ir _____ c.
 Septiņas desmitās metra ir _____ cm.
 Trīs piektās metra ir _____ dm.
 Septiņas tūkstošdaļas metra ir _____ mm.
 Trīs ceturtdaļas kilometra ir _____ m.
 Divas piektdaļas kvadrātkilometra ir _____ a.

2. Nosaki veselu skaitli pēc tā daļas!

Piemērs

Veikalam pieveda dārzeņus. $\frac{2}{5}$ jeb 4 t no tiem bija kartupeļi. Cik dārzeņu pieveda veikalam?

Risinājums

1) $4 : 2 = 2$ (t) ... tik ir $\frac{1}{5}$ no visiem dārzeņiem.

2) $2 \cdot 5 = \underline{10}$ (t) ... tik dārzeņu pieveda veikalam.

- a) Skolā $\frac{3}{7}$ skolēnu jeb 285 ir zēni. Cik skolēnu mācās šajā skolā?

- b) Parkā $\frac{7}{10}$ koku jeb 84 ir bērzi. Cik koku aug parkā?

DARBA LAPA „NOSAKI DAĻU!”

c) Bibliotēkā $\frac{3}{5}$ jeb 375 grāmatas ir latviešu valodā. Cik pavisam grāmatu ir bibliotēkā?

d) $\frac{4}{15}$ ciemata iedzīvotāju jeb 144 cilvēki ir pensionāri. Cik iedzīvotāju dzīvo šajā ciematā?

e) Ralfa kolekcijā $\frac{5}{12}$ jeb 75 pastmarkas ir no Lielbritānijas, bet pārējās ir no citām valstīm. Cik pastmarku ir Ralfam?

f) Elīna $\frac{2}{9}$ savas algas jeb 480 eiro iztērēja par elektroprecēm. Cik liela alga ir Elīnai?

g) Katrīna iestādīja 24 tulpes, kas ir $\frac{3}{11}$ no visa iestādīto puķu skaita, bet Daniels iestādīja pārējās puķes. Cik puķu iestādīja Daniels?

3. Strādājiet pāri! Lasiet un salīdziniet 1. un 2. uzdevuma atbildes!

DARBA LAPA „KOPĪGS DARBS 2”**1. Lasi situāciju uzdevumu! Vēro risinājumu un turpini to!**

Kravas automašīna attālumam starp divām pilsētām var nobraukt 30 stundās, bet vieglā automašīna – 20 stundās. Automašīnas viena otrai pretī izbrauc vienlaikus. Pēc cik stundām automašīnas satiksies?

Risinājums

1) Kādu daļu ceļa stundā nobrauc kravas automašīna?

$$1 : 30 = \frac{1}{30} \text{ (ceļa)}$$

2) Kādu daļu ceļa vienā stundā nobrauc vieglā automašīna?

$$1 : 20 = \underline{\hspace{2cm}}$$

3) Kādu daļu ceļa vienā stundā nobrauc abas automašīnas kopā?

_____

4) Pēc cik stundām automašīnas satiksies? (Parādi savu domu gaitu zīmējumā!)

$\frac{1}{12}$											
----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

_____

Atbilde. Mašīnas satiksies pēc _____ stundām.

2. Lasi situāciju uzdevumu! Vēro risinājumu un turpini to!

Uz putnu fermu atveda barību. Pīlēm tās pietiks 30 dienām, bet zosīm – 45 dienām. Aprēķini, cik dienās izlietos putnu barību, ja ar to baros gan pīles, gan zosis!

1) _____ ?

$$1 : 30 = \frac{1}{30} \text{ (barības)}$$

2) Kādu daļu barības dienā izlieto zosīm?

_____

3) Kādu daļu _____ ?

_____

4) _____ ?

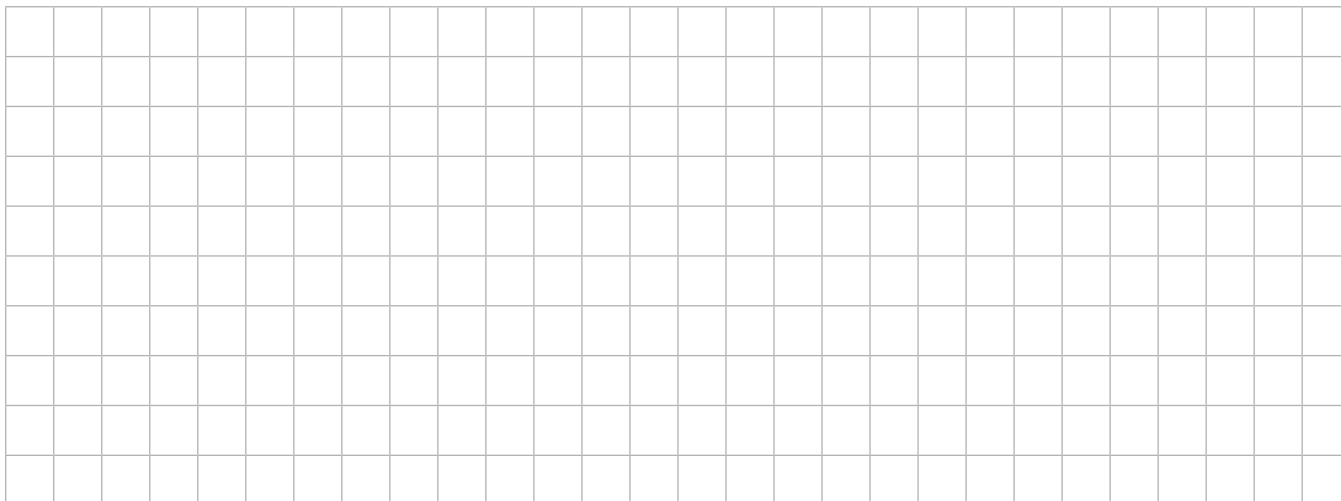

_____

Atbilde. Putnu barības pietiks _____ dienām.

DARBA LAPA „KOPĪGS DARBS 2”

3. Lasi situāciju uzdevumu! Attēlo uzdevuma nosacījumus shematiskā zīmējumā un risini pēc 1. un 2. uzdevuma parauga!

Viens skolēns var uzkopt klasi 10 minūtēs, bet otrs – 15 minūtēs. Cik minūtēs viņi var uzkopt klasi, strādājot kopā?

DARBA LAPA „SECINI!”

1. Lasi! Risini!

Piemērs

Ja $\frac{1}{3}$ no skaitļa ir 2, tad $\frac{2}{3}$ no šī skaitļa ir _____ .

Risinājums

1) $2 : 1 \cdot 3 = 6$ ... tik ir viss skaitlis.

2) $\frac{2}{3}$ no 6 = $6 : 3 \cdot 2 = 4$ ... tik ir $\frac{2}{3}$ no dotā skaitļa.

Atbilde

Ja $\frac{1}{3}$ no skaitļa ir 2, tad $\frac{2}{3}$ no šī skaitļa ir 4.a) Ja $\frac{1}{7}$ no skaitļa ir 4, tad $\frac{3}{7}$ no šī skaitļa ir _____ .

b) Ja $\frac{3}{5}$ no skaitļa ir 12, tad $\frac{1}{5}$ no šī skaitļa ir _____ .

c) Ja $\frac{7}{8}$ no skaitļa ir 21, tad $\frac{1}{8}$ no šī skaitļa ir _____ .

d) Ja $\frac{2}{9}$ no skaitļa ir 6, tad $\frac{4}{9}$ no šī skaitļa ir _____ .

DARBA LAPA „SKAITLIS KĀ CITA SKAITĻA DAĻA”

1. Risini! Nosaki, kāda daļa ir pirmais skaitlis attiecībā pret otro skaitli!

Piemērs

3 mm pret 7 mm

Risinašjums. 3 mm pret 7 mm = 3 pret 7 = $3 : 7 = \frac{3}{7}$

Piemērs

1 cm 3 mm pret 2 dm

Risinašjums. 1 cm 3 mm pret 2 dm = 13 mm pret 200 mm = 13 pret 200 = $13 : 200 = \frac{13}{200}$

a) 7 kg pret 35 kg

b) 35 m pret 80 m

c) 3 mm pret 2 cm

d) 15 cm pret 6 dm

e) 2 dm pret 1 m

f) 36 € pret 45 €

g) 26 cm pret 3 m

h) 4 h pret 12 h

i) 54 cm pret 1 m 40 cm

DARBA LAPA „SKAITLIS KĀ CITA SKAITĻA DAĻA”

j) 2 € 80 centi pret 10 €

k) 1 h 15 min pret 3 h

l) 18 skolēni pret 99 skolēniem

m) 250 m pret 1 km

n) 6 d. pret 2 ned.

o) 20 min pret 2 h

p) Parkā ir 38 koki, no kuriem 12 ir bērzi. Kāda daļa visu koku ir bērzi?

r) Ģirts pelna 2000 EUR mēnesī. 600 EUR viņš tērē dzīvokļa īrei. Kādu daļu algas Ģirts tērē dzīvokļa īrei?

s) „Lego” kastē ir 1800 detaļu. 450 detaļas ir zilā krāsā. Kāda daļa visu detaļu ir zilā krāsā?

2. Strādājiet pāri! Pārmaiņus viens otram skaidrojiet risināšanas gaitu un salīdziniet rezultātus!

DARBA LAPA „IZSAKI KĀ DAĻU UN SALĪDZINI!”**1. Lasi situāciju aprakstus! Katru situāciju izsaki kā daļu! Salīdzini!**

Piemērs

Levai 7 vērtējumi no 10 ir astotnieki, bet Madarai 5 vērtējumi no 8 ir astotnieki. Kurai meitenei astotnieku daļa ir lielāka?

Risinājums

$$1) \text{ 7 pret 10} = 7 : 10 = \frac{7}{10} \text{ ... tāda daļa astotnieku ir Levai.}$$

$$2) \text{ 5 pret 8} = 5 : 8 = \frac{5}{8} \text{ ... tāda daļa astotnieku ir Madarai.}$$

$$3) \frac{7}{10} = \frac{28}{40} \text{ un } \frac{5}{8} = \frac{25}{40} \text{ ... tā kā } \frac{28}{40} > \frac{25}{40} \text{, Levai astotnieku daļa ir lielāka.}$$

a) Amanda uzvarēja 10 spēlēs no 20, bet Linda – 15 spēlēs no 40. Par kuru no meitenēm var teikt, ka viņa uzvarēja biežāk?

b) 11.a klasē no 27 skolēniem 15 ir zēni, bet 11.b klasē no 24 skolēniem 12 ir zēni. Kurā klasē ir lielāka daļa zēnu?

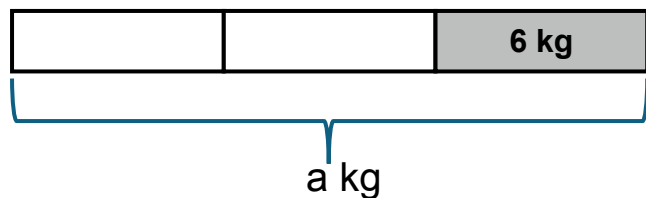

c) Ieva piecus metrus noiet 7 sekundēs, bet Alise septiņus metrus noiet 9 sekundēs. Kura meitene iet ātrāk?

d) Nikola un Luīze spēlēja basketbolu. Nikola bumbu grozā trāpīja 6 reizes no 10 metieniem, bet Luīze – 5 reizes no 8 metieniem. Kurai no meitenēm ir labāks rezultāts?

2. Strādājiēt pārī! Pārrunājiēt 1. uzdevuma atbildes un risinājiētuma gaitu!

DARBA LAPA „IZDOMĀ SITUĀCIJU UZDEVUMUS!”

1. Strādājiet grupās! Vērojiet shematiskos zīmējumus! Par katru no tiem izdomājiet situāciju uzdevumu! Izmantojiet dotos vārdus un vārdu savienojumus!

Veikals, augļi, āboli,
bumbieri, banāni.

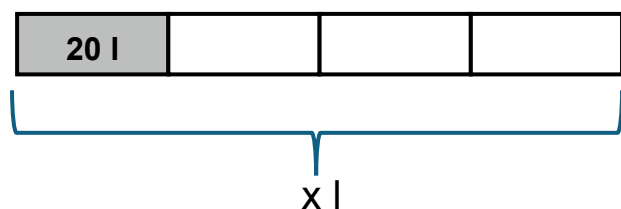

Skolas ēdnīca, ābolu sula, apelsīnu sula,
multiaugļu sula, tomātu sula.

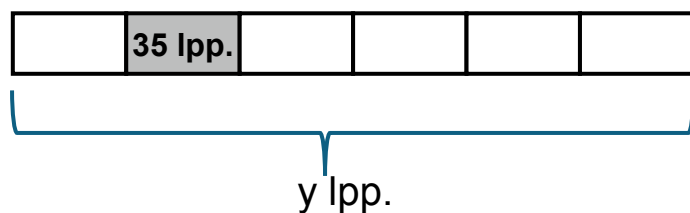

Grāmata, lappuses.

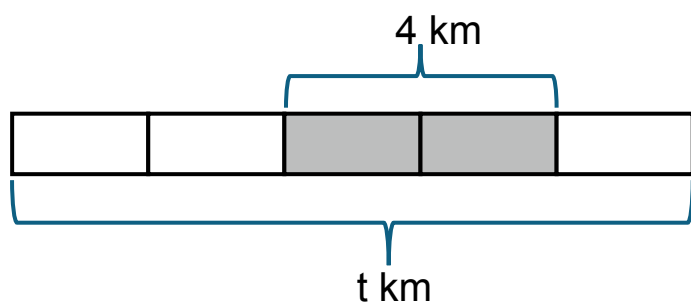

DARBA LAPA „IZDOMĀ SITUĀCIJU UZDEVUMUS!”

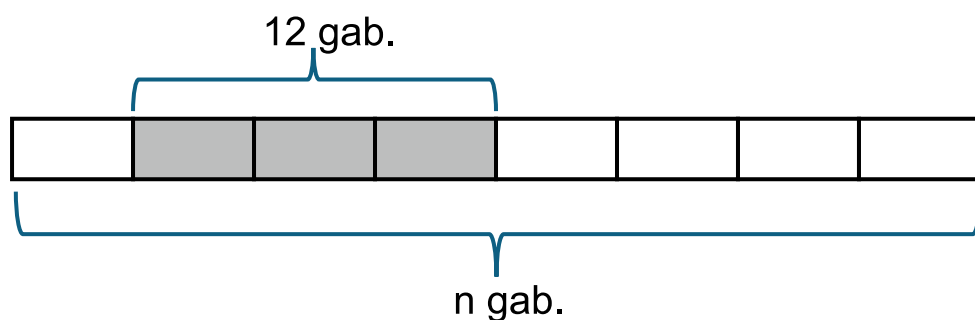
Pārgājiens, stunda, attālums.

Ziedi, Skolotāju diena, skolotāji.

---

2. Iepazīstiniet pārējās grupas ar izveidotajiem uzdevumiem! Klausieties, novērtējiet, vai citu grupu uzdevumi atbilst shematiskajam zīmējumam! Ja nepieciešams, labojiet!

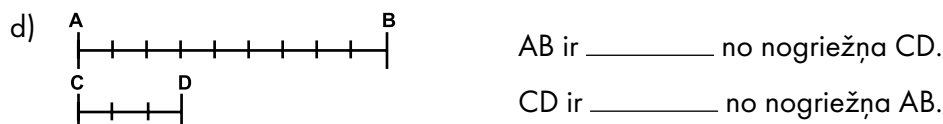
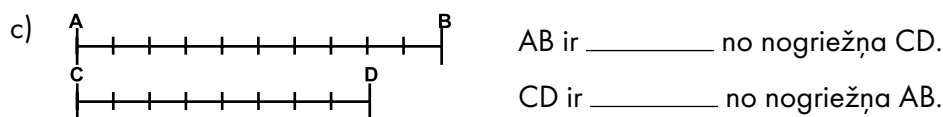
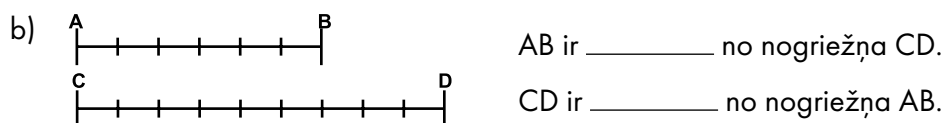
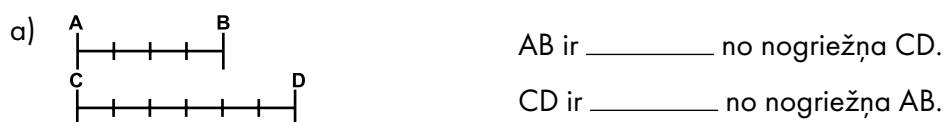
DARBA LAPA „VIENA FIGŪRA KĀ OTRAS FIGŪRAS DAĻA”

1. Vēro attēlu! Pēc attēla nosaki:

a) kāda daļa no nogriežņa CD garuma ir nogriežņa AB garums,

b) kāda daļa no nogriežņa AB garuma ir nogriežņa CD garums.

Neaizmirsti saīsināt daļas, ja tas ir iespējams!

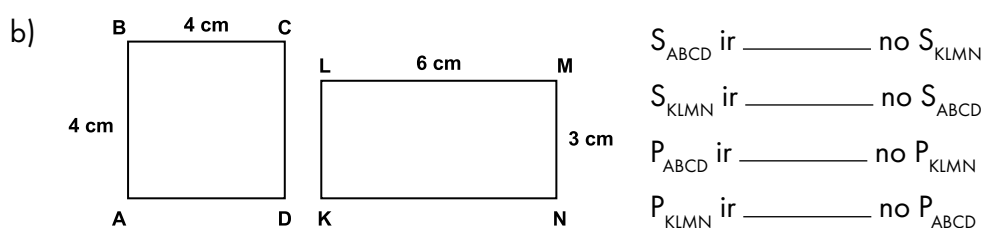
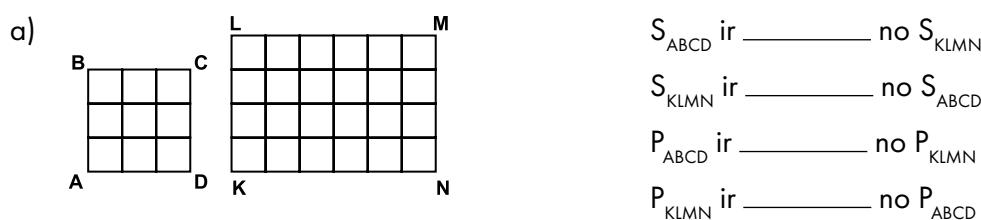

2. Vēro attēlu! Pēc attēla nosaki:

a) kāda daļa no kvadrāta ABCD laukuma ir taisnstūra KLMN laukums,

b) kāda daļa no taisnstūra KLMN laukuma ir kvadrāta ABCD laukums.

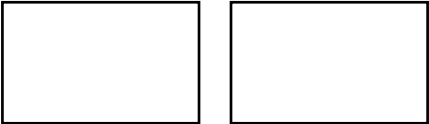
Neaizmirsti saīsināt daļas, ja tas ir iespējams! Pēc laukumu salīdzināšanas salīdzini arī figūru perimetrus!

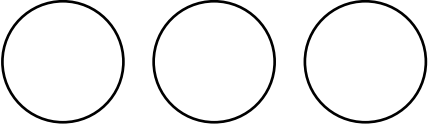

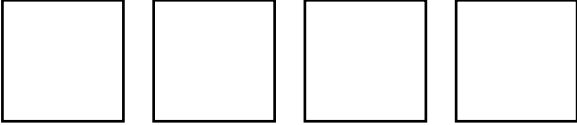
3. Strādājiet pārī! Pārmaiņus viens otram lasiet teikumus ar atbildēm! Salīdziniet rezultātus!

DARBA LAPA „FIGŪRAS UN JAUKTI SKAITĻI”

1. Sadali figūras vienādās daļās un iekrāso atbilstoši dotajiem jauktajiem skaitļiem!

$1\frac{1}{2}$

$2\frac{1}{4}$

$3\frac{3}{8}$

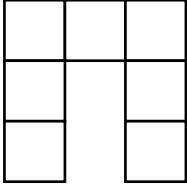
2. Figūra atbilst vienam vesalam. Raksti skaitļus, kurus apzīmē dotās figūras!

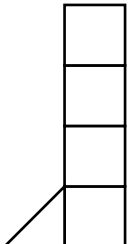
a) _____

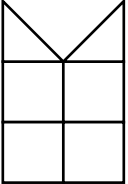
b) _____

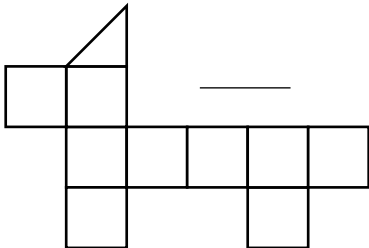
c) _____

d) _____

e) _____

f) _____

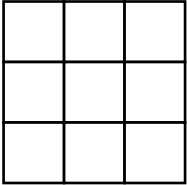
g) _____

h) _____

3. Figūra atbilst $\frac{1}{3}$. Raksti skaitļus, kurus apzīmē dotās figūras!

a) _____

b) _____

c) _____

4. Strādājiet pārī! Salīdziniet 1.-3. uzdevuma atbildes! Skaidrojiet savu domu gaitu!

IZDALES MATERIĀLS „ATKĀRTO JĒDZIENUS!”

Dalījums	Dalāmais	Dalītājs	Neīsta daļa	Skaitītājs	Saucējs	Jaukts skaitlis
7 : 4	7	4	$\frac{7}{4}$	7	4	$1\frac{3}{4}$
	12	7				
			$\frac{8}{3}$			
				12	5	
	10				3	
						$3\frac{2}{5}$

Dalījums	Dalāmais	Dalītājs	Neīsta daļa	Skaitītājs	Saucējs	Jaukts skaitlis
14 : 3	14	3	$\frac{14}{3}$	14	3	$4\frac{2}{3}$
8 : 5						
			$\frac{9}{4}$			
	7				2	
				16	9	
						$2\frac{1}{7}$

IZDALES MATERIĀLS „ATKĀRTO JĒDZIENUS!”

Dalījums	Dalāmais	Dalītājs	Neīsta daļa	Skaitītājs	Saucējs	Jaukts skaitlis
7 : 3	7	3	$\frac{7}{3}$	7	3	$4\frac{2}{3}$
			$\frac{11}{4}$			
	16	5				
				12	5	
	15				4	
12 : 5						

Dalījums	Dalāmais	Dalītājs	Neīsta daļa	Skaitītājs	Saucējs	Jaukts skaitlis
18 : 5	18	5	$\frac{18}{5}$	18	5	$3\frac{3}{5}$
	13	2				
			$\frac{12}{5}$			
						2
	11				3	
				17	2	

DARBA LAPA „DAĻAS UN JAUKTI SKAITĻI”

1. Raksti skaitļu summu kā jauktu skaitli!

Piemērs

$$1 + \frac{1}{5} = 1\frac{1}{5}$$

$$2 + \frac{2}{7} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$9 + \frac{11}{19} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$31 + \frac{22}{47} = \underline{\hspace{2cm}}$$

2. Raksti jauktu skaitli kā veselā un daļas summu!

Piemērs

$$2\frac{1}{5} = 2 + \frac{1}{5}$$

$$5 = \underline{\hspace{1cm}} + \underline{\hspace{1cm}}$$

$$10 = \underline{\hspace{1cm}} + \underline{\hspace{1cm}} \quad 45 = \underline{\hspace{1cm}} + \underline{\hspace{1cm}}$$

3. Raksti neīstu daļu kā jauktu skaitli vai veselu skaitli!

Piemērs

$$\frac{7}{2} = 7 : 2 = 3, \text{ atl. } 1, \text{ tātad } \frac{7}{2} = 3\frac{1}{2}$$

$$\frac{23}{7} = \underline{\hspace{4cm}}$$

$$\frac{12}{4} = \underline{\hspace{4cm}}$$

$$\frac{8}{8} = \underline{\hspace{4cm}}$$

4. Aprēķini dalījumu! Saīsini, ja ir iespējams!

Piemērs

$$3 : 4 = \frac{3}{4} \quad 7 : 3 = 2, \text{ atl. } 1, \text{ tātad } 7 : 3 = 2\frac{1}{3}$$

$$1 : 5 = \underline{\hspace{4cm}}$$

$$8 : 3 = \underline{\hspace{4cm}}$$

$$19 : 2 = \underline{\hspace{4cm}}$$

$$24 : 10 = \underline{\hspace{4cm}}$$

DARBA LAPA „DAĻAS UN JAUKTI SKAITĻI”

5. Pārveido jauktu skaitli par neīstu daļu!

Piemērs

$$2\frac{1}{5} = \frac{5 \cdot 2 + 1}{5} = \frac{11}{5}$$

$$4\frac{2}{3} = \underline{\hspace{10em}}$$

$$6\frac{4}{7} = \underline{\hspace{10em}}$$

$$8\frac{3}{8} = \underline{\hspace{10em}}$$

6. Izsaki jauktu skaitli kā īstu daļu!

Piemērs

$$3\frac{11}{5} = 3 + 2\frac{1}{5} = 5\frac{1}{5}$$

$$1\frac{7}{2} = \underline{\hspace{10em}}$$

$$4\frac{9}{3} = \underline{\hspace{10em}}$$

$$11\frac{14}{3} = \underline{\hspace{10em}}$$

7. Strādājiet pāri! Pārmaiņus viens otram nosauciet 1.–6. uzdevuma atbildes un salīdziniet!

DARBA LAPA „DAŽAS, JAUKTI SKAITĻI UN MĒRVIENTĪBAS”

1. Izsaki lielākās mērvienībās!

Atkārto!

1 cm = 10 mm

1 dm = 10 cm = 100 mm

1 m = 10 dm = 100 cm

1 km = 1000 m

Centimetros: 3 mm; 20 mm; 700 mm; 31 mm; 204 mm; 250 mm

Decimetros: 5 cm; 30 cm; 43 cm; 450 cm; 211 cm; 324 cm

Metros: 7 cm; 40 cm; 237 cm; 6000 cm; 240 cm; 56 dm

Kilometros: 50 m; 120 m; 2000 m; 2003 m; 1017 m; 2200 m

Atkārto!

1 kg = 1000 g

1 c = 100 kg

1 t = 10 c = 1000 kg

Kilogramos: 7 g; 150 g; 3000 g; 1009 g; 2015 g; 4300 g

Centneros: 1 kg; 12 kg; 1200 kg; 749 kg; 1t 5 c; 1t 12 kg

Tonnās: 3 kg; 15 kg; 360 kg; 4000 kg; 3500 kg; 78 c

Atkārto!

1 h = 60 min

1 min = 60 s

Minūtēs: 6 s; 53 s; 78 s; 120 s; 243 s

Stundās: 5 min; 17 min; 63 min; 200 min; 360 min

DARBA LAPA „DAĻAS, JAUKTI SKAITĻI UN MĒRVIENĪBAS”

Atkārto!

1 EUR = 100 c

Eiro: 1 cents; 15 centi; 107 centi; 400 centi; 675 centi; 1025 centi

---

Atkārto!

1 cm² = 100 mm²

1 dm² = 100 cm²

1 m² = 100 dm²

1 a = 100 m²

1 ha = 100 a

Kvadrātcenīmetros: 3 mm²; 24 mm²; 200 mm²; 360 mm²; 1207 mm²

Kvadrātdecīmetros: 5 cm²; 17 cm²; 300 cm²; 540 cm²; 2015 cm²

Kvadrātmetros: 1 dm²; 15 dm²; 440 dm²; 1000 dm²; 1024 dm²

Āros: 3 m²; 13 m²; 330 m²; 700 m²; 1111 m²

Hektāros: 6 a; 25 a; 200 a; 310 a; 2050 a

---

2. Strādājiet pārī! Salīdziniet 1. uzdevuma atbildes! Pārmaiņus lasiet viens otram pārveidotos lielumus!

DARBA LAPA „SUMMAS UN STARPĪBAS VĒRTĪBA”

1. Lasi un pabeidz teikumus, kā mainīsies summa!

Ja vienu no saskaitāmajiem palielinās par $1\frac{1}{6}$, tad summa _____.

Ja vienu no saskaitāmajiem palielinās par $2\frac{7}{10}$, bet otru par $1\frac{3}{10}$, tad summa _____.

Ja vienu no saskaitāmajiem samazinās par $3\frac{3}{5}$, tad summa _____.

Ja vienu no saskaitāmajiem samazinās par $2\frac{2}{3}$, bet otru par 2, tad summa _____.

Ja vienu no saskaitāmajiem palielinās par 5, bet otru samazinās par $4\frac{1}{6}$, tad summa _____.

2. Lasi un pabeidz teikumus, kā mainīsies starpība!

Ja mazināmo palielinās par $1\frac{1}{6}$, tad starpība _____.

Ja mazināmo samazinās par $3\frac{4}{5}$, tad starpība _____.

Ja mazinātāju palielinās par $2\frac{1}{3}$, tad starpība _____.

Ja mazinātāju samazinās par $2\frac{2}{5}$, tad starpība _____.

Ja mazināmo palielinās par 3, bet mazinātāju par $1\frac{2}{3}$, tad starpība _____.

Ja mazināmo palielinās par 3, bet mazinātāju par $5\frac{5}{6}$, tad starpība _____.

Ja mazināmo samazinās par 6, bet mazinātāju par $1\frac{1}{2}$, tad starpība _____.

Ja mazināmo samazinās par 5, bet mazinātāju par $5\frac{2}{9}$, tad starpība _____.

3. Strādājiet pārī! Pārmaiņus viens otram lasiet 1. un 2. uzdevumā izveidotos teikumus!

DARBA LAPA „ATKĀRTO SASKAITĪŠANAS UN ATŅEMŠANAS PAŅĒMIENUS!”

1. Risini! Izmanto izdevīgāko paņēmieni!

a) $4\frac{1}{5} + (2\frac{1}{2} + 5\frac{4}{5}) =$ _____

b) $(4\frac{5}{6} + 2\frac{7}{9}) - 1\frac{5}{6} =$ _____

c) $(4\frac{3}{8} + 2\frac{3}{11}) + (1\frac{5}{8} + 2\frac{8}{11}) =$ _____

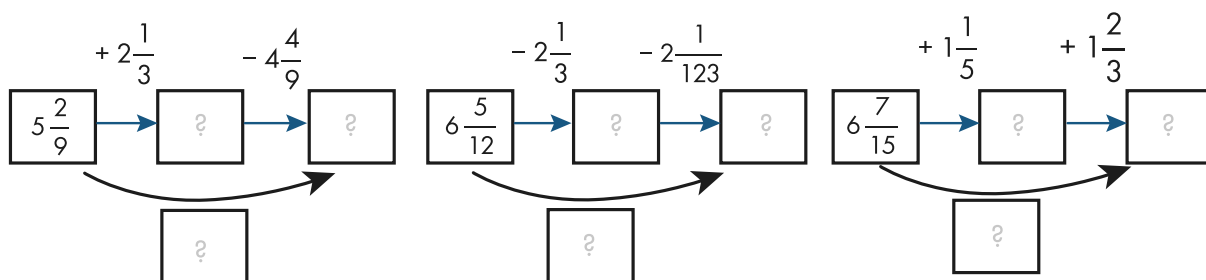
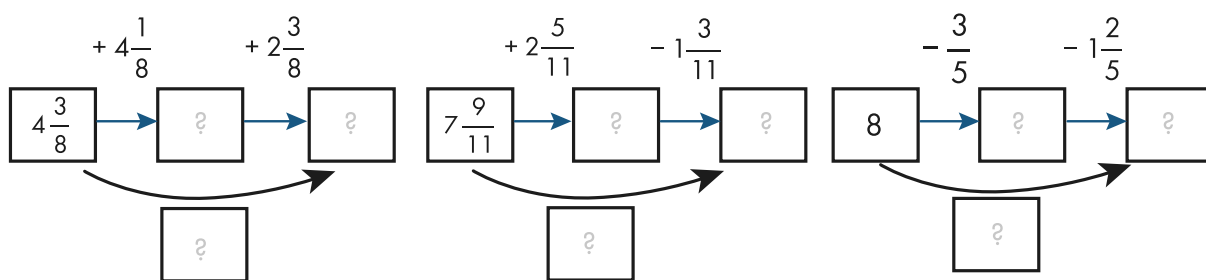
d) $7\frac{11}{14} - (2\frac{1}{4} + 3\frac{11}{14}) =$ _____

e) $(6\frac{2}{15} + 7\frac{3}{8}) - (4\frac{2}{15} + 1\frac{3}{8}) =$ _____

f) $(5\frac{2}{13} + 1\frac{3}{8}) + (4\frac{11}{13} - 1\frac{3}{8}) =$ _____

2. Strādājiet pāri! Viens otram skaidrojiet 1. uzdevuma risināšanas gaitu un izvēlēto paņēmieni!

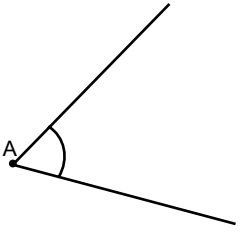
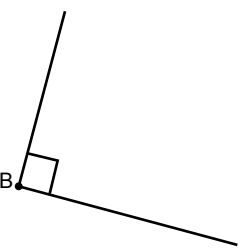
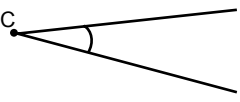
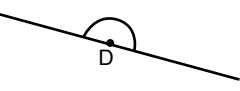
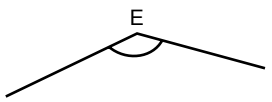
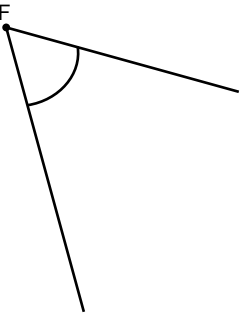
3. Aprēķini! Ievieto skaitļus jautājuma zīmes vietā! Skaidro solabiedram, kā risināt apkārīgi!

DARBA LAPA „LEŅĶA MĒRĪŠANA UN KONSTRUĒŠANA”

1. Nosaki leņķa lielumu! Nosaki, kurš ir šaurš, taisns, plats un izstiepts leņķis! Raksti!

Nr. p. k.	Leņķis	Leņķa lielums	Leņķa veids
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

2. Strādājiet pāri! Viens otram pārmaiņus stāstiet, kāds ir katra leņķa lielums un veids! Ja nepieciešams, izmantojiet dotās teikumu konstrukcijas!

Piemērs

Leņķis ___ ir ___ grādu liels. Tas ir _____ leņķis.

DARBA LAPA „LENĶA MĒRĪŠANA UN KONSTRUĒŠANA”

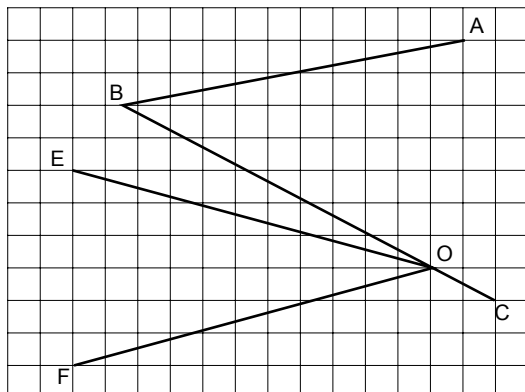
3. Konstruē norādītā lieluma leņķi!

$\sphericalangle ABC = 30^\circ$	$\sphericalangle F = 45^\circ$	$\sphericalangle POR = 90^\circ$
$\sphericalangle \gamma = 125^\circ$	$\sphericalangle T = 180^\circ$	$\sphericalangle KLM = 225^\circ$
$\sphericalangle D = 270^\circ$	$\sphericalangle \alpha = 320^\circ$	$\sphericalangle O = 360^\circ$

4. Strādājiet pāri! Viens otram pārmaiņus skaidrojiet, kā konstruējāt leņķi un kāds ir tā veids!

DARBA LAPA „LEŅĶA NOSAUKŠANA”

1. Vēro attēlu! Raksti visu attēlā redzamo leņķu nosaukumus!

Atceries!

Leņķus var nosaukt:

- ar trīs burtiem;
- ar burtu pie virsotnes;
- ar grieķu alfabēta burtu.

2. Strādāji pāri! Viens otram pārmaiņus rādi un nosauciet pierakstītos leņķus!

3. Lasi! Raksti leņķu nosaukumus un iederīgos vārdus!

Attēlā ir redzams taisns leņķis _____, šauri

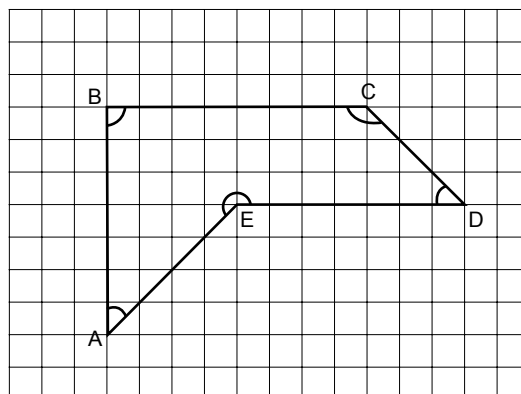
leņķi _____ un _____, plats leņķis _____ un

_____ leņķis E.

Leņķi, kas ir 360° liels, sauc par _____ leņķi, bet leņķi,

kas ir divas reizes mazāks par šo, sauc par _____,

un tas ir _____ grādu liels.

4. Strādāji pāri! Viens otram pārmaiņus lasiet teikumus un salīdziniet atbildes!

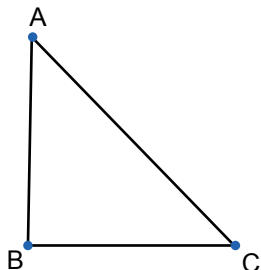
5. Lasi jautājumu! Izvēlies atbildi un papildini to!

Vai leņķa nosaukumā burtus var mainīt vietām?

- Jā, leņķa nosaukumā burtus var mainīt vietām, jo _____.
- Nē, leņķa nosaukumā burtus nevar mainīt vietām, jo _____.

DARBA LAPA „TRIJSTŪRA UN ČETRSTŪRA LEŅĶU SUMMA”

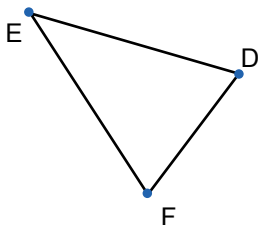
1. Vēro attēlus! Izmēri katra trijstūra leņķus! Aprēķini to summu! Uzzīmē vēl vienu trijstūri un veic mērījumus!

$\sphericalangle A = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle B = \underline{\hspace{2cm}}$

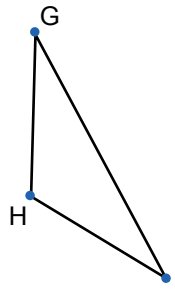
$\sphericalangle C = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle D = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle E = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle F = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle G = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle H = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle I = \underline{\hspace{2cm}}$

_____

_____

_____

Trijstūra ABC leņķu summa _____.

Trijstūra DEF leņķu summa _____.

Trijstūra GHI leņķu summa _____.

Uzzīmētā trijstūra _____ leņķu summa _____.

2. Strādājiēt pāri! Viens otram jautājiēt un atbildiēt pēc parauga!

Piemērs

A. Cik liels ir leņķis _____ ?

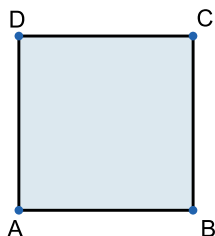
B. Leņķis _____ ir _____ grādus/grādu liels.

A. Kāda ir trijstūra _____ leņķu summa?

B. Trijstūra _____ leņķu summa ir _____.

DARBA LAPA „TRIJSTŪRA UN ČETRSTŪRA LEŅĶU SUMMA”

3. Vēro attēlus! Izmēri katra četrstūra leņķus! Aprēķini to summu!

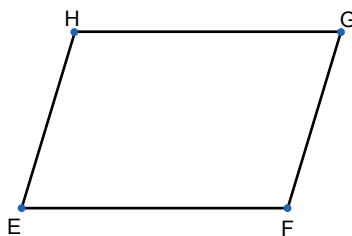

$\sphericalangle A = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle B = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle C = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle D = \underline{\hspace{2cm}}$

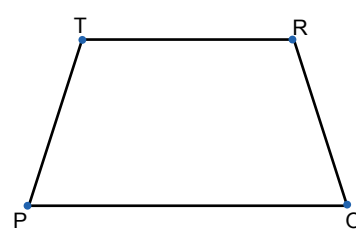

$\sphericalangle E = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle F = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle G = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle H = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle P = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle O = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle R = \underline{\hspace{2cm}}$

$\sphericalangle T = \underline{\hspace{2cm}}$

Četrstūra ABCD leņķu summa _____.

Četrstūra EFGH leņķu summa _____.

Četrstūra PORT leņķu summa _____.

4. Strādājiēt pāri! Viens otram jautājiēt un atbildiēt pēc parauga!

A. Cik liels ir leņķis _____?

B. Leņķis _____ ir _____ grādu liels.

A. Kāda ir četrstūra _____ leņķu summa?

B. Četrstūra _____ leņķu summa ir _____.

DARBA LAPA „RIŅĶA LĪNIJAS GARUMS”

1. Izpēti piemēru! Nosaki aptuveno riņķa līnijas garumu, pieņemot, ka $\pi \approx 3$!

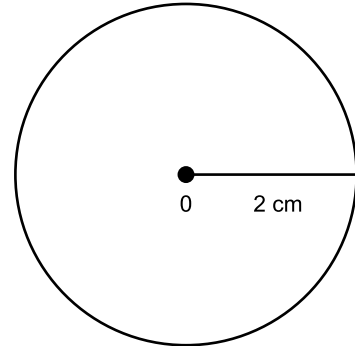
Piemērs

Lai aprēķinātu šīs riņķa līnijas garumu, izmantosim

formulu $C = 2 \pi r$, jo ir zināms rādiuss.

$$C = 2 \cdot \pi \cdot 2 \approx 2 \cdot 3 \cdot 2 = 12 \text{ (cm)}$$

Tātad šīs riņķa līnijas garums ir aptuveni 12 cm.

1) Nosaki riņķa līnijas garumu, ja $r = 5$ cm!

---

2) Nosaki riņķa līnijas garumu, ja $r = 1$ m!

---

3) Nosaki riņķa līnijas garumu, ja $r = 1$ dm 4 cm!

---

4) Nosaki riņķa līnijas garumu, ja $d = 8$ cm!

---

5) Nosaki riņķa līnijas garumu, ja $d = 4$ mm!

---

6) Nosaki riņķa līnijas garumu, ja $d = 3$ dm 2 cm!

DARBA LAPA „RIŅĶA LĪNIJAS GARUMS”**2. Nosaki aptuveno riņķa līnijas diametru vai rādiusu, ja dots tās garums, pieņemot, ka $\pi \approx 3$!**

Piemērs

Dota riņķa līnija, kuras garums ir aptuveni 21 cm. Nosaki riņķa diametru!

Tā kā ir dots riņķa līnijas garums un ir jānosaka diametrs, izmantosim formulu $C = \pi d$. No šīs formulas izriet, ka $d = C : \pi$.

$$d \approx 21 : 3 = 7 \text{ (cm)}$$

Tātad šīs riņķa līnijas diametrs ir aptuveni 7 cm.

1) Nosaki riņķa rādiusu, ja riņķa līnijas garums ir 18 cm!

---

2) Nosaki riņķa rādiusu, ja riņķa līnijas garums ir 12 m!

---

3) Nosaki riņķa rādiusu, ja riņķa līnijas garums ir 4 dm 8 cm!

---

4) Nosaki riņķa diametru, ja riņķa līnijas garums ir 27 cm!

---

5) Nosaki riņķa diametru, ja riņķa līnijas garums ir 9 km!

---

6) Nosaki riņķa diametru, ja riņķa līnijas garums ir 2 cm 1 mm!

---

3. Strādājiet pāri! Salīdziniet 1. un 2. uzdevuma atbildes!

DARBA LAPA „TAISNLEŅĶA TRIJSTŪRA LAUKUMS”

1. Izpēti piemēru! Nosaki taisnleņķa trijstūra laukumu!

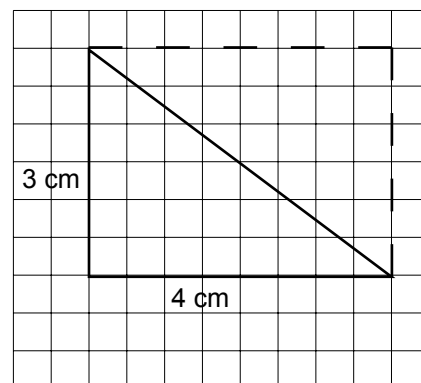
Piemērs

Lai aprēķinātu šī trijstūra laukumu, papildinām to līdz taisnstūrim.

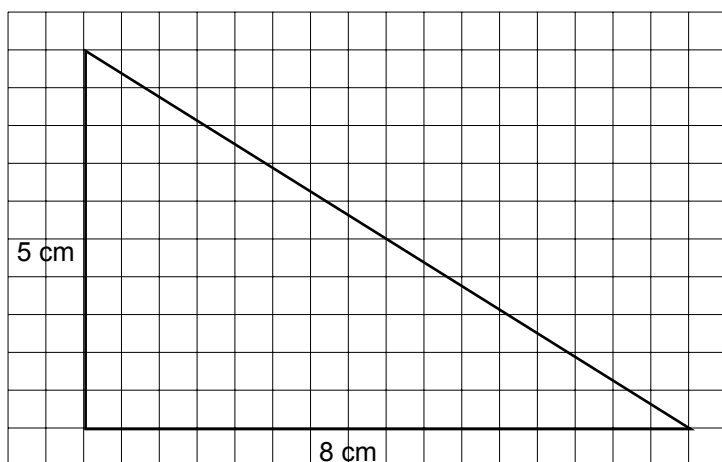
Taisnstūra laukumu nosaka, sareizinot tā garumu un platumu.

 $S = 3 \cdot 4 = 12 \text{ (cm}^2\text{)}$ ... tik liels ir taisnstūra laukums.

Tā kā taisnleņķa trijstūra laukums ir divas reizes mazāks nekā taisnstūra laukums, tad izdalām taisnstūra laukumu ar 2.

 $S = 12 : 2 = 6 \text{ (cm}^2\text{)}$ ... tik liels ir taisnleņķa trijstūra laukums.

1) Taisnleņķa trijstūra malu garums ir 5 cm un 8 cm. Aprēķini taisnleņķa trijstūra laukumu!

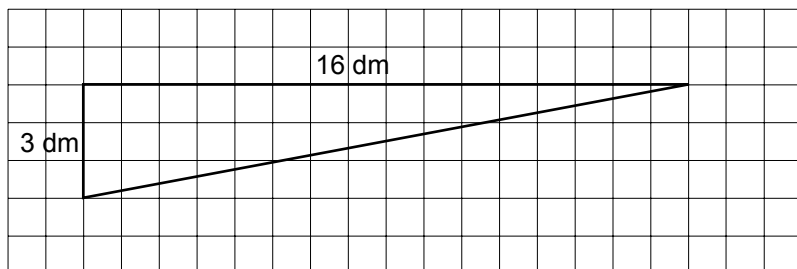

---

2) Taisnleņķa trijstūra malu garums ir 3 dm un 16 dm. Aprēķini taisnleņķa trijstūra laukumu!

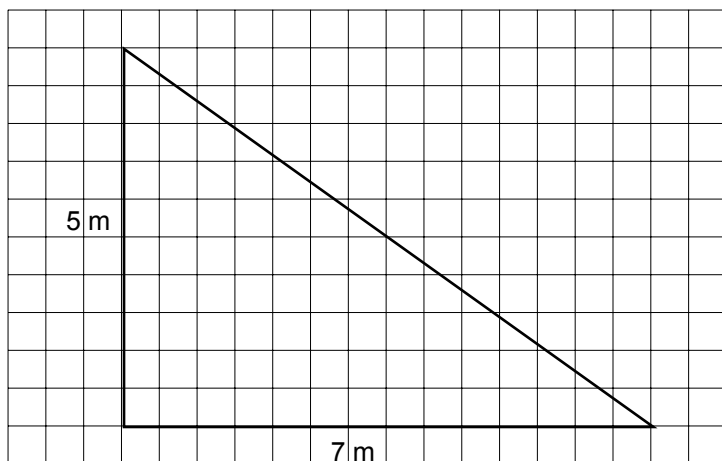

---

3) Taisnleņķa trijstūra malu garums ir 5 m un 7 m. Aprēķini taisnleņķa trijstūra laukumu! Vai šajā gadījumā trijstūra laukumu izsaka vesels kvadrātmētru skaits? Kāpēc?

---

2. Strādājiet pārī! Salīdziniet atbildes un viens otram pārmaiņus skaidrojiet risināšanas gaitu!

DARBA LAPA „TAISNSTŪRU SKAITS”

1. Vēro attēlu un izpēti piemēru! Nosaki, cik taisnstūru ar tādu pašu laukumu vēl var uzzīmēt, ja to malu garumi izteikti pilnos centimetros! Uzzīmē tos!

Piemērs

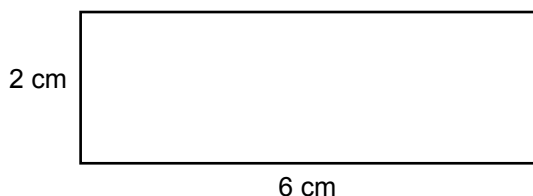
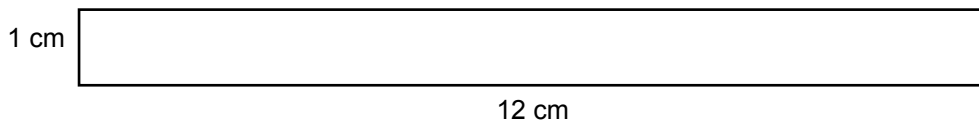
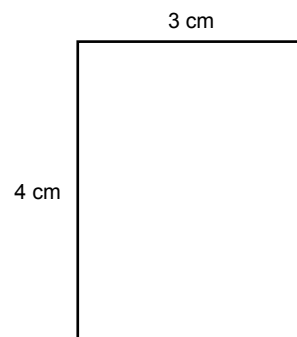
Taisnstūra malu garumi 3 cm un 4 cm.

Taisnstūra laukumu nosaka, sareizinot tā malu garumus.

Tātad $S = 3 \cdot 4 = 12 \text{ cm}^2$.

Skaitli 12 var iegūt, ne tikai sareizinot 3 ar 4, bet arī 1 ar 12 un 2 ar 6.

Tātad ir iespējami trīs taisnstūri, kuru laukums ir 12 cm^2 un malu garumi ir izteikti veselos skaitļos (pilnos centimetros).

1) Cik ir tādu taisnstūru, kuru laukums ir 4 cm^2 ?

2) Cik ir tādu taisnstūru, kuru laukums ir 16 cm^2 ?

DARBA LAPA „TAISNSTŪRU SKAITS”

3) Cik ir tādu taisnstūru, kuru laukums ir 36 cm^2 ?

A large grid for drawing rectangles with an area of 36 cm^2 . The grid is 18 units wide and 12 units high, providing a space for students to draw rectangles on graph paper.

4) Cik ir tādu taisnstūru, kuru laukums ir 144 m^2 ?

A large grid for drawing rectangles with an area of 144 m^2 . The grid is 18 units wide and 12 units high, providing a space for students to draw rectangles on graph paper.

2. Strādājiet pāri! Viens otram uzdodiet jautājumus un atbildiet par 1. uzdevumu! Izmantojiet paraugu!

Piemērs

A. Cik tev ir taisnstūru, kuru laukums ir _____ ?

B. Man ir _____ tādi taisnstūri.

A. Kādi ir šo taisnstūru malu garumi?

B. Malu garumi ir _____ un _____ .

DARBA LAPA „KOMBINĒTO FIGŪRU LAUKUMS”

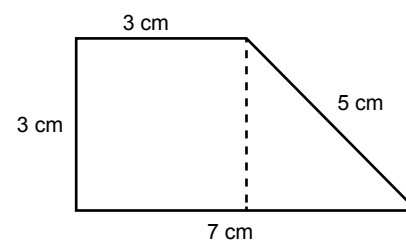
1. Nosaki mazāko iespējamo figūru skaitu, kurās var sadalīt doto figūru! Aprēķini dotās figūras laukumu!

Piemērs

Šo figūru var sadalīt divās figūrās – 1 kvadrāts un 1 taisnleņķa trijstūris.

Tas ir mazākais figūru skaits.

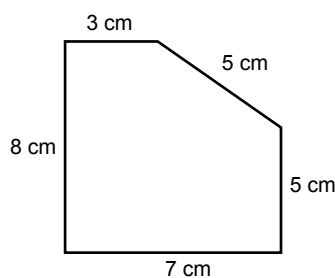
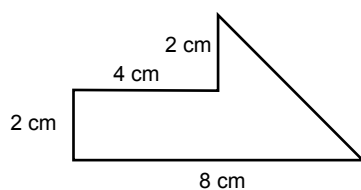
Lai aprēķinātu dotās figūras laukumu, vispirms aprēķina kvadrāta un trijstūra laukumu, pēc tam tos saskaita.

$$S_{\square} = 3 \cdot 3 = 9 \text{ (cm}^2\text{)} \dots \text{tik liels ir kvadrāta laukums.}$$

$$S_{\triangle} = 3 \cdot 4 : 2 = 6 \text{ (cm}^2\text{)} \dots \text{tik liels ir trijstūra laukums.}$$

$$S = 9 + 6 = 15 \text{ (cm}^2\text{)} \dots \text{tik liels ir figūras laukums.}$$

2. Strādājiet pāri! Nosakiet mazāko iespējamo figūru skaitu, kurās var sadalīt doto figūru! Aprēķiniet dotās figūras laukumu!**3. Nosaki mazāko iespējamo figūru skaitu, kurās var sadalīt doto figūru! Aprēķini dotās figūras laukumu!**

DARBA LAPA „DECIMĀLDAĻU LASĪŠANA”

1. Parastās daļas un jauktos skaitļus pārveido par decimāldaļām! Strādājiet pāri – pārmaiņus viens otram lasiet parastās daļas, jauktos skaitļus un atbildes!

Piemēri

a) $\frac{5}{10} = 0,5$

Lasu: piecas desmitdaļas ir vienāds ar nulle, komats, pieci.

b) $2\frac{13}{100} = 2,13$

Lasu: divi veseli trīspadsmit simtdaļas ir vienāds ar divi, komats, trīspadsmit.

c) $\frac{3}{10} = \underline{\hspace{2cm}}$

e) $\frac{9}{10} = \underline{\hspace{2cm}}$

g) $\frac{4}{10} = \underline{\hspace{2cm}}$

i) $1\frac{7}{10} = \underline{\hspace{2cm}}$

k) $11\frac{12}{100} = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $\frac{7}{100} = \underline{\hspace{2cm}}$

f) $\frac{39}{100} = \underline{\hspace{2cm}}$

h) $\frac{78}{100} = \underline{\hspace{2cm}}$

j) $4\frac{2}{10} = \underline{\hspace{2cm}}$

l) $23\frac{1}{100} = \underline{\hspace{2cm}}$

2. Decimāldaļas pārveido par jauktiem skaitļiem! Strādājiet pāri – pārmaiņus viens otram lasiet decimāldaļas un atbildes!

Piemēri

a) $0,3 = \frac{3}{10}$

Lasu: nulle, komats, trīs ir vienāds ar trīs desmitdaļām.

b) $4,45 = 4\frac{45}{100}$

Lasu: četri, komats, četrdesmit pieci ir vienāds ar četri veseli četrdesmit piecas simtdaļas.

c) $0,2 = \underline{\hspace{2cm}}$

e) $1,1 = \underline{\hspace{2cm}}$

g) $2,20 = \underline{\hspace{2cm}}$

i) $1,01 = \underline{\hspace{2cm}}$

k) $12,12 = \underline{\hspace{2cm}}$

d) $0,24 = \underline{\hspace{2cm}}$

f) $5,12 = \underline{\hspace{2cm}}$

h) $3,07 = \underline{\hspace{2cm}}$

j) $5,02 = \underline{\hspace{2cm}}$

l) $56,07 = \underline{\hspace{2cm}}$

DARBA LAPA „DAĻA UN PROCENTI NO SKAITĻA”

1. Lasi teikumus! Raksti skaitli, parasto daļu vai procentus!

Piemērs

Ja skaitlim 20 pieskaita 10, tad skaitlis 20 palielinās par _____ .

Risinājums

$$10 \text{ pret } 20 = 10 : 20 = \frac{10}{20} = \frac{1}{2}$$

Tātad skaitlis 20 palielinās par vienu pusi.

Atbilde

Ja skaitlim 20 pieskaita 10, tad skaitlis 20 palielinās par vienu pusi.

a) Ja skaitlim 48 pieskaita _____ , tad tas palielinās par vienu ceturtdaļu.

b) Ja skaitli 36 samazina par 25 %, tad tas samazinās par _____ .

c) Ja skaitli 45 samazina par _____ daļu no tā, tad paliek 40.

d) Ja skaitli 12 palielina par 6, tad tas palielinās par _____ %.

e) Ja no skaitļa 24 atņem 8, tad tas samazinās par _____ daļu.

f) Ja skaitlim 40 pieskaita 4, tad tas palielinās par _____ %.

g) Ja skaitli 120 samazina par 30 %, tad tas samazinās par _____ .

h) Ja skaitlim 80 pieskaita 20, tad skaitlis 80 palielinās par _____ %.

2. Strādājiet pāri! Lasiet viens otram teikumus un salīdziniet atbildes!

DARBA LAPA „SALĪDZINI!”

1. Lasi un salīdzini! Papildini teikumus! Izmanto dotos vārdu savienojumus!

mazāk nekā; vairāk nekā; tikpat, cik

Piemērs

50 % no skaitļa ir _____ viena otrā no šī skaitļa.

Risinājums

$$50\% = \frac{1}{2}$$

Atbilde

50 % no skaitļa ir tikpat, cik viena otrā no šī skaitļa.

1) Viena trešā daļa no skaitļa ir _____ 20 % no šī skaitļa.

2) 25 % no skaitļa ir _____ viena otrā no šī skaitļa.

3) 40 % no skaitļa ir _____ viena otrā no šī skaitļa.

4) Divas piektās daļas no skaitļa ir _____ 40 % no šī skaitļa.

5) Piecas sestās daļas no skaitļa ir _____ 70 % no šī skaitļa.

2. Strādājiet pāri! Lasiet viens otram 1. uzdevuma teikumus un salīdziniet atbildes!

DARBA LAPA „DECIMĀLDAĻAS”

1. Strādājiet pāri! Lasiet viens otram teikumus, pareizi izrunājiet decimāldaļas!

Grenlandē iedzīvotāju blīvums ir 0,03 cilvēki uz 1 km².

Vatikāns ir pasaules mazākā valsts, tās platība ir 0,44 km².

Bezdelīgu vidējais svars ir 0,021 kg.

Gliemeža ātrums ir aptuveni 0,048 km/h.

2. Doti skaitļi 1; 0,24; $\frac{5}{7}$; 43,01; 0; $\frac{26}{5}$; 31; $12\frac{3}{4}$.**Izraksti:**

a) naturālos skaitļus: _____ ;

b) parastās daļas: _____ ;

c) decimāldaļas: _____ .

3. Pieraksti kā parasto daļu vai jauktu skaitli! Saīsini!

a) 0,3 = _____

c) 10,02 = _____

e) 0,064 = _____

b) 2,27 = _____

d) 0,007 = _____

f) 24,125 = _____

4. Pieraksti dalījumu kā decimāldaļu!

a) 3 : 10 = _____

c) 5 : 1000 = _____

e) 125 : 100 = _____

b) 29 : 100 = _____

d) 23 : 10 = _____

f) 344 : 1000 = _____

5. Izmanto paplašināšanu, lai noteiktu vismaz vienu skaitli, kas atrodas starp divām dotajām desmitdaļām!

a) 0,1 un 0,2   Atbilde. _____

b) 0,11 un 0,12   Atbilde. _____

c) 0,1 un 0,12   Atbilde. _____

d) 0,12 un 0,2   Atbilde. _____

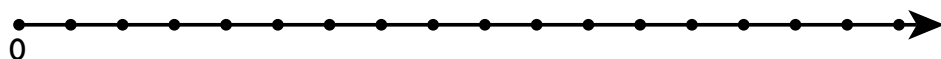
e) 0,001 un 0,02   Atbilde. _____

DARBA LAPA „DECIMĀLDAĻAS”

6. Atrodi un raksti vienādus skaitļus!

a) 0,6; 0,006; 0,60; 0,06000; 0,600

b) 1; 0,1; 1,0; 1,01; 1,000; 1,0001

7. Izvēlies vienības nogriezni uz koordinātu stara! Atzīmē skaitļus 0,4; 0,6; 1,2; 1,5!**8. Strādājiet pāri! Pārmaiņus viens otram lasiet 2.–7. uzdevuma piemērus un salīdziniet atbildes!**

DARBA LAPA „DECIMĀLDAĻAS. PROCENTI. SKAITĻU VIRKNE”

1. Cik naturālo skaitļu ir starp dotajiem skaitļiem?

- a) 3,8 un 6,1   Atbilde. _____   c) 21,5 un 22,2   Atbilde. _____
 b) 42 un 45,4   Atbilde. _____   d) 0 un 1,3   Atbilde. _____

2. Nosaki skaitļu kaimiņus – naturālos skaitļus!

- a) 4,31 atrodas starp _____ un _____.   c) 1,004 atrodas starp _____ un _____.
 b) 11,03 atrodas starp _____ un _____.   d) 23,17 atrodas starp _____ un _____.

3. Sakārto skaitļus augošā secībā! Noskaidro franču matemātiķa uzvārdu!

7,501	5,17	7,521	5,71	7,571	5,07	7,57	7,5	7,51	5,7
n	r	ī	t	s	g	k	e	d	o

4. Sakārto skaitļus dilstošā secībā! Noskaidro angļu matemātiķa uzvārdu!

50,5	50,55	50,05	50	50,005	50,555	50,055	50,505
r	j	n	s	g	t	i	ū

5. Turpini virkni, uzraksti vēl divus virknes locekļus! Vai skaitļi virknē ir sakārtoti dilstošā vai augošā secībā? Pamato savu atbildi!

Skaitļu virkne	Augošā secībā	Dilstošā secībā
130; 13; 1,3; _____		
0,0505; 0,505; 5,05; _____		
0,1; 0,11; 0,111; _____		
0,12; 0,102; 0,1002; _____		

DARBA LAPA „DECIMĀLDAĻAS. PROCENTI. SKAITĻU VIRKNE”

6. Dots skaitlis **0,4076832**. Atmet trīs ciparus tā, lai izveidotu

a) skaitli, kas ir lielāks par doto, – _____;

b) skaitli, kas ir mazāks par doto, – _____.

7. Risini uzdevumus!

a) Ralfs nopirka divas $0,37\text{ l}$ pudeles ūdens, paciņu cepumu ($0,125\text{ kg}$), baltmaizi ($0,7\text{ kg}$) un banānus ($1,8\text{ kg}$). Visus produktus viņš salika maisiņā, kura izturība ir 3 kg . Vai Ralfs var būt pārliecināts, ka maisiņš izturēs pirkuma smagumu?

b) Lifta celjspēja ir 440 kg . Tajā iekāpa pasažieri, kuru svars ir $67,5\text{ kg}$, $83,7\text{ kg}$, $95,3\text{ kg}$, 59 kg , $102,55\text{ kg}$. Vai pasažieru svars nepārsniedz norādīto celjspēju?

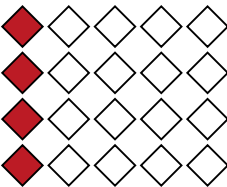
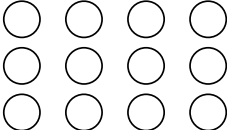
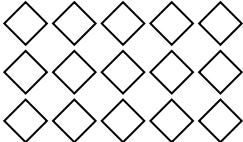
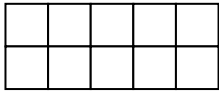
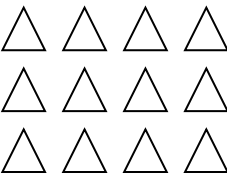
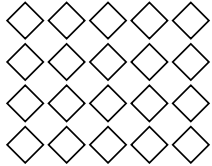

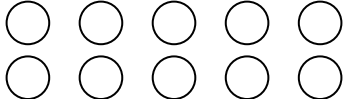
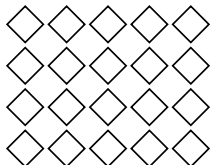
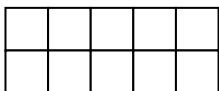

c) Luīze apgalvo, ka 20% koku viņas dārzā ir ķirši, 55% ir ābeles, 15% ir plūmes un 25% ir bumbieres. Vai piekrīti Luīzes apgalvojumam?

8. Strādājiet pārī! Salīdziniet 1.–7. uzdevuma atbildes!

DARBA LAPA „DAĻAS UN PROCENTI”

1. Aizpildi tabulu! Izkrāso atbilstošo figūru skaitu!

Parastā daļa	Decimāldaļa	Procenti	Skaitis
$\frac{1}{5}$	0,2	20 %	
_____	0,75	_____	
$\frac{4}{5}$	_____	_____	
_____	_____	40 %	
_____	0,25	_____	
$\frac{3}{5}$	_____	_____	
_____	_____	50 %	
$\frac{3}{10}$	_____	_____	
_____	0,95	_____	
_____	_____	70 %	

2. Strādājiet pāri! Pārmaiņus viens otram nosauciet tabulā ierakstītos skaitļus un izkrāsoto figūru skaitu!

DARBA LAPA „DECIMĀLDAĻAS UN MĒRVIENTĪBAS”

1. Pārveido dotās mērvienības prasītajās mērvienībās! Lieto decimāldaļas!

___ mm	←	3,1 dm	→	___ m	↑	___ cm
___ mm	←	1,25 m	→	___ dm	↑	___ cm
___ t	←	20 kg	→	___ c	↑	___ g
___ mm	←	4 cm	→	___ dm	↑	___ dm
___ cm	←	6 mm	→	___ dm	↑	___ dm
___ t	←	718 kg	→	___ c	↑	___ g
___ m ²	↑	50 a	→	___ ha	↑	___ c
___ c	↑	12,5 kg	→	___ g	↑	___ dm
___ dm	↑	7,8 cm	→	___ mm		

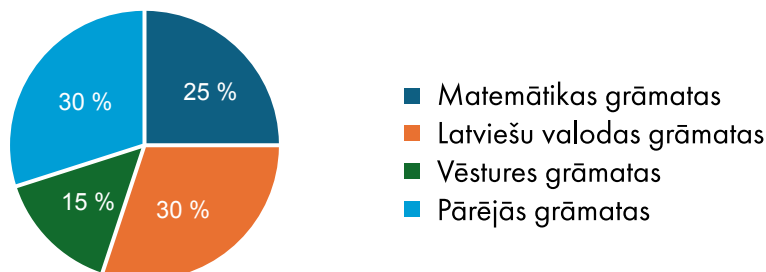
2. Strādājiet pāri! Pārmaiņus viens otram nosauciet pārveidotās mērvienības! Salīdziniet atbildes!

DARBA LAPA „SEKTORU DIAGRAMMAS”

1. Aplūko sektoru diagrammu! Lasi! Raksti grāmatu skaitu!

Skolas bibliotēkā ir 2400 grāmatu. Matemātikas mācību grāmatas ir _____, latviešu valodas mācību grāmatas ir _____, vēstures grāmatas ir _____, pārējās grāmatas ir _____.

Mācību grāmatas skolas bibliotēkā

2. Aplūko sektoru diagrammu! Iepazīsties ar informāciju! Raksti produktu masu!

Skolas ēdnīcā plāno pagatavot 4,8 kg vinegreta. Palidzi pavāriem aprēķināt katra produkta masu!

Vinegreta sastāvs

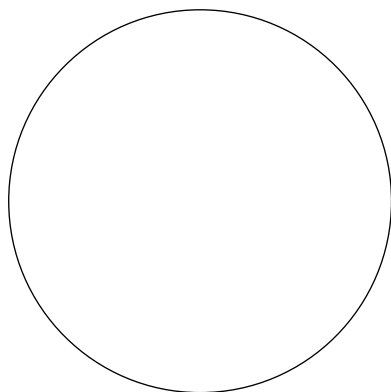

- Bietes – _____ kg
- Kartupeļi – _____ kg
- Burkāni – _____ kg
- Marinēti gurķi – _____ kg
- Sīpoli – _____ kg
- Skābēti kāposti – _____ kg
- Zirnīši – _____ kg
- Piedevas – _____ g

3. Lasi un attēlo datus sektoru diagrammā!

Ieva pētīja pilsētas parku un noskaidroja, ka tajā aug 320 koku. 15 % no tiem ir kļavas, 10 % ir alkšņi, 50 % ir bērzi, 5 % ir priedes, pārējie ir citu sugu koki.

Koku sadalījums parkā

Aprēķini, cik katra veida koku aug parkā!

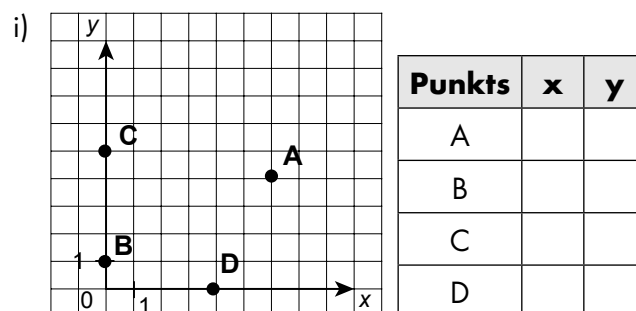
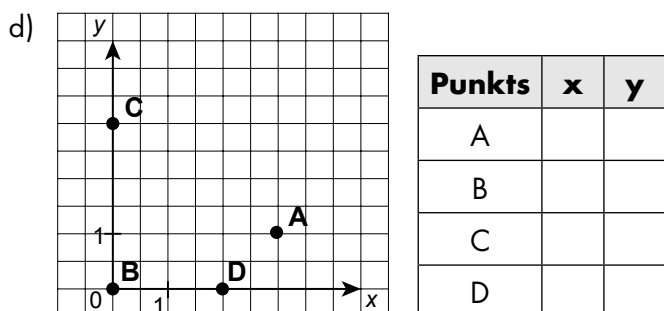
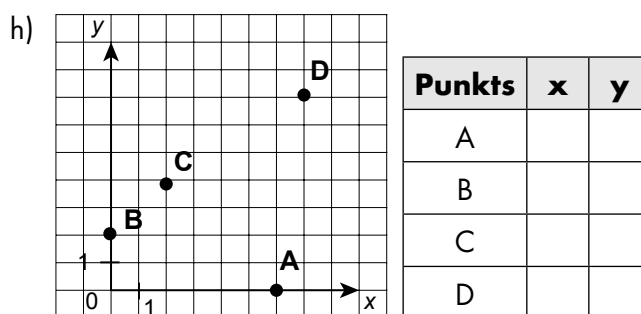
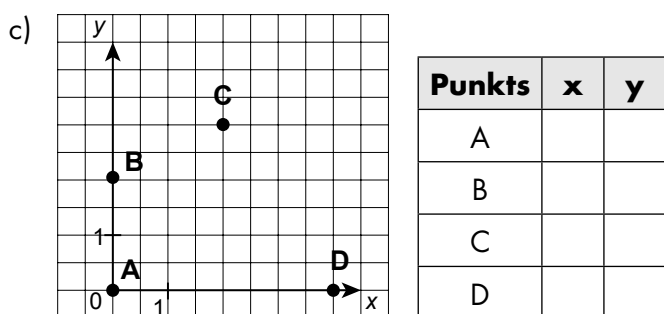
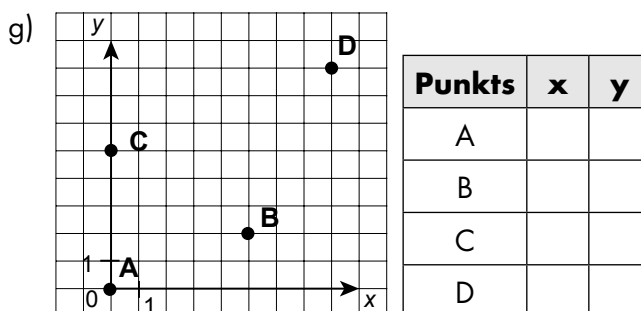
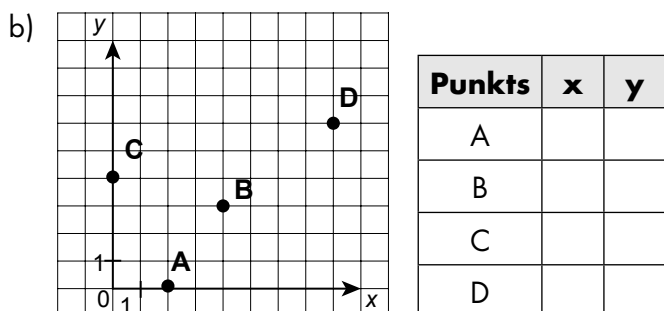
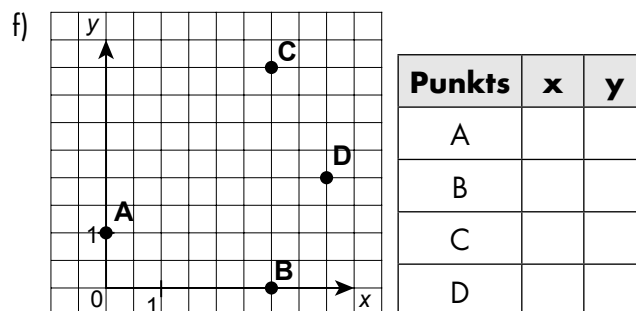
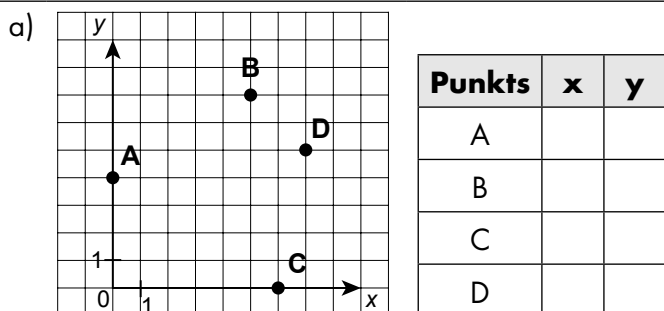
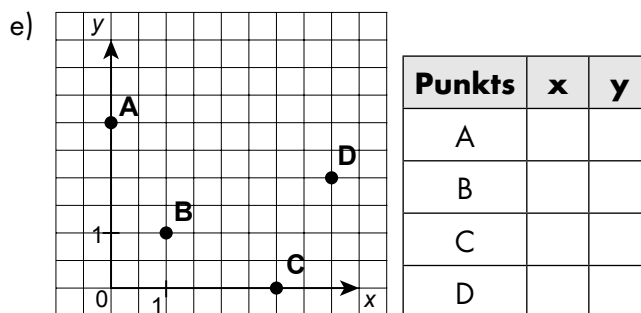
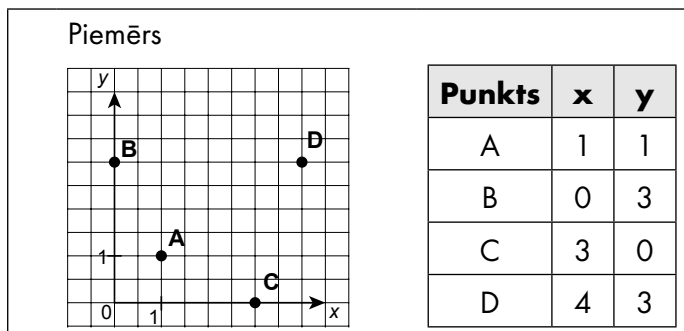
- 1) Cik kļavu ir parkā? _____
- 2) Cik alkšņu ir parkā? _____
- 3) Cik bērzu ir parkā? _____
- 4) Cik priedžu ir parkā? _____

4. Strādāji pāri! Salīdziniet 1.-3. uzdevuma atbildes!

DARBA LAPA „NOSAKI PUNKTA KOORDINĀTAS!”

1. Vēro koordinātu plaknes! Nosaki punktu koordinātas un aizpildi tabulas!

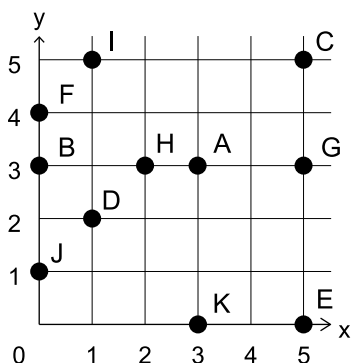
2. Strādājiēt pārī! Viens otram pārmaiņus lasiet punktu koordinātas! Ievērojiet, ka vispirms jānosauc koordināta uz x ass, pēc tam – koordināta uz y ass!

Piemērs

A piemērā punkta B koordinātas ir (0; 3).

DARBA LAPA „PUNKTA KOORDINĀTAS”

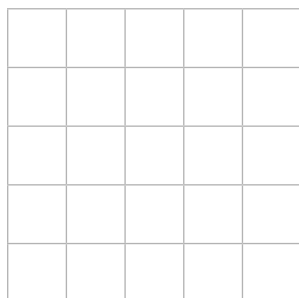
1. Vēro koordinātu plakni! Raksti tabulā koordinātām atbilstošos burtus!

(5; 0)	(0; 3)	(3; 3)	(1; 2)	(1; 5)	(2; 3)	(5; 5)	(0; 1)	(5; 3)	(0; 4)	(3; 0)

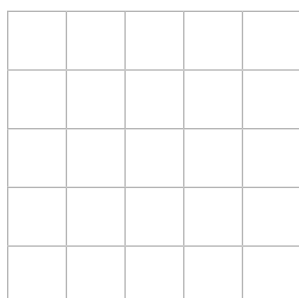
2. Strādājiet pārī! Pārmaiņus viens otram nosauciet 1. uzdevumā doto punktu koordinātas un atbilstošos burtus! Salīdziniet atbildes tabulā!

3. Uzzīmē koordinātu plakni! Uz asīm atliec vienības nogriežņus! Atzīmē plāknē 5 punktus un nosauc tos ar burtiem!

4. Strādājiet pārī!

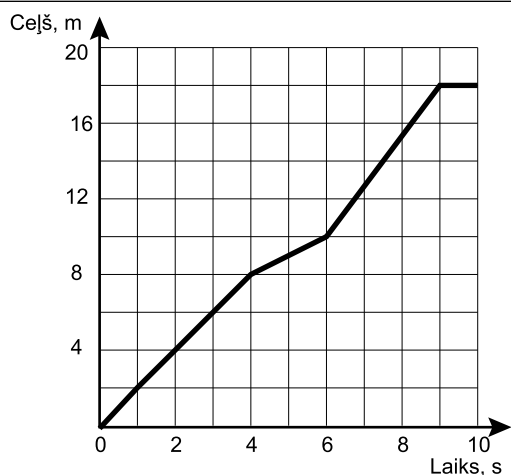
- Katrs savā lapā uzzīmējiet koordinātu plakni! Uz asīm atlieciet vienības nogriežņus!
- Nosauciet klasesbiedram 3. uzdevumā atzīmēto punktu koordinātas!
- Klausieties un atlieciet klasesbiedra sauktos punktus savā darba lapā!
- Salīdziniet, vai zīmējumi sakrīt!
- Mainieties lomām!

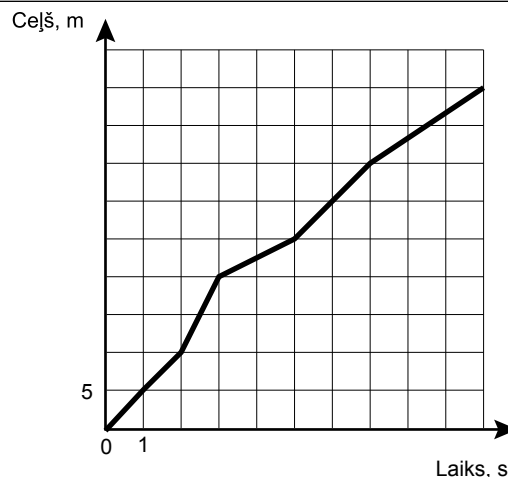
DARBA LAPA „KUSTĪBAS GRAFIKS”

Strādājiet pāri! Atbildiet uz jautājumiem un aizpildiet tabulu! Apspriediet domu gaitu!

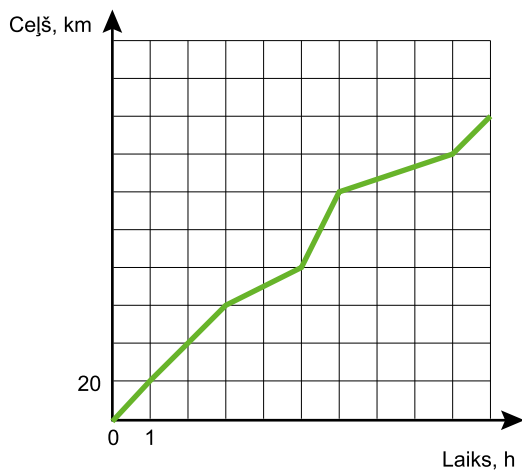
- Aplūkojiet koordinātu plakni! Kādi lielumi atlikti uz katras ass?
- Nosakiet vienības nogriežņa lielumu katrai koordinātu asij!
- Aizpildiet tabulu, izmantojot kustības grafika attēlu!
- Ko jūs ievērojāt?

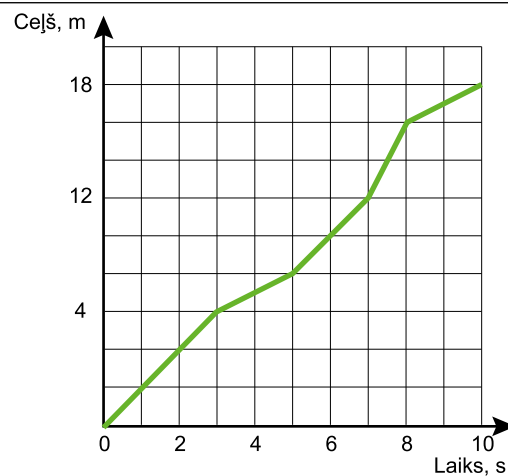
Laiks, s	2 s	4 s	7 s	9 s
Ceļš, m	4 m			

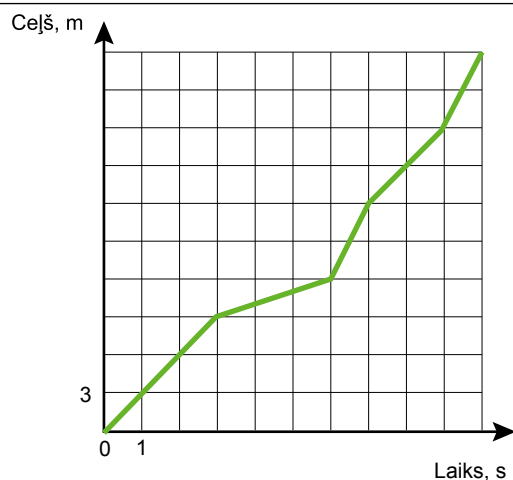
Laiks, s	2 s		5 s	
Ceļš, m		20 m		35 m

Laiks, h	1 h	3 h	5 h	7 h
Ceļš, km				

Laiks, s				
Ceļš, m	2 m	6 m	10 m	18 m

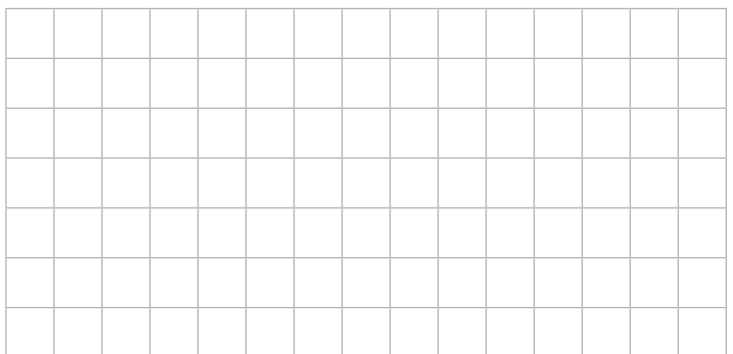
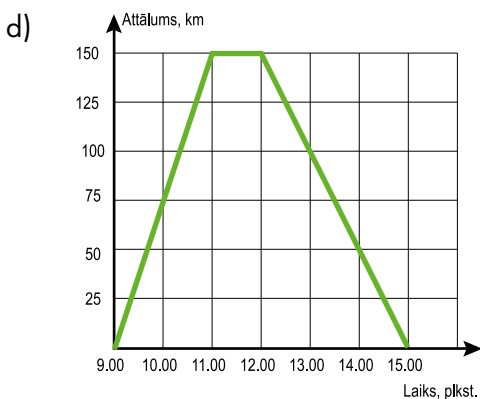
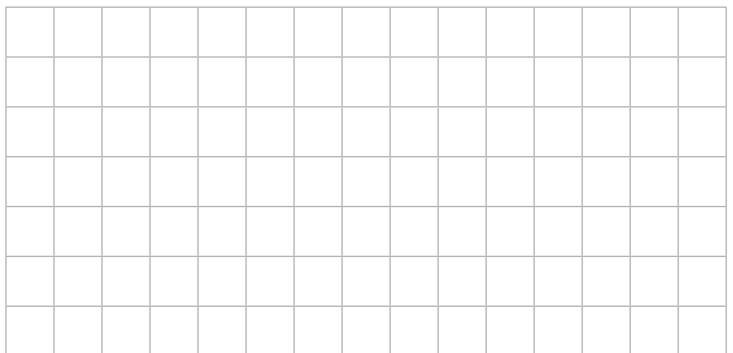
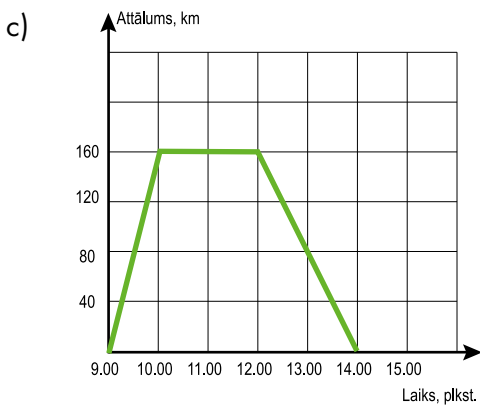
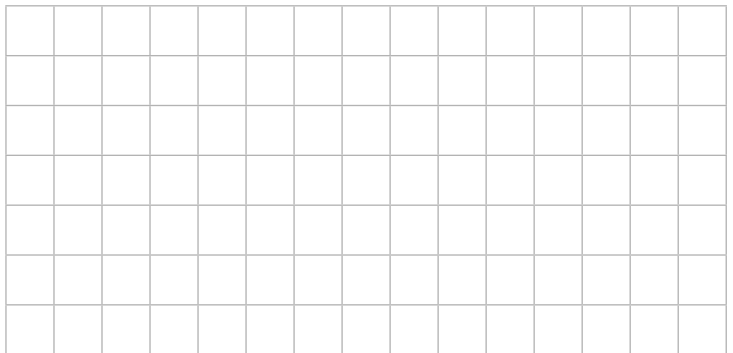
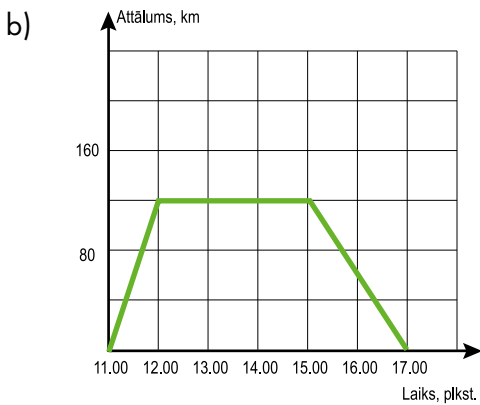
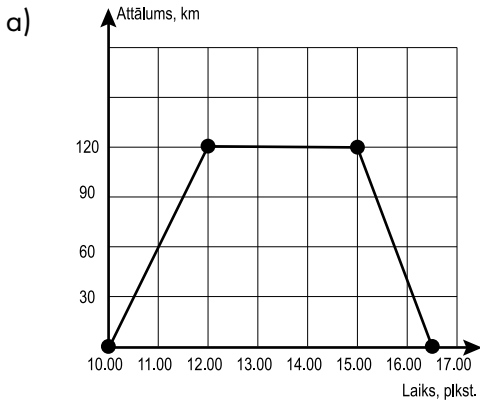

Laiks, s				
Ceļš, m	6 m	12 m	15 m	21 m

DARBA LAPA „KUSTĪBAS GRAFIKS 2”

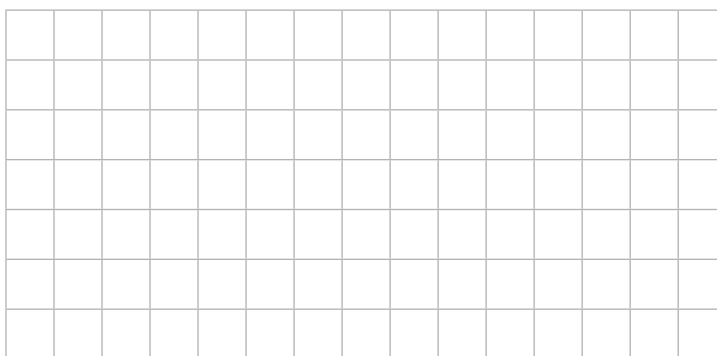
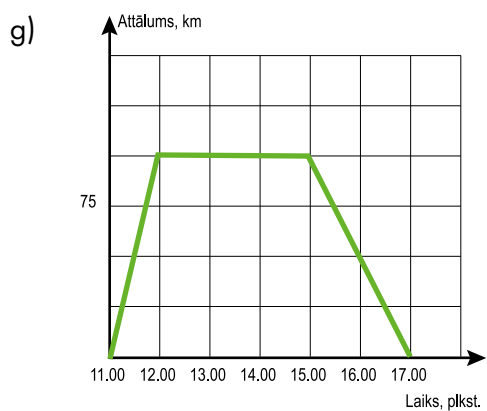
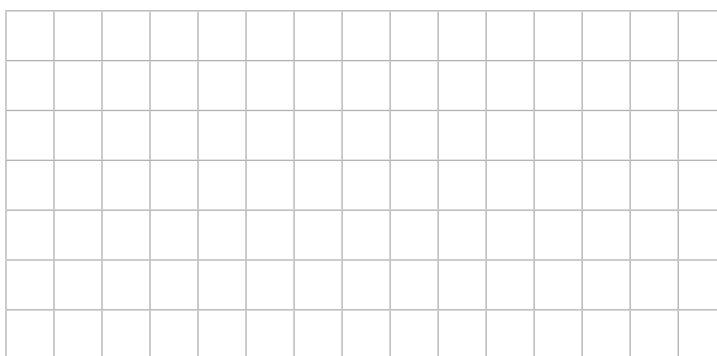
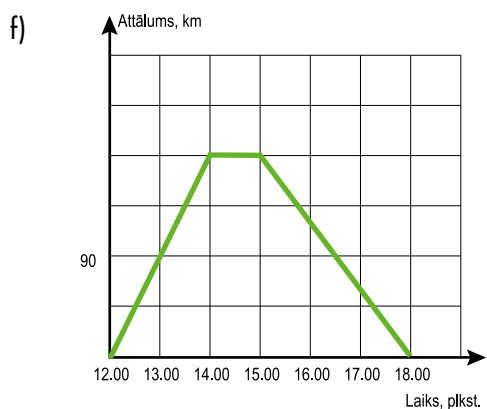
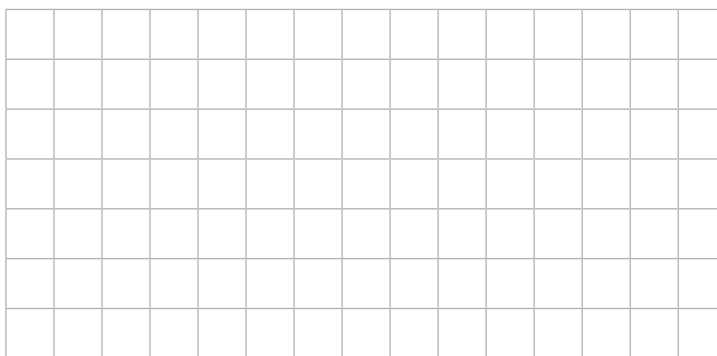
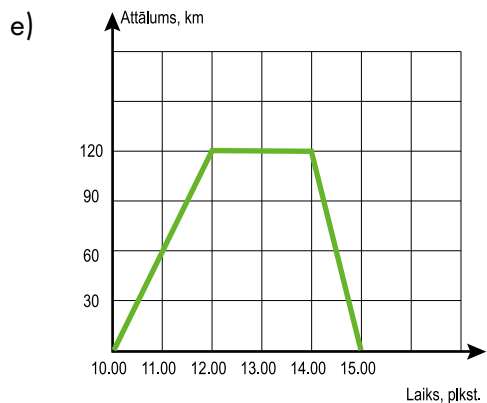
Strādājiet pārī! Izpētiet grafikus par piknika laiku un attālumu! Pārmaiņus viens otram lasiet tekstu par Lauču ģimenes izbraucienu piknikā un papildiniet teikumus ar datiem secīgi no katra grafika! Izveidojiet savu grafiku!

Lauču ģimene devās piknikā plkst. _____. Līdz piknika vietai ģimene brauca _____ h ar ātrumu _____ km/h, pēc tam atpūtās _____ h un plkst. _____ atgriezās mājās. Mājupceļš bija _____ h. Atpakaļ viņi brauca ar ātrumu _____ km/h.

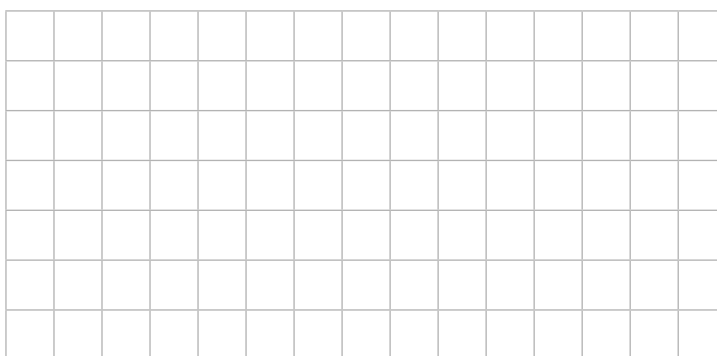
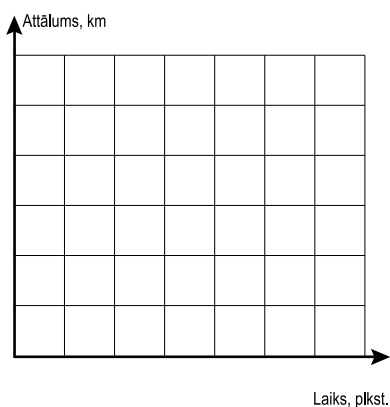

DARBA LAPA „KUSTĪBAS GRAFIKS 2”

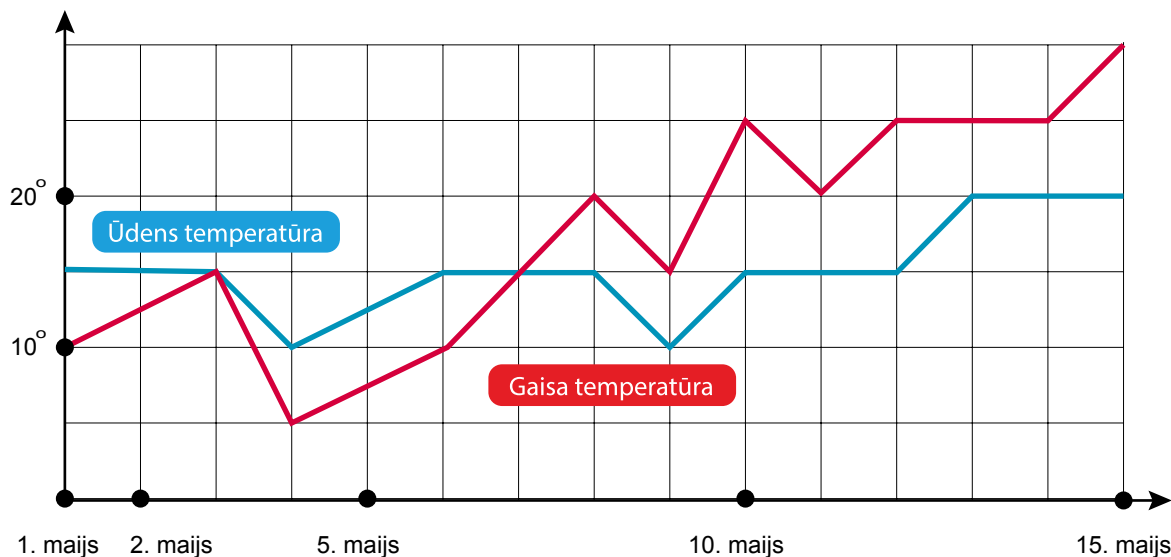

h) Izdomā savu grafiku!

DARBA LAPA „DATU SALĪDZINĀŠANA”

1. Strādājiēt pārī! Aplūkojiēt grafiku un atbildiēt uz jautājiēm!

Kāda informācija attēlota uz katras no asīm?

Kāds ir vienības nogriežņa garums uz katras ass?

Kas attēlots grafikā?

---

2. Izpēti informāciju 1. uzdevuma grafikā par gaisa un ūdens temperatūru! Papildini tekstu par laikapstākļiem no 1. līdz 15. maijam!

No 1. līdz 15. maijam viszemākā gaisa temperatūra bija _____ maijā – tikai _____ grādi. Līdz _____ maijam _____ (ūdens/gaiss) bija siltāks nekā _____ (ūdens/gaiss), taču pēc tam _____ (ūdens/gaiss) kļuva ievērojami siltāks nekā _____ (ūdens/gaiss). _____ un _____ maijā ūdens temperatūra bija vienāda ar gaisa temperatūru. Divdesmit grādu temperatūru ūdens sasniedza _____ maijā. 15. maijā bija sasniegts mēneša pirmās puses gaisa temperatūras siltuma rekords – termometrs rādīja _____ grādus.

3. Strādājiēt pārī! Lasiet viens otram 2. uzdevuma tekstu un salīdziniet atbildes!